

Traballo de Fin de Grao

**A primeira columna da inscrición en
persa antigo de Behistun: transcrición,
tradución, comentario e glosario
etimolóxico.**

Laura Vázquez Neira

autora

José Virgilio García Trabazo

titor

Facultade de Filoloxía

Departamento de Filoloxía Clásica, Francesa e Italiana

Santiago de Compostela

Curso 2018 - 2019

Traballo de Fin de Grao

**A primeira columna da inscrición en
persa antigo de Behistun: transcrición,
tradución, comentario e glosario
etimolóxico.**

Laura Vázquez Neira

autora

José Virgilio García Trabazo

titor

Facultade de Filoloxía

Departamento de Filoloxía Clásica, Francesa e Italiana

Santiago de Compostela

Curso 2018 - 2019

Contidos:

Introdución.....	5
Texto orixinal e transliteración	6
Tradución	24
Comentario filolóxico	30
Cuestións relativas ao sistema de escritura.....	30
Cuestións relativas á fonética.	33
Cuestións relativas á morfoloxía.....	41
Conclusión.....	53
Bibliografía.....	54
Apéndices.....	55
Léxico.....	55

FACULTADE DE FILOLOXÍA

CUBRIR ESTE FORMULARIO ELECTRONICAMENTE

Formulario de delimitación de título e resumo

Traballo de Fin de Grao curso 2018/2019

APELIDOS E NOME:	Vázquez Neira, Laura
GRAO EN:	Filoxía Clásica
(NO CASO DE MODERNAS) MENCIÓN EN:	
TITOR/A:	José Virgilio García Trabazo
LIÑA TEMÁTICA ASIGNADA:	Lingüística indoeuropea

SOLICITO a aprobación do seguinte título e resumo:

Título: A primeira columna da inscrición en persa antigo de Behistun: transcrición, tradución, comentario e glosario etimolóxico.

Resumo: Este traballo de fin de grao consistirá na transcrición, tradución e comentario filolóxico dun texto en persa antigo: a columna I da inscrición de Behistun. O texto consérvase en escritura cuneiforme, inscrito no monte que leva este mesmo nome, no oeste de Irán. Data do século VI ou V a.C. (período do Imperio Aqueménida) e contén unha autobiografía do rei Darío I. Aínda que a análise se centrará na lingüística, será necesario recorrer a outras disciplinas como a historia antiga ou a historia da relixión para contextualizar debidamente este escrito e entender cuestións fundamentais como as relacións do Imperio Persa cos gregos, a influencia do zoroastrismo na súa maneira de ver o mundo, etc. O comentario lingüístico centrarase no estudo da fonética, a morfoloxía e mais o léxico, para o cal será preciso aplicar os coñecementos tirados tanto da filoxía como da lingüística histórica e comparativa. Nesta última perspectiva teranse especialmente en consideración o grego antigo e o sánscrito. O traballo incluírá un glosario etimolóxico.

Santiago de Compostela, 05 de novembro de 2018.

Sinatura do/a interesado/a 	Visto e prace (sinatura do/a titor/a) 	Aprobado pola Comisión de Títulos de Grao con data 16 NOV. 2018 Selo da Facultade de Filoxía
---	--	---

SRA. DECANA DA FACULTADE DE FILOLOXÍA (Presidenta da Comisión de Títulos de Grao)

Introdución

A rocha de Behistun está situada na ruta principal de caravanas entre Bagdad e Teherán, e a uns 105 quilómetros da antiga Ecbatana, hoxe Hamadan. Toma o nome da aldea que xace aos seus pés, sendo o seu primeiro nome coñecido (a través de Diodoro Sículo) τὸ Βαγίστανον ὄρος. Trátase do último pico dunha cadea montañosa que rodea a chaira de Karmanshah, unha cadea de montes con abruptas pendentes que constitúen en moitos casos a superficie perfecta para situar unha inscrición. O feito de que non atopemos inscricións ata o último pico da mesma non está sen explicación: aos pés deste brotan uns mananciais nos que os viaxantes e os exércitos que marchaban en expedición, dende tempos inmemoriais, bebían e daban de beber aos seus animais. O carácter purísimo desta auga deulle ao lugar a fama de sagrado, facéndoo especial, xunto coa súa situación nun punto de gran visibilidade nunha ruta de tamaño importancia, para gravar os textos conmemorativos das vitorias do rei Darío.

O gravado contén tanto esculturas coma texto. En canto ás primeiras, podemos observar ao rei Darío, xunto con dous dos seus oficiais, recibindo a submisión dos líderes rebeldes que se resistiran á súa autoridade nos primeiros anos do seu reinado. O rei ten o pé esquerdo sobre o corpo do falso Esmerdis, Gaumata o Mago, que xace sobre as costas e ergue as mans cara el en xesto suplicante. O rei levanta a man dereita cara Auramazda, que aparece entre raios de luz, mentres que na esquerda sostén un arco. Diante del, nove rebeldes atados os uns aos outros polo pescozo e coas mans tras das costas. Unha última figura, engadida posteriormente, representa a Skunkha, líder dos escitas “que levan sombreiros puntiagudos”, aos que Darío derrotou no 520/519 a.C.

Debaixo destas figuras atópanse cinco columnas de texto cuneiforme en persa antigo. Á esquerda do mesmo, tres columnas de texto cuneiforme en elamita, que constitúen unha tradución das catro primeiras columnas do texto persa. Nunha rocha sobre o texto elamita e á esquerda das esculturas atópase unha soa columna de texto cuneiforme en babilonio, que é tamén unha tradución das catro primeiras columnas do texto persa. Á dereita das esculturas obsérvanse catro columnas de texto cuneiforme que parecen referirse aos feitos da quinta columna do texto persa; non obstante, están tan danadas polo paso do tempo que apenas unhas poucas palabras en elamita son lexibles.

tā: *Bardiya*: nāma : āha : hamātā : hamapitā : Kabūjiyahyā : pasāva : Ka

31

𐎠𐎡𐎢𐎣𐎤𐎥𐎦𐎧𐎨𐎩𐎪𐎫𐎬𐎭𐎮𐎯𐎰𐎱𐎲𐎳𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹𐎺𐎻𐎼𐎽𐎾𐎿𐏀𐏁𐏂𐏃𐏄𐏅𐏆𐏇𐏈𐏉𐏊𐏋𐏌𐏍𐏎𐏏𐏐𐏑𐏒𐏓𐏔𐏕𐏖𐏗𐏘𐏙𐏚𐏛𐏜𐏝𐏞𐏟𐏠𐏡𐏢𐏣𐏤𐏥𐏦𐏧𐏨𐏩𐏪𐏫𐏬𐏭𐏮𐏯𐏰𐏱𐏲𐏳𐏴𐏵𐏶𐏷𐏸𐏹𐏺𐏻𐏼𐏽𐏾𐏿𐐀𐐁𐐂𐐃𐐄𐐅𐐆𐐇𐐈𐐉𐐊𐐋𐐌𐐍𐐎𐐏𐐐𐐑𐐒𐐓𐐔𐐕𐐖𐐗𐐘𐐙𐐚𐐛𐐜𐐝𐐞𐐟𐐠𐐡𐐢𐐣𐐤𐐥𐐦𐐧𐐨𐐩𐐪𐐫𐐬𐐭𐐮𐐯𐐰𐐱𐐲𐐳𐐴𐐵𐐶𐐷𐐸𐐹𐐺𐐻𐐼𐐽𐐾𐐿𐑀𐑁𐑂𐑃𐑄𐑅𐑆𐑇𐑈𐑉𐑊𐑋𐑌𐑍𐑎𐑏𐑐𐑑𐑒𐑓𐑔𐑕𐑖𐑗𐑘𐑙𐑚𐑛𐑜𐑝𐑞𐑟𐑠𐑡𐑢𐑣𐑤𐑥𐑦𐑧𐑨𐑩𐑪𐑫𐑬𐑭𐑮𐑯𐑰𐑱𐑲𐑳𐑴𐑵𐑶𐑷𐑸𐑹𐑺𐑻𐑼𐑽𐑾𐑿𐒀𐒁𐒂𐒃𐒄𐒅𐒆𐒇𐒈𐒉𐒊𐒋𐒌𐒍𐒎𐒏𐒐𐒑𐒒𐒓𐒔𐒕𐒖𐒗𐒘𐒙𐒚𐒛𐒜𐒝𐒞𐒟𐒠𐒡𐒢𐒣𐒤𐒥𐒦𐒧𐒨𐒩𐒪𐒫𐒬𐒭𐒮𐒯𐒰𐒱𐒲𐒳𐒴𐒵𐒶𐒷𐒸𐒹𐒺𐒻𐒼𐒽𐒾𐒿𐓀𐓁𐓂𐓃𐓄𐓅𐓆𐓇𐓈𐓉𐓊𐓋𐓌𐓍𐓎𐓏𐓐𐓑𐓒𐓓𐓔𐓕𐓖𐓗𐓘𐓙𐓚𐓛𐓜𐓝𐓞𐓟𐓠𐓡𐓢𐓣𐓤𐓥𐓦𐓧𐓨𐓩𐓪𐓫𐓬𐓭𐓮𐓯𐓰𐓱𐓲𐓳𐓴𐓵𐓶𐓷𐓸𐓹𐓺𐓻𐓼𐓽𐓾𐓿𐔀𐔁𐔂𐔃𐔄𐔅𐔆𐔇𐔈𐔉𐔊𐔋𐔌𐔍𐔎𐔏𐔐𐔑𐔒𐔓𐔔𐔕𐔖𐔗𐔘𐔙𐔚𐔛𐔜𐔝𐔞𐔟𐔠𐔡𐔢𐔣𐔤𐔥𐔦𐔧𐔨𐔩𐔪𐔫𐔬𐔭𐔮𐔯𐔰𐔱𐔲𐔳𐔴𐔵𐔶𐔷𐔸𐔹𐔺𐔻𐔼𐔽𐔾𐔿𐕀𐕁𐕂𐕃𐕄𐕅𐕆𐕇𐕈𐕉𐕊𐕋𐕌𐕍𐕎𐕏𐕐𐕑𐕒𐕓𐕔𐕕𐕖𐕗𐕘𐕙𐕚𐕛𐕜𐕝𐕞𐕟𐕠𐕡𐕢𐕣𐕤𐕥𐕦𐕧𐕨𐕩𐕪𐕫𐕬𐕭𐕮𐕯𐕰𐕱𐕲𐕳𐕴𐕵𐕶𐕷𐕸𐕹𐕺𐕻𐕼𐕽𐕾𐕿𐖀𐖁𐖂𐖃𐖄𐖅𐖆𐖇𐖈𐖉𐖊𐖋𐖌𐖍𐖎𐖏𐖐𐖑𐖒𐖓𐖔𐖕𐖖𐖗𐖘𐖙𐖚𐖛𐖜𐖝𐖞𐖟𐖠𐖡𐖢𐖣𐖤𐖥𐖦𐖧𐖨𐖩𐖪𐖫𐖬𐖭𐖮𐖯𐖰𐖱𐖲𐖳𐖴𐖵𐖶𐖷𐖸𐖹𐖺𐖻𐖼𐖽𐖾𐖿𐗀𐗁𐗂𐗃𐗄𐗅𐗆𐗇𐗈𐗉𐗊𐗋𐗌𐗍𐗎𐗏𐗐𐗑𐗒𐗓𐗔𐗕𐗖𐗗𐗘𐗙𐗚𐗛𐗜𐗝𐗞𐗟𐗠𐗡𐗢𐗣𐗤𐗥𐗦𐗧𐗨𐗩𐗪𐗫𐗬𐗭𐗮𐗯𐗰𐗱𐗲𐗳𐗴𐗵𐗶𐗷𐗸𐗹𐗺𐗻𐗼𐗽𐗾𐗿𐘀𐘁𐘂𐘃𐘄𐘅𐘆𐘇𐘈𐘉𐘊𐘋𐘌𐘍𐘎𐘏𐘐𐘑𐘒𐘓𐘔𐘕𐘖𐘗𐘘𐘙𐘚𐘛𐘜𐘝𐘞𐘟𐘠𐘡𐘢𐘣𐘤𐘥𐘦𐘧𐘨𐘩𐘪𐘫𐘬𐘭𐘮𐘯𐘰𐘱𐘲𐘳𐘴𐘵𐘶𐘷𐘸𐘹𐘺𐘻𐘼𐘽𐘾𐘿𐙀𐙁𐙂𐙃𐙄𐙅𐙆𐙇𐙈𐙉𐙊𐙋𐙌𐙍𐙎𐙏𐙐𐙑𐙒𐙓𐙔𐙕𐙖𐙗𐙘𐙙𐙚𐙛𐙜𐙝𐙞𐙟𐙠𐙡𐙢𐙣𐙤𐙥𐙦𐙧𐙨𐙩𐙪𐙫𐙬𐙭𐙮𐙯𐙰𐙱𐙲𐙳𐙴𐙵𐙶𐙷𐙸𐙹𐙺𐙻𐙼𐙽𐙾𐙿𐚀𐚁𐚂𐚃𐚄𐚅𐚆𐚇𐚈𐚉𐚊𐚋𐚌𐚍𐚎𐚏𐚐𐚑𐚒𐚓𐚔𐚕𐚖𐚗𐚘𐚙𐚚𐚛𐚜𐚝𐚞𐚟𐚠𐚡𐚢𐚣𐚤𐚥𐚦𐚧𐚨𐚩𐚪𐚫𐚬𐚭𐚮𐚯𐚰𐚱𐚲𐚳𐚴𐚵𐚶𐚷𐚸𐚹𐚺𐚻𐚼𐚽𐚾𐚿𐛀𐛁𐛂𐛃𐛄𐛅𐛆𐛇𐛈𐛉𐛊𐛋𐛌𐛍𐛎𐛏𐛐𐛑𐛒𐛓𐛔𐛕𐛖𐛗𐛘𐛙𐛚𐛛𐛜𐛝𐛞𐛟𐛠𐛡𐛢𐛣𐛤𐛥𐛦𐛧𐛨𐛩𐛪𐛫𐛬𐛭𐛮𐛯𐛰𐛱𐛲𐛳𐛴𐛵𐛶𐛷𐛸𐛹𐛺𐛻𐛼𐛽𐛾𐛿𐜀𐜁𐜂𐜃𐜄𐜅𐜆𐜇𐜈𐜉𐜊𐜋𐜌𐜍𐜎𐜏𐜐𐜑𐜒𐜓𐜔𐜕𐜖𐜗𐜘𐜙𐜚𐜛𐜜𐜝𐜞𐜟𐜠𐜡𐜢𐜣𐜤𐜥𐜦𐜧𐜨𐜩𐜪𐜫𐜬𐜭𐜮𐜯𐜰𐜱𐜲𐜳𐜴𐜵𐜶𐜷𐜸𐜹𐜺𐜻𐜼𐜽𐜾𐜿𐝀𐝁𐝂𐝃𐝄𐝅𐝆𐝇𐝈𐝉𐝊𐝋𐝌𐝍𐝎𐝏𐝐𐝑𐝒𐝓𐝔𐝕𐝖𐝗𐝘𐝙𐝚𐝛𐝜𐝝𐝞𐝟𐝠𐝡𐝢𐝣𐝤𐝥𐝦𐝧𐝨𐝩𐝪𐝫𐝬𐝭𐝮𐝯𐝰𐝱𐝲𐝳𐝴𐝵𐝶𐝷𐝸𐝹𐝺𐝻𐝼𐝽𐝾𐝿𐞀𐞁𐞂𐞃𐞄𐞅𐞆𐞇𐞈𐞉𐞊𐞋𐞌𐞍𐞎𐞏𐞐𐞑𐞒𐞓𐞔𐞕𐞖𐞗𐞘𐞙𐞚𐞛𐞜𐞝𐞞𐞟𐞠𐞡𐞢𐞣𐞤𐞥𐞦𐞧𐞨𐞩𐞪𐞫𐞬𐞭𐞮𐞯𐞰𐞱𐞲𐞳𐞴𐞵𐞶𐞷𐞸𐞹𐞺𐞻𐞼𐞽𐞾𐞿𐟀𐟁𐟂𐟃𐟄𐟅𐟆𐟇𐟈𐟉𐟊𐟋𐟌𐟍𐟎𐟏𐟐𐟑𐟒𐟓𐟔𐟕𐟖𐟗𐟘𐟙𐟚𐟛𐟜𐟝𐟞𐟟𐟠𐟡𐟢𐟣𐟤𐟥𐟦𐟧𐟨𐟩𐟪𐟫𐟬𐟭𐟮𐟯𐟰𐟱𐟲𐟳𐟴𐟵𐟶𐟷𐟸𐟹𐟺𐟻𐟼𐟽𐟾𐟿𐠀𐠁𐠂𐠃𐠄𐠅𐠆𐠇𐠈𐠉𐠊𐠋𐠌𐠍𐠎𐠏𐠐𐠑𐠒𐠓𐠔𐠕𐠖𐠗𐠘𐠙𐠚𐠛𐠜𐠝𐠞𐠟𐠠𐠡𐠢𐠣𐠤𐠥𐠦𐠧𐠨𐠩𐠪𐠫𐠬𐠭𐠮𐠯𐠰𐠱𐠲𐠳𐠴𐠵𐠶𐠷𐠸𐠹𐠺𐠻𐠼𐠽𐠾𐠿𐡀𐡁𐡂𐡃𐡄𐡅𐡆𐡇𐡈𐡉𐡊𐡋𐡌𐡍𐡎𐡏𐡐𐡑𐡒𐡓𐡔𐡕𐡖𐡗𐡘𐡙𐡚𐡛𐡜𐡝𐡞𐡟𐡠𐡡𐡢𐡣𐡤𐡥𐡦𐡧𐡨𐡩𐡪𐡫𐡬𐡭𐡮𐡯𐡰𐡱𐡲𐡳𐡴𐡵𐡶𐡷𐡸𐡹𐡺𐡻𐡼𐡽𐡾𐡿𐢀𐢁𐢂𐢃𐢄𐢅𐢆𐢇𐢈𐢉𐢊𐢋𐢌𐢍𐢎𐢏𐢐𐢑𐢒𐢓𐢔𐢕𐢖𐢗𐢘𐢙𐢚𐢛𐢜𐢝𐢞𐢟𐢠𐢡𐢢𐢣𐢤𐢥𐢦𐢧𐢨𐢩𐢪𐢫𐢬𐢭𐢮𐢯𐢰𐢱𐢲𐢳𐢴𐢵𐢶𐢷𐢸𐢹𐢺𐢻𐢼𐢽𐢾𐢿𐣀𐣁𐣂𐣃𐣄𐣅𐣆𐣇𐣈𐣉𐣊𐣋𐣌𐣍𐣎𐣏𐣐𐣑𐣒𐣓𐣔𐣕𐣖𐣗𐣘𐣙𐣚𐣛𐣜𐣝𐣞𐣟𐣠𐣡𐣢𐣣𐣤𐣥𐣦𐣧𐣨𐣩𐣪𐣫𐣬𐣭𐣮𐣯𐣰𐣱𐣲𐣳𐣴𐣵𐣶𐣷𐣸𐣹𐣺𐣻𐣼𐣽𐣾𐣿𐤀𐤁𐤂𐤃𐤄𐤅𐤆𐤇𐤈𐤉𐤊𐤋𐤌𐤍𐤎𐤏𐤐𐤑𐤒𐤓𐤔𐤕𐤖𐤗𐤘𐤙𐤚𐤛𐤜𐤝𐤞𐤟𐤠𐤡𐤢𐤣𐤤𐤥𐤦𐤧𐤨𐤩𐤪𐤫𐤬𐤭𐤮𐤯𐤰𐤱𐤲𐤳𐤴𐤵𐤶𐤷𐤸𐤹𐤺𐤻𐤼𐤽𐤾𐤿𐥀𐥁𐥂𐥃𐥄𐥅𐥆𐥇𐥈𐥉𐥊𐥋𐥌𐥍𐥎𐥏𐥐𐥑𐥒𐥓𐥔𐥕𐥖𐥗𐥘𐥙𐥚𐥛𐥜𐥝𐥞𐥟𐥠𐥡𐥢𐥣𐥤𐥥𐥦𐥧𐥨𐥩𐥪𐥫𐥬𐥭𐥮𐥯𐥰𐥱𐥲𐥳𐥴𐥵𐥶𐥷𐥸𐥹𐥺𐥻𐥼𐥽𐥾𐥿𐦀𐦁𐦂𐦃𐦄𐦅𐦆𐦇𐦈𐦉𐦊𐦋𐦌𐦍𐦎𐦏𐦐𐦑𐦒𐦓𐦔𐦕𐦖𐦗𐦘𐦙𐦚𐦛𐦜𐦝𐦞𐦟𐦠𐦡𐦢𐦣𐦤𐦥𐦦𐦧𐦨𐦩𐦪𐦫𐦬𐦭𐦮𐦯𐦰𐦱𐦲𐦳𐦴𐦵𐦶𐦷𐦸𐦹𐦺𐦻𐦼𐦽𐦾𐦿𐧀𐧁𐧂𐧃𐧄𐧅𐧆𐧇𐧈𐧉𐧊𐧋𐧌𐧍𐧎𐧏𐧐𐧑𐧒𐧓𐧔𐧕𐧖𐧗𐧘𐧙𐧚𐧛𐧜𐧝𐧞𐧟𐧠𐧡𐧢𐧣𐧤𐧥𐧦𐧧𐧨𐧩𐧪𐧫𐧬𐧭𐧮𐧯𐧰𐧱𐧲𐧳𐧴𐧵𐧶𐧷𐧸𐧹𐧺𐧻𐧼𐧽𐧾𐧿𐨀𐨁𐨂𐨃𐨄𐨅𐨆𐨇𐨈𐨉𐨊𐨋𐨌𐨍𐨎𐨏𐨐𐨑𐨒𐨓𐨔𐨕𐨖𐨗𐨘𐨙𐨚𐨛𐨜𐨝𐨞𐨟𐨠𐨡𐨢𐨣𐨤𐨥𐨦𐨧𐨨𐨩𐨪𐨫𐨬𐨭𐨮𐨯𐨰𐨱𐨲𐨳𐨴𐨵𐨶𐨷𐨹𐨺𐨸𐨻𐨼𐨽𐨾𐨿𐩀𐩁𐩂𐩃𐩄𐩅𐩆𐩇𐩈𐩉𐩊𐩋𐩌𐩍𐩎𐩏𐩐𐩑𐩒𐩓𐩔𐩕𐩖𐩗𐩘𐩙𐩚𐩛𐩜𐩝𐩞𐩟𐩠𐩡𐩢𐩣𐩤𐩥𐩦𐩧𐩨𐩩𐩪𐩫𐩬𐩭𐩮𐩯𐩰𐩱𐩲𐩳𐩴𐩵𐩶𐩷𐩸𐩹𐩺𐩻𐩼𐩽𐩾𐩿𐪀𐪁𐪂𐪃𐪄𐪅𐪆𐪇𐪈𐪉𐪊𐪋𐪌𐪍𐪎𐪏𐪐𐪑𐪒𐪓𐪔𐪕𐪖𐪗𐪘𐪙𐪚𐪛𐪜𐪝𐪞𐪟𐪠𐪡𐪢𐪣𐪤𐪥𐪦𐪧𐪨𐪩𐪪𐪫𐪬𐪭𐪮𐪯𐪰𐪱𐪲𐪳𐪴𐪵𐪶𐪷𐪸𐪹𐪺𐪻𐪼𐪽𐪾𐪿𐫀𐫁𐫂𐫃𐫄𐫅𐫆𐫇𐫈𐫉𐫊𐫋𐫌𐫍𐫎𐫏𐫐𐫑𐫒𐫓𐫔𐫕𐫖𐫗𐫘𐫙𐫚𐫛𐫜𐫝𐫞𐫟𐫠𐫡𐫢𐫣𐫤𐫦𐫥𐫧𐫨𐫩𐫪𐫫𐫬𐫭𐫮𐫯𐫰𐫱𐫲𐫳𐫴𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺𐫻𐫼𐫽𐫾𐫿𐬀𐬁𐬂𐬃𐬄𐬅𐬆𐬇𐬈𐬉𐬊𐬋𐬌𐬍𐬎𐬏𐬐𐬑𐬒𐬓𐬔𐬕𐬖𐬗𐬘𐬙𐬚𐬛𐬜𐬝𐬞𐬟𐬠𐬡𐬢𐬣𐬤𐬥𐬦𐬧𐬨𐬩𐬪𐬫𐬬𐬭𐬮𐬯𐬰𐬱𐬲𐬳𐬴𐬵𐬶𐬷𐬸𐬹𐬺𐬻𐬼𐬽𐬾𐬿𐭀𐭁𐭂𐭃𐭄𐭅𐭆𐭇𐭈𐭉𐭊𐭋𐭌𐭍𐭎𐭏𐭐𐭑𐭒𐭓𐭔𐭕𐭖𐭗𐭘𐭙𐭚𐭛𐭜𐭝𐭞𐭟𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤𐭥𐭦𐭧𐭨𐭩𐭪𐭫𐭬𐭭𐭮𐭯𐭰𐭱𐭲𐭳𐭴𐭵𐭶𐭷𐭸𐭹𐭺𐭻𐭼𐭽𐭾𐭿𐮀𐮁𐮂𐮃𐮄𐮅𐮆𐮇𐮈𐮉𐮊𐮋𐮌𐮍𐮎𐮏𐮐𐮑𐮒𐮓𐮔𐮕𐮖𐮗𐮘𐮙𐮚𐮛𐮜𐮝𐮞𐮟𐮠𐮡𐮢𐮣𐮤𐮥𐮦𐮧𐮨𐮩𐮪𐮫𐮬𐮭𐮮𐮯𐮰𐮱𐮲𐮳𐮴𐮵𐮶𐮷𐮸𐮹𐮺𐮻𐮼𐮽𐮾𐮿𐯀𐯁𐯂𐯃𐯄𐯅𐯆𐯇𐯈𐯉𐯊𐯋𐯌𐯍𐯎𐯏𐯐𐯑𐯒𐯓𐯔𐯕𐯖𐯗𐯘𐯙𐯚𐯛𐯜𐯝𐯞𐯟𐯠𐯡𐯢𐯣𐯤𐯥𐯦𐯧𐯨𐯩𐯪𐯫𐯬𐯭𐯮𐯯𐯰𐯱𐯲𐯳𐯴𐯵𐯶𐯷𐯸𐯹𐯺𐯻𐯼𐯽𐯾𐯿𐰀𐰁𐰂𐰃𐰄𐰅𐰆𐰇𐰈𐰉𐰊𐰋𐰌𐰍𐰎𐰏𐰐𐰑𐰒𐰓𐰔𐰕𐰖𐰗𐰘𐰙𐰚𐰛𐰜𐰝𐰞𐰟𐰠𐰡𐰢𐰣𐰤𐰥𐰦𐰧𐰨𐰩𐰪𐰫𐰬𐰭𐰮𐰯𐰰𐰱𐰲𐰳𐰴𐰵𐰶𐰷𐰸𐰹𐰺𐰻𐰼𐰽𐰾𐰿𐱀𐱁𐱂𐱃𐱄𐱅𐱆𐱇𐱈𐱉𐱊𐱋𐱌𐱍𐱎𐱏𐱐𐱑𐱒𐱓𐱔𐱕𐱖𐱗𐱘𐱙𐱚𐱛𐱜𐱝𐱞𐱟𐱠𐱡𐱢𐱣𐱤𐱥𐱦𐱧𐱨𐱩𐱪𐱫𐱬𐱭𐱮𐱯𐱰𐱱𐱲𐱳𐱴𐱵𐱶𐱷𐱸𐱹𐱺𐱻𐱼𐱽𐱾𐱿𐲀𐲁𐲂𐲃𐲄𐲅𐲆𐲇𐲈𐲉𐲊𐲋𐲌𐲍𐲎𐲏𐲐𐲑𐲒𐲓𐲔𐲕𐲖𐲗𐲘𐲙𐲚𐲛𐲜𐲝𐲞𐲟𐲠𐲡𐲢𐲣𐲤𐲥𐲦𐲧𐲨𐲩𐲪𐲫𐲬𐲭𐲮𐲯𐲰𐲱𐲲𐲳𐲴𐲵𐲶𐲷𐲸𐲹𐲺𐲻𐲼𐲽𐲾𐲿𐳀𐳁𐳂𐳃𐳄𐳅𐳆𐳇𐳈𐳉𐳊𐳋𐳌𐳍𐳎𐳏𐳐𐳑𐳒𐳓𐳔𐳕𐳖𐳗𐳘𐳙𐳚𐳛𐳜𐳝𐳞𐳟𐳠𐳡𐳢𐳣𐳤𐳥𐳦𐳧𐳨𐳩𐳪𐳫𐳬𐳭𐳮𐳯𐳰𐳱𐳲𐳳𐳴𐳵𐳶𐳷𐳸𐳹𐳺𐳻𐳼𐳽𐳾𐳿𐴀𐴁𐴂𐴃𐴄𐴅𐴆𐴇𐴈𐴉𐴊𐴋𐴌𐴍𐴎𐴏𐴐𐴑𐴒𐴓𐴔𐴕𐴖𐴗𐴘𐴙𐴚𐴛𐴜𐴝𐴞𐴟𐴠𐴡𐴢𐴣𐴤𐴥𐴦𐴧𐴨𐴩𐴪𐴫𐴬𐴭𐴮𐴯𐴰𐴱𐴲𐴳𐴴𐴵𐴶𐴷𐴸𐴹𐴺𐴻𐴼𐴽𐴾𐴿𐵀𐵁𐵂𐵃𐵄𐵅𐵆𐵇𐵈𐵉𐵊𐵋𐵌𐵍𐵎𐵏𐵐𐵑𐵒𐵓𐵔𐵕𐵖𐵗𐵘𐵙𐵚𐵛𐵜𐵝𐵞𐵟𐵠𐵡𐵢𐵣𐵤𐵥𐵦𐵧𐵨𐵩𐵪𐵫𐵬𐵭𐵮𐵯𐵰𐵱𐵲𐵳𐵴𐵵𐵶𐵷𐵸𐵹𐵺𐵻𐵼𐵽𐵾𐵿𐶀𐶁𐶂𐶃𐶄𐶅𐶆𐶇𐶈𐶉𐶊𐶋𐶌𐶍𐶎𐶏𐶐𐶑𐶒𐶓𐶔𐶕𐶖𐶗𐶘𐶙𐶚𐶛𐶜𐶝𐶞𐶟𐶠𐶡𐶢𐶣𐶤𐶥𐶦𐶧𐶨𐶩𐶪𐶫𐶬𐶭𐶮𐶯𐶰𐶱𐶲𐶳𐶴𐶵𐶶𐶷𐶸𐶹𐶺𐶻𐶼𐶽𐶾𐶿𐷀𐷁𐷂𐷃𐷄𐷅𐷆𐷇𐷈𐷉𐷊𐷋𐷌𐷍𐷎𐷏𐷐𐷑𐷒𐷓𐷔𐷕𐷖𐷗𐷘𐷙𐷚𐷛𐷜𐷝𐷞𐷟𐷠𐷡𐷢𐷣𐷤𐷥𐷦𐷧𐷨𐷩𐷪𐷫𐷬𐷭𐷮𐷯𐷰𐷱𐷲𐷳𐷴𐷵𐷶𐷷𐷸𐷹𐷺𐷻𐷼𐷽𐷾𐷿𐸀𐸁𐸂𐸃𐸄𐸅𐸆𐸇𐸈𐸉𐸊𐸋𐸌𐸍𐸎𐸏𐸐𐸑𐸒𐸓𐸔𐸕𐸖𐸗𐸘𐸙𐸚𐸛𐸜𐸝𐸞𐸟𐸠𐸡𐸢𐸣𐸤𐸥𐸦𐸧𐸨𐸩𐸪𐸫𐸬𐸭𐸮𐸯𐸰𐸱𐸲𐸳𐸴𐸵𐸶𐸷𐸸𐸹𐸺𐸻𐸼𐸽𐸾𐸿𐹀𐹁𐹂𐹃𐹄𐹅𐹆𐹇𐹈𐹉𐹊𐹋𐹌𐹍𐹎𐹏𐹐𐹑𐹒𐹓𐹔𐹕𐹖𐹗𐹘𐹙𐹚𐹛𐹜𐹝𐹞𐹟𐹠𐹡𐹢𐹣𐹤𐹥𐹦𐹧𐹨𐹩𐹪𐹫𐹬𐹭𐹮𐹯𐹰𐹱𐹲𐹳𐹴𐹵𐹶𐹷𐹸𐹹𐹺𐹻𐹼𐹽𐹾𐹿𐺀𐺁𐺂𐺃𐺄𐺅𐺆𐺇𐺈𐺉𐺊𐺋𐺌𐺍𐺎𐺏𐺐𐺑𐺒𐺓𐺔𐺕𐺖𐺗𐺘𐺙𐺚𐺛𐺜𐺝𐺞𐺟𐺠𐺡𐺢𐺣𐺤𐺥𐺦𐺧𐺨𐺩𐺪𐺫𐺬𐺭𐺮𐺯𐺰𐺱𐺲𐺳𐺴𐺵𐺶𐺷𐺸𐺹𐺺𐺻𐺼𐺽𐺾𐺿𐻀𐻁𐻂𐻃𐻄𐻅𐻆𐻇𐻈𐻉𐻊𐻋𐻌𐻍𐻎𐻏𐻐𐻑𐻒𐻓𐻔𐻕𐻖𐻗𐻘𐻙𐻚𐻛𐻜𐻝𐻞𐻟𐻠𐻡𐻢𐻣𐻤𐻥𐻦𐻧𐻨𐻩𐻪𐻫𐻬𐻭𐻮𐻯𐻰𐻱𐻲𐻳𐻴𐻵𐻶𐻷𐻸𐻹𐻺𐻻𐻼𐻽𐻾𐻿𐼀𐼁𐼂𐼃𐼄𐼅𐼆𐼇𐼈𐼉𐼊𐼋𐼌𐼍𐼎𐼏𐼐𐼑𐼒𐼓𐼔𐼕𐼖𐼗𐼘𐼙𐼚𐼛𐼜𐼝𐼞𐼟𐼠𐼡𐼢𐼣𐼤𐼥𐼦𐼧𐼨𐼩𐼪𐼫𐼬𐼭𐼮𐼯𐼰𐼱𐼲𐼳𐼴𐼵𐼶𐼷𐼸𐼹𐼺𐼻𐼼𐼽𐼾𐼿𐽀𐽁𐽂𐽃𐽄𐽅𐽆𐽇𐽋𐽍𐽎𐽏𐽐𐽈𐽉𐽊𐽌𐽑𐽒𐽓𐽔𐽕𐽖𐽗𐽘𐽙𐽚𐽛𐽜𐽝𐽞𐽟𐽠𐽡𐽢𐽣𐽤𐽥𐽦𐽧𐽨𐽩𐽪𐽫𐽬𐽭𐽮𐽯𐽰𐽱𐽲𐽳𐽴𐽵𐽶𐽷𐽸𐽹𐽺𐽻𐽼𐽽𐽾𐽿𐾀𐾁𐾃𐾅𐾂𐾄𐾆𐾇𐾈𐾉𐾊𐾋𐾌𐾍𐾎𐾏𐾐𐾑𐾒𐾓𐾔

Columna I, liñas 53-61

𐎠𐎡𐎢𐎣𐎤𐎥𐎦𐎧𐎨𐎩𐎪𐎫𐎬𐎭𐎮𐎯𐎰𐎱𐎲𐎳𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹𐎺𐎻𐎼𐎽𐎾𐎿𐏀𐏁𐏂𐏃𐏄𐏅𐏆𐏇𐏈𐏉𐏊𐏋𐏌𐏍𐏎𐏏𐏐𐏑𐏒𐏓𐏔𐏕𐏖𐏗𐏘𐏙𐏚𐏛𐏜𐏝𐏞𐏟𐏠𐏡𐏢𐏣𐏤𐏥𐏦𐏧𐏨𐏩𐏪𐏫𐏬𐏭𐏮𐏯𐏰𐏱𐏲𐏳𐏴𐏵𐏶𐏷𐏸𐏹𐏺𐏻𐏼𐏽𐏾𐏿𐐀𐐁𐐂𐐃𐐄𐐅𐐆𐐇𐐈𐐉𐐊𐐋𐐌𐐍𐐎𐐏𐐐𐐑𐐒𐐓𐐔𐐕𐐖𐐗𐐘𐐙𐐚𐐛𐐜𐐝𐐞𐐟𐐠𐐡𐐢𐐣𐐤𐐥𐐦𐐧𐐨𐐩𐐪𐐫𐐬𐐭𐐮𐐯𐐰𐐱𐐲𐐳𐐴𐐵𐐶𐐷𐐸𐐹𐐺𐐻𐐼𐐽𐐾𐐿𐑀𐑁𐑂𐑃𐑄𐑅𐑆𐑇𐑈𐑉𐑊𐑋𐑌𐑍𐑎𐑏𐑐𐑑𐑒𐑓𐑔𐑕𐑖𐑗𐑘𐑙𐑚𐑛𐑜𐑝𐑞𐑟𐑠𐑡𐑢𐑣𐑤𐑥𐑦𐑧𐑨𐑩𐑪𐑫𐑬𐑭𐑮𐑯𐑰𐑱𐑲𐑳𐑴𐑵𐑶𐑷𐑸𐑹𐑺𐑻𐑼𐑽𐑾𐑿𐒀𐒁𐒂𐒃𐒄𐒅𐒆𐒇𐒈𐒉𐒊𐒋𐒌𐒍𐒎𐒏𐒐𐒑𐒒𐒓𐒔𐒕𐒖𐒗𐒘𐒙𐒚𐒛𐒜𐒝𐒞𐒟𐒠𐒡𐒢𐒣𐒤𐒥𐒦𐒧𐒨𐒩𐒪𐒫𐒬𐒭𐒮𐒯𐒰𐒱𐒲𐒳𐒴𐒵𐒶𐒷𐒸𐒹𐒺𐒻𐒼𐒽𐒾𐒿𐓀𐓁𐓂𐓃𐓄𐓅𐓆𐓇𐓈𐓉𐓊𐓋𐓌𐓍𐓎𐓏𐓐𐓑𐓒𐓓𐓔𐓕𐓖𐓗𐓘𐓙𐓚𐓛𐓜𐓝𐓞𐓟𐓠𐓡𐓢𐓣𐓤𐓥𐓦𐓧𐓨𐓩𐓪𐓫𐓬𐓭𐓮𐓯𐓰𐓱𐓲𐓳𐓴𐓵𐓶𐓷𐓸𐓹𐓺𐓻𐓼𐓽𐓾𐓿𐔀𐔁𐔂𐔃𐔄𐔅𐔆𐔇𐔈𐔉𐔊𐔋𐔌𐔍𐔎𐔏𐔐𐔑𐔒𐔓𐔔𐔕𐔖𐔗𐔘𐔙𐔚𐔛𐔜𐔝𐔞𐔟𐔠𐔡𐔢𐔣𐔤𐔥𐔦𐔧𐔨𐔩𐔪𐔫𐔬𐔭𐔮𐔯𐔰𐔱𐔲𐔳𐔴𐔵𐔶𐔷𐔸𐔹𐔺𐔻𐔼𐔽𐔾𐔿𐕀𐕁𐕂𐕃𐕄𐕅𐕆𐕇𐕈𐕉𐕊𐕋𐕌𐕍𐕎𐕏𐕐𐕑𐕒𐕓𐕔𐕕𐕖𐕗𐕘𐕙𐕚𐕛𐕜𐕝𐕞𐕟𐕠𐕡𐕢𐕣𐕤𐕥𐕦𐕧𐕨𐕩𐕪𐕫𐕬𐕭𐕮𐕯𐕰𐕱𐕲𐕳𐕴𐕵𐕶𐕷𐕸𐕹𐕺𐕻𐕼𐕽𐕾𐕿𐖀𐖁𐖂𐖃𐖄𐖅𐖆𐖇𐖈𐖉𐖊𐖋𐖌𐖍𐖎𐖏𐖐𐖑𐖒𐖓𐖔𐖕𐖖𐖗𐖘𐖙𐖚𐖛𐖜𐖝𐖞𐖟𐖠𐖡𐖢𐖣𐖤𐖥𐖦𐖧𐖨𐖩𐖪𐖫𐖬𐖭𐖮𐖯𐖰𐖱𐖲𐖳𐖴𐖵𐖶𐖷𐖸𐖹𐖺𐖻𐖼𐖽𐖾𐖿𐗀𐗁𐗂𐗃𐗄𐗅𐗆𐗇𐗈𐗉𐗊𐗋𐗌𐗍𐗎𐗏𐗐𐗑𐗒𐗓𐗔𐗕𐗖𐗗𐗘𐗙𐗚𐗛𐗜𐗝𐗞𐗟𐗠𐗡𐗢𐗣𐗤𐗥𐗦𐗧𐗨𐗩𐗪𐗫𐗬𐗭𐗮𐗯𐗰𐗱𐗲𐗳𐗴𐗵𐗶𐗷𐗸𐗹𐗺𐗻𐗼𐗽𐗾𐗿𐘀𐘁𐘂𐘃𐘄𐘅𐘆𐘇𐘈𐘉𐘊𐘋𐘌𐘍𐘎𐘏𐘐𐘑𐘒𐘓𐘔𐘕𐘖𐘗𐘘𐘙𐘚𐘛𐘜𐘝𐘞𐘟𐘠𐘡𐘢𐘣𐘤𐘥𐘦𐘧𐘨𐘩𐘪𐘫𐘬𐘭𐘮𐘯𐘰𐘱𐘲𐘳𐘴𐘵𐘶𐘷𐘸𐘹𐘺𐘻𐘼𐘽𐘾𐘿𐙀𐙁𐙂𐙃𐙄𐙅𐙆𐙇𐙈𐙉𐙊𐙋𐙌𐙍𐙎𐙏𐙐𐙑𐙒𐙓𐙔𐙕𐙖𐙗𐙘𐙙𐙚𐙛𐙜𐙝𐙞𐙟𐙠𐙡𐙢𐙣𐙤𐙥𐙦𐙧𐙨𐙩𐙪𐙫𐙬𐙭𐙮𐙯𐙰𐙱𐙲𐙳𐙴𐙵𐙶𐙷𐙸𐙹𐙺𐙻𐙼𐙽𐙾𐙿𐚀𐚁𐚂𐚃𐚄𐚅𐚆𐚇𐚈𐚉𐚊𐚋𐚌𐚍𐚎𐚏𐚐𐚑𐚒𐚓𐚔𐚕𐚖𐚗𐚘𐚙𐚚𐚛𐚜𐚝𐚞𐚟𐚠𐚡𐚢𐚣𐚤𐚥𐚦𐚧𐚨𐚩𐚪𐚫𐚬𐚭𐚮𐚯𐚰𐚱𐚲𐚳𐚴𐚵𐚶𐚷𐚸𐚹𐚺𐚻𐚼𐚽𐚾𐚿𐛀𐛁𐛂𐛃𐛄𐛅𐛆𐛇𐛈𐛉𐛊𐛋𐛌𐛍𐛎𐛏𐛐𐛑𐛒𐛓𐛔𐛕𐛖𐛗𐛘𐛙𐛚𐛛𐛜𐛝𐛞𐛟𐛠𐛡𐛢𐛣𐛤𐛥𐛦𐛧𐛨𐛩𐛪𐛫𐛬𐛭𐛮𐛯𐛰𐛱𐛲𐛳𐛴𐛵𐛶𐛷𐛸𐛹𐛺𐛻𐛼𐛽𐛾𐛿𐜀𐜁𐜂𐜃𐜄𐜅𐜆𐜇𐜈𐜉𐜊𐜋𐜌𐜍𐜎𐜏𐜐𐜑𐜒𐜓𐜔𐜕𐜖𐜗𐜘𐜙𐜚𐜛𐜜𐜝𐜞𐜟𐜠𐜡𐜢𐜣𐜤𐜥𐜦𐜧𐜨𐜩𐜪𐜫𐜬𐜭𐜮𐜯𐜰𐜱𐜲𐜳𐜴𐜵𐜶𐜷𐜸𐜹𐜺𐜻𐜼𐜽𐜾𐜿𐝀𐝁𐝂𐝃𐝄𐝅𐝆𐝇𐝈𐝉𐝊𐝋𐝌𐝍𐝎𐝏𐝐𐝑𐝒𐝓𐝔𐝕𐝖𐝗𐝘𐝙𐝚𐝛𐝜𐝝𐝞𐝟𐝠𐝡𐝢𐝣𐝤𐝥𐝦𐝧𐝨𐝩𐝪𐝫𐝬𐝭𐝮𐝯𐝰𐝱𐝲𐝳𐝴𐝵𐝶𐝷𐝸𐝹𐝺𐝻𐝼𐝽𐝾𐝿𐞀𐞁𐞂𐞃𐞄𐞅𐞆𐞇𐞈𐞉𐞊𐞋𐞌𐞍𐞎𐞏𐞐𐞑𐞒𐞓𐞔𐞕𐞖𐞗𐞘𐞙𐞚𐞛𐞜𐞝𐞞𐞟𐞠𐞡𐞢𐞣𐞤𐞥𐞦𐞧𐞨𐞩𐞪𐞫𐞬𐞭𐞮𐞯𐞰𐞱𐞲𐞳𐞴𐞵𐞶𐞷𐞸𐞹𐞺𐞻𐞼𐞽𐞾𐞿𐟀𐟁𐟂𐟃𐟄𐟅𐟆𐟇𐟈𐟉𐟊𐟋𐟌𐟍𐟎𐟏𐟐𐟑𐟒𐟓𐟔𐟕𐟖𐟗𐟘𐟙𐟚𐟛𐟜𐟝𐟞𐟟𐟠𐟡𐟢𐟣𐟤𐟥𐟦𐟧𐟨𐟩𐟪𐟫𐟬𐟭𐟮𐟯𐟰𐟱𐟲𐟳𐟴𐟵𐟶𐟷𐟸𐟹𐟺𐟻𐟼𐟽𐟾𐟿𐠀𐠁𐠂𐠃𐠄𐠅𐠆𐠇𐠈𐠉𐠊𐠋𐠌𐠍𐠎𐠏𐠐𐠑𐠒𐠓𐠔𐠕𐠖𐠗𐠘𐠙𐠚𐠛𐠜𐠝𐠞𐠟𐠠𐠡𐠢𐠣𐠤𐠥𐠦𐠧𐠨𐠩𐠪𐠫𐠬𐠭𐠮𐠯𐠰𐠱𐠲𐠳𐠴𐠵𐠶𐠷𐠸𐠹𐠺𐠻𐠼𐠽𐠾𐠿𐡀𐡁𐡂𐡃𐡄𐡅𐡆𐡇𐡈𐡉𐡊𐡋𐡌𐡍𐡎𐡏𐡐𐡑𐡒𐡓𐡔𐡕𐡖𐡗𐡘𐡙𐡚𐡛𐡜𐡝𐡞𐡟𐡠𐡡𐡢𐡣𐡤𐡥𐡦𐡧𐡨𐡩𐡪𐡫𐡬𐡭𐡮𐡯𐡰𐡱𐡲𐡳𐡴𐡵𐡶𐡷𐡸𐡹𐡺𐡻𐡼𐡽𐡾𐡿𐢀𐢁𐢂𐢃𐢄𐢅𐢆𐢇𐢈𐢉𐢊𐢋𐢌𐢍𐢎𐢏𐢐𐢑𐢒𐢓𐢔𐢕𐢖𐢗𐢘𐢙𐢚𐢛𐢜𐢝𐢞𐢟𐢠𐢡𐢢𐢣𐢤𐢥𐢦𐢧𐢨𐢩𐢪𐢫𐢬𐢭𐢮𐢯𐢰𐢱𐢲𐢳𐢴𐢵𐢶𐢷𐢸𐢹𐢺𐢻𐢼𐢽𐢾𐢿𐣀𐣁𐣂𐣃𐣄𐣅𐣆𐣇𐣈𐣉𐣊𐣋𐣌𐣍𐣎𐣏𐣐𐣑𐣒𐣓𐣔𐣕𐣖𐣗𐣘𐣙𐣚𐣛𐣜𐣝𐣞𐣟𐣠𐣡𐣢𐣣𐣤𐣥𐣦𐣧𐣨𐣩𐣪𐣫𐣬𐣭𐣮𐣯𐣰𐣱𐣲𐣳𐣴𐣵𐣶𐣷𐣸𐣹𐣺𐣻𐣼𐣽𐣾𐣿𐤀𐤁𐤂𐤃𐤄𐤅𐤆𐤇𐤈𐤉𐤊𐤋𐤌𐤍𐤎𐤏𐤐𐤑𐤒𐤓𐤔𐤕𐤖𐤗𐤘𐤙𐤚𐤛𐤜𐤝𐤞𐤟𐤠𐤡𐤢𐤣𐤤𐤥𐤦𐤧𐤨𐤩𐤪𐤫𐤬𐤭𐤮𐤯𐤰𐤱𐤲𐤳𐤴𐤵𐤶𐤷𐤸𐤹𐤺𐤻𐤼𐤽𐤾𐤿𐥀𐥁𐥂𐥃𐥄𐥅𐥆𐥇𐥈𐥉𐥊𐥋𐥌𐥍𐥎𐥏𐥐𐥑𐥒𐥓𐥔𐥕𐥖𐥗𐥘𐥙𐥚𐥛𐥜𐥝𐥞𐥟𐥠𐥡𐥢𐥣𐥤𐥥𐥦𐥧𐥨𐥩𐥪𐥫𐥬𐥭𐥮𐥯𐥰𐥱𐥲𐥳𐥴𐥵𐥶𐥷𐥸𐥹𐥺𐥻𐥼𐥽𐥾𐥿𐦀𐦁𐦂𐦃𐦄𐦅𐦆𐦇𐦈𐦉𐦊𐦋𐦌𐦍𐦎𐦏𐦐𐦑𐦒𐦓𐦔𐦕𐦖𐦗𐦘𐦙𐦚𐦛𐦜𐦝𐦞𐦟𐦠𐦡𐦢𐦣𐦤𐦥𐦦𐦧𐦨𐦩𐦪𐦫𐦬𐦭𐦮𐦯𐦰𐦱𐦲𐦳𐦴𐦵𐦶𐦷𐦸𐦹𐦺𐦻𐦼𐦽𐦾𐦿𐧀𐧁𐧂𐧃𐧄𐧅𐧆𐧇𐧈𐧉𐧊𐧋𐧌𐧍𐧎𐧏𐧐𐧑𐧒𐧓𐧔𐧕𐧖𐧗𐧘𐧙𐧚𐧛𐧜𐧝𐧞𐧟𐧠𐧡𐧢𐧣𐧤𐧥𐧦𐧧𐧨𐧩𐧪𐧫𐧬𐧭𐧮𐧯𐧰𐧱𐧲𐧳𐧴𐧵𐧶𐧷𐧸𐧹𐧺𐧻𐧼𐧽𐧾𐧿𐨀𐨁𐨂𐨃𐨄𐨅𐨆𐨇𐨈𐨉𐨊𐨋𐨌𐨍𐨎𐨏𐨐𐨑𐨒𐨓𐨔𐨕𐨖𐨗𐨘𐨙𐨚𐨛𐨜𐨝𐨞𐨟𐨠𐨡𐨢𐨣𐨤𐨥𐨦𐨧𐨨𐨩𐨪𐨫𐨬𐨭𐨮𐨯𐨰𐨱𐨲𐨳𐨴𐨵𐨶𐨷𐨹𐨺𐨸𐨻𐨼𐨽𐨾𐨿𐩀𐩁𐩂𐩃𐩄𐩅𐩆𐩇𐩈𐩉𐩊𐩋𐩌𐩍𐩎𐩏𐩐𐩑𐩒𐩓𐩔𐩕𐩖𐩗𐩘𐩙𐩚𐩛𐩜𐩝𐩞𐩟𐩠𐩡𐩢𐩣𐩤𐩥𐩦𐩧𐩨𐩩𐩪𐩫𐩬𐩭𐩮𐩯𐩰𐩱𐩲𐩳𐩴𐩵𐩶𐩷𐩸𐩹𐩺𐩻𐩼𐩽𐩾𐩿𐪀𐪁𐪂𐪃𐪄𐪅𐪆𐪇𐪈𐪉𐪊𐪋𐪌𐪍𐪎𐪏𐪐𐪑𐪒𐪓𐪔𐪕𐪖𐪗𐪘𐪙𐪚𐪛𐪜𐪝𐪞𐪟𐪠𐪡𐪢𐪣𐪤𐪥𐪦𐪧𐪨𐪩𐪪𐪫𐪬𐪭𐪮𐪯𐪰𐪱𐪲𐪳𐪴𐪵𐪶𐪷𐪸𐪹𐪺𐪻𐪼𐪽𐪾𐪿𐫀𐫁𐫂𐫃𐫄𐫅𐫆𐫇𐫈𐫉𐫊𐫋𐫌𐫍𐫎𐫏𐫐𐫑𐫒𐫓𐫔𐫕𐫖𐫗𐫘𐫙𐫚𐫛𐫜𐫝𐫞𐫟𐫠𐫡𐫢𐫣𐫤𐫦𐫥𐫧𐫨𐫩𐫪𐫫𐫬𐫭𐫮𐫯𐫰𐫱𐫲𐫳𐫴𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺𐫻𐫼𐫽𐫾𐫿𐬀𐬁𐬂𐬃𐬄𐬅𐬆𐬇𐬈𐬉𐬊𐬋𐬌𐬍𐬎𐬏𐬐𐬑𐬒𐬓𐬔𐬕𐬖𐬗𐬘𐬙𐬚𐬛𐬜𐬝𐬞𐬟𐬠𐬡𐬢𐬣𐬤𐬥𐬦𐬧𐬨𐬩𐬪𐬫𐬬𐬭𐬮𐬯𐬰𐬱𐬲𐬳𐬴𐬵𐬶𐬷𐬸𐬹𐬺𐬻𐬼𐬽𐬾𐬿𐭀𐭁𐭂𐭃𐭄𐭅𐭆𐭇𐭈𐭉𐭊𐭋𐭌𐭍𐭎𐭏𐭐𐭑𐭒𐭓𐭔𐭕𐭖𐭗𐭘𐭙𐭚𐭛𐭜𐭝𐭞𐭟𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤𐭥𐭦𐭧𐭨𐭩𐭪𐭫𐭬𐭭𐭮𐭯𐭰𐭱𐭲𐭳𐭴𐭵𐭶𐭷𐭸𐭹𐭺𐭻𐭼𐭽𐭾𐭿𐮀𐮁𐮂𐮃𐮄𐮅𐮆𐮇𐮈𐮉𐮊𐮋𐮌𐮍𐮎𐮏𐮐𐮑𐮒𐮓𐮔𐮕𐮖𐮗𐮘𐮙𐮚𐮛𐮜𐮝𐮞𐮟𐮠𐮡𐮢𐮣𐮤𐮥𐮦𐮧𐮨𐮩𐮪𐮫𐮬𐮭𐮮𐮯𐮰𐮱𐮲𐮳𐮴𐮵𐮶𐮷𐮸𐮹𐮺𐮻𐮼𐮽𐮾𐮿𐯀𐯁𐯂𐯃𐯄𐯅𐯆𐯇𐯈𐯉𐯊𐯋𐯌𐯍𐯎𐯏𐯐𐯑𐯒𐯓𐯔𐯕𐯖𐯗𐯘𐯙𐯚𐯛𐯜𐯝𐯞𐯟𐯠𐯡𐯢𐯣𐯤𐯥𐯦𐯧𐯨𐯩𐯪𐯫𐯬𐯭𐯮𐯯𐯰𐯱𐯲𐯳𐯴𐯵𐯶𐯷𐯸𐯹𐯺𐯻𐯼𐯽𐯾𐯿𐰀𐰁𐰂𐰃𐰄𐰅𐰆𐰇𐰈𐰉𐰊𐰋𐰌𐰍𐰎𐰏𐰐𐰑𐰒𐰓𐰔𐰕𐰖𐰗𐰘𐰙𐰚𐰛𐰜𐰝𐰞𐰟𐰠𐰡𐰢𐰣𐰤𐰥𐰦𐰧𐰨𐰩𐰪𐰫𐰬𐰭𐰮𐰯𐰰𐰱𐰲𐰳𐰴𐰵𐰶𐰷𐰸𐰹𐰺𐰻𐰼𐰽𐰾𐰿𐱀𐱁𐱂𐱃𐱄𐱅𐱆𐱇𐱈𐱉𐱊𐱋𐱌𐱍𐱎𐱏𐱐𐱑𐱒𐱓𐱔𐱕𐱖𐱗𐱘𐱙𐱚𐱛𐱜𐱝𐱞𐱟𐱠𐱡𐱢𐱣𐱤𐱥𐱦𐱧𐱨𐱩𐱪𐱫𐱬𐱭𐱮𐱯𐱰𐱱𐱲𐱳𐱴𐱵𐱶𐱷𐱸𐱹𐱺𐱻𐱼𐱽𐱾𐱿𐲀𐲁𐲂𐲃𐲄𐲅𐲆𐲇𐲈𐲉𐲊𐲋𐲌𐲍𐲎𐲏𐲐𐲑𐲒𐲓𐲔𐲕𐲖𐲗𐲘𐲙𐲚𐲛𐲜𐲝𐲞𐲟𐲠𐲡𐲢𐲣𐲤𐲥𐲦𐲧𐲨𐲩𐲪𐲫𐲬𐲭𐲮𐲯𐲰𐲱𐲲𐲳𐲴𐲵𐲶𐲷𐲸𐲹𐲺𐲻𐲼𐲽𐲾𐲿𐳀𐳁𐳂𐳃𐳄𐳅𐳆𐳇𐳈𐳉𐳊𐳋𐳌𐳍𐳎𐳏𐳐𐳑𐳒𐳓𐳔𐳕𐳖𐳗𐳘𐳙𐳚𐳛𐳜𐳝𐳞𐳟𐳠𐳡𐳢𐳣𐳤𐳥𐳦𐳧𐳨𐳩𐳪𐳫𐳬𐳭𐳮𐳯𐳰𐳱𐳲𐳳𐳴𐳵𐳶𐳷𐳸𐳹𐳺𐳻𐳼𐳽𐳾𐳿𐴀𐴁𐴂𐴃𐴄𐴅𐴆𐴇𐴈𐴉𐴊𐴋𐴌𐴍𐴎𐴏𐴐𐴑𐴒𐴓𐴔𐴕𐴖𐴗𐴘𐴙𐴚𐴛𐴜𐴝𐴞𐴟𐴠𐴡𐴢𐴣𐴤𐴥𐴦𐴧𐴨𐴩𐴪𐴫𐴬𐴭𐴮𐴯𐴰𐴱𐴲𐴳𐴴𐴵𐴶𐴷𐴸𐴹𐴺𐴻𐴼𐴽𐴾𐴿𐵀𐵁𐵂𐵃𐵄𐵅𐵆𐵇𐵈𐵉𐵊𐵋𐵌𐵍𐵎𐵏𐵐𐵑𐵒𐵓𐵔𐵕𐵖𐵗𐵘𐵙𐵚𐵛𐵜𐵝𐵞𐵟𐵠𐵡𐵢𐵣𐵤𐵥𐵦𐵧𐵨𐵩𐵪𐵫𐵬𐵭𐵮𐵯𐵰𐵱𐵲𐵳𐵴𐵵𐵶𐵷𐵸𐵹𐵺𐵻𐵼𐵽𐵾𐵿𐶀𐶁𐶂𐶃𐶄𐶅𐶆𐶇𐶈𐶉𐶊𐶋𐶌𐶍𐶎𐶏𐶐𐶑𐶒𐶓𐶔𐶕𐶖𐶗𐶘𐶙𐶚𐶛𐶜𐶝𐶞𐶟𐶠𐶡𐶢𐶣𐶤𐶥𐶦𐶧𐶨𐶩𐶪𐶫𐶬𐶭𐶮𐶯𐶰𐶱𐶲𐶳𐶴𐶵𐶶𐶷𐶸𐶹𐶺𐶻𐶼𐶽𐶾𐶿𐷀𐷁𐷂𐷃𐷄𐷅𐷆𐷇𐷈𐷉𐷊𐷋𐷌𐷍𐷎𐷏𐷐𐷑𐷒𐷓𐷔𐷕𐷖𐷗𐷘𐷙𐷚𐷛𐷜𐷝𐷞𐷟𐷠𐷡𐷢𐷣𐷤𐷥𐷦𐷧𐷨𐷩𐷪𐷫𐷬𐷭𐷮𐷯𐷰𐷱𐷲𐷳𐷴𐷵𐷶𐷷𐷸𐷹𐷺𐷻𐷼𐷽𐷾𐷿𐸀𐸁𐸂𐸃𐸄𐸅𐸆𐸇𐸈𐸉𐸊𐸋𐸌𐸍𐸎𐸏𐸐𐸑𐸒𐸓𐸔𐸕𐸖𐸗𐸘𐸙𐸚𐸛𐸜𐸝𐸞𐸟𐸠𐸡𐸢𐸣𐸤𐸥𐸦𐸧𐸨𐸩𐸪𐸫𐸬𐸭𐸮𐸯𐸰𐸱𐸲𐸳𐸴𐸵𐸶𐸷𐸸𐸹𐸺𐸻𐸼𐸽𐸾𐸿𐹀𐹁𐹂𐹃𐹄𐹅𐹆𐹇𐹈𐹉𐹊𐹋𐹌𐹍𐹎𐹏𐹐𐹑𐹒𐹓𐹔𐹕𐹖𐹗𐹘𐹙𐹚𐹛𐹜𐹝𐹞𐹟𐹠𐹡𐹢𐹣𐹤𐹥𐹦𐹧𐹨𐹩𐹪𐹫𐹬𐹭𐹮𐹯𐹰𐹱𐹲𐹳𐹴𐹵𐹶𐹷𐹸𐹹𐹺𐹻𐹼𐹽𐹾𐹿𐺀𐺁𐺂𐺃𐺄𐺅𐺆𐺇𐺈𐺉𐺊𐺋𐺌𐺍𐺎𐺏𐺐𐺑𐺒𐺓𐺔𐺕𐺖𐺗𐺘𐺙𐺚𐺛𐺜𐺝𐺞𐺟𐺠𐺡𐺢𐺣𐺤𐺥𐺦𐺧𐺨𐺩𐺪𐺫𐺬𐺭𐺮𐺯𐺰𐺱𐺲𐺳𐺴𐺵𐺶𐺷𐺸𐺹𐺺𐺻𐺼𐺽𐺾𐺿𐻀𐻁𐻂𐻃𐻄𐻅𐻆𐻇𐻈𐻉𐻊𐻋𐻌𐻍𐻎𐻏𐻐𐻑𐻒𐻓𐻔𐻕𐻖𐻗𐻘𐻙𐻚𐻛𐻜𐻝𐻞𐻟𐻠𐻡𐻢𐻣𐻤𐻥𐻦𐻧𐻨𐻩𐻪𐻫𐻬𐻭𐻮𐻯𐻰𐻱𐻲𐻳𐻴𐻵𐻶𐻷𐻸𐻹𐻺𐻻𐻼𐻽𐻾𐻿𐼀𐼁𐼂𐼃𐼄𐼅𐼆𐼇𐼈𐼉𐼊𐼋𐼌𐼍𐼎𐼏𐼐𐼑𐼒𐼓𐼔𐼕𐼖𐼗𐼘𐼙𐼚𐼛𐼜𐼝𐼞𐼟𐼠𐼡𐼢𐼣𐼤𐼥𐼦𐼧𐼨𐼩𐼪𐼫𐼬𐼭𐼮𐼯𐼰𐼱𐼲𐼳𐼴𐼵𐼶𐼷𐼸𐼹𐼺𐼻𐼼𐼽𐼾𐼿𐽀𐽁𐽂𐽃𐽄𐽅𐽆𐽇𐽋𐽍𐽎𐽏𐽐𐽈𐽉𐽊𐽌𐽑𐽒𐽓𐽔𐽕𐽖𐽗𐽘𐽙𐽚𐽛𐽜𐽝𐽞𐽟𐽠𐽡𐽢𐽣𐽤𐽥𐽦𐽧𐽨𐽩𐽪𐽫𐽬𐽭𐽮𐽯𐽰𐽱𐽲𐽳𐽴𐽵𐽶𐽷𐽸𐽹𐽺𐽻𐽼𐽽𐽾𐽿𐾀𐾁𐾃𐾅𐾂𐾄𐾆𐾇𐾈𐾉𐾊𐾋𐾌𐾍𐾎𐾏𐾐𐾑𐾒𐾓𐾔𐾕𐾖𐾗𐾘𐾙𐾚𐾛𐾜𐾝𐾞𐾟𐾠𐾡

š : avam : Gaumātam : tyam : magum : avājanam : utā : tyaišaiy : fratamā : mar

58 𐎠𐎡𐎢𐎣𐎤𐎥𐎦𐎧𐎨𐎩𐎪𐎫𐎬𐎭𐎮𐎯𐎰𐎱𐎲𐎳𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹𐎺𐎻𐎼𐎽𐎾𐎿𐏀𐏁𐏂𐏃𐏄𐏅𐏆𐏇𐏈𐏉𐏊𐏋𐏌𐏍𐏎𐏏𐏐𐏑𐏒𐏓𐏔𐏕𐏖𐏗𐏘𐏙𐏚𐏛𐏜𐏝𐏞𐏟𐏠𐏡𐏢𐏣𐏤𐏥𐏦𐏧𐏨𐏩𐏪𐏫𐏬𐏭𐏮𐏯𐏰𐏱𐏲𐏳𐏴𐏵𐏶𐏷𐏸𐏹𐏺𐏻𐏼𐏽𐏾𐏿𐐀𐐁𐐂𐐃𐐄𐐅𐐆𐐇𐐈𐐉𐐊𐐋𐐌𐐍𐐎𐐏𐐐𐐑𐐒𐐓𐐔𐐕𐐖𐐗𐐘𐐙𐐚𐐛𐐜𐐝𐐞𐐟𐐠𐐡𐐢𐐣𐐤𐐥𐐦𐐧𐐨𐐩𐐪𐐫𐐬𐐭𐐮𐐯𐐰𐐱𐐲𐐳𐐴𐐵𐐶𐐷𐐸𐐹𐐺𐐻𐐼𐐽𐐾𐐿𐑀𐑁𐑂𐑃𐑄𐑅𐑆𐑇𐑈𐑉𐑊𐑋𐑌𐑍𐑎𐑏𐑐𐑑𐑒𐑓𐑔𐑕𐑖𐑗𐑘𐑙𐑚𐑛𐑜𐑝𐑞𐑟𐑠𐑡𐑢𐑣𐑤𐑥𐑦𐑧𐑨𐑩𐑪𐑫𐑬𐑭𐑮𐑯𐑰𐑱𐑲𐑳𐑴𐑵𐑶𐑷𐑸𐑹𐑺𐑻𐑼𐑽𐑾𐑿𐒀𐒁𐒂𐒃𐒄𐒅𐒆𐒇𐒈𐒉𐒊𐒋𐒌𐒍𐒎𐒏𐒐𐒑𐒒𐒓𐒔𐒕𐒖𐒗𐒘𐒙𐒚𐒛𐒜𐒝𐒞𐒟𐒠𐒡𐒢𐒣𐒤𐒥𐒦𐒧𐒨𐒩𐒪𐒫𐒬𐒭𐒮𐒯𐒰𐒱𐒲𐒳𐒴𐒵𐒶𐒷𐒸𐒹𐒺𐒻𐒼𐒽𐒾𐒿𐓀𐓁𐓂𐓃𐓄𐓅𐓆𐓇𐓈𐓉𐓊𐓋𐓌𐓍𐓎𐓏𐓐𐓑𐓒𐓓𐓔𐓕𐓖𐓗𐓘𐓙𐓚𐓛𐓜𐓝𐓞𐓟𐓠𐓡𐓢𐓣𐓤𐓥𐓦𐓧𐓨𐓩𐓪𐓫𐓬𐓭𐓮𐓯𐓰𐓱𐓲𐓳𐓴𐓵𐓶𐓷𐓸𐓹𐓺𐓻𐓼𐓽𐓾𐓿𐔀𐔁𐔂𐔃𐔄𐔅𐔆𐔇𐔈𐔉𐔊𐔋𐔌𐔍𐔎𐔏𐔐𐔑𐔒𐔓𐔔𐔕𐔖𐔗𐔘𐔙𐔚𐔛𐔜𐔝𐔞𐔟𐔠𐔡𐔢𐔣𐔤𐔥𐔦𐔧𐔨𐔩𐔪𐔫𐔬𐔭𐔮𐔯𐔰𐔱𐔲𐔳𐔴𐔵𐔶𐔷𐔸𐔹𐔺𐔻𐔼𐔽𐔾𐔿𐕀𐕁𐕂𐕃𐕄𐕅𐕆𐕇𐕈𐕉𐕊𐕋𐕌𐕍𐕎𐕏𐕐𐕑𐕒𐕓𐕔𐕕𐕖𐕗𐕘𐕙𐕚𐕛𐕜𐕝𐕞𐕟𐕠𐕡𐕢𐕣𐕤𐕥𐕦𐕧𐕨𐕩𐕪𐕫𐕬𐕭𐕮𐕯𐕰𐕱𐕲𐕳𐕴𐕵𐕶𐕷𐕸𐕹𐕺𐕻𐕼𐕽𐕾𐕿𐖀𐖁𐖂𐖃𐖄𐖅𐖆𐖇𐖈𐖉𐖊𐖋𐖌𐖍𐖎𐖏𐖐𐖑𐖒𐖓𐖔𐖕𐖖𐖗𐖘𐖙𐖚𐖛𐖜𐖝𐖞𐖟𐖠𐖡𐖢𐖣𐖤𐖥𐖦𐖧𐖨𐖩𐖪𐖫𐖬𐖭𐖮𐖯𐖰𐖱𐖲𐖳𐖴𐖵𐖶𐖷𐖸𐖹𐖺𐖻𐖼𐖽𐖾𐖿𐗀𐗁𐗂𐗃𐗄𐗅𐗆𐗇𐗈𐗉𐗊𐗋𐗌𐗍𐗎𐗏𐗐𐗑𐗒𐗓𐗔𐗕𐗖𐗗𐗘𐗙𐗚𐗛𐗜𐗝𐗞𐗟𐗠𐗡𐗢𐗣𐗤𐗥𐗦𐗧𐗨𐗩𐗪𐗫𐗬𐗭𐗮𐗯𐗰𐗱𐗲𐗳𐗴𐗵𐗶𐗷𐗸𐗹𐗺𐗻𐗼𐗽𐗾𐗿𐘀𐘁𐘂𐘃𐘄𐘅𐘆𐘇𐘈𐘉𐘊𐘋𐘌𐘍𐘎𐘏𐘐𐘑𐘒𐘓𐘔𐘕𐘖𐘗𐘘𐘙𐘚𐘛𐘜𐘝𐘞𐘟𐘠𐘡𐘢𐘣𐘤𐘥𐘦𐘧𐘨𐘩𐘪𐘫𐘬𐘭𐘮𐘯𐘰𐘱𐘲𐘳𐘴𐘵𐘶𐘷𐘸𐘹𐘺𐘻𐘼𐘽𐘾𐘿𐙀𐙁𐙂𐙃𐙄𐙅𐙆𐙇𐙈𐙉𐙊𐙋𐙌𐙍𐙎𐙏𐙐𐙑𐙒𐙓𐙔𐙕𐙖𐙗𐙘𐙙𐙚𐙛𐙜𐙝𐙞𐙟𐙠𐙡𐙢𐙣𐙤𐙥𐙦𐙧𐙨𐙩𐙪𐙫𐙬𐙭𐙮𐙯𐙰𐙱𐙲𐙳𐙴𐙵𐙶𐙷𐙸𐙹𐙺𐙻𐙼𐙽𐙾𐙿𐚀𐚁𐚂𐚃𐚄𐚅𐚆𐚇𐚈𐚉𐚊𐚋𐚌𐚍𐚎𐚏𐚐𐚑𐚒𐚓𐚔𐚕𐚖𐚗𐚘𐚙𐚚𐚛𐚜𐚝𐚞𐚟𐚠𐚡𐚢𐚣𐚤𐚥𐚦𐚧𐚨𐚩𐚪𐚫𐚬𐚭𐚮𐚯𐚰𐚱𐚲𐚳𐚴𐚵𐚶𐚷𐚸𐚹𐚺𐚻𐚼𐚽𐚾𐚿𐛀𐛁𐛂𐛃𐛄𐛅𐛆𐛇𐛈𐛉𐛊𐛋𐛌𐛍𐛎𐛏𐛐𐛑𐛒𐛓𐛔𐛕𐛖𐛗𐛘𐛙𐛚𐛛𐛜𐛝𐛞𐛟𐛠𐛡𐛢𐛣𐛤𐛥𐛦𐛧𐛨𐛩𐛪𐛫𐛬𐛭𐛮𐛯𐛰𐛱𐛲𐛳𐛴𐛵𐛶𐛷𐛸𐛹𐛺𐛻𐛼𐛽𐛾𐛿𐜀𐜁𐜂𐜃𐜄𐜅𐜆𐜇𐜈𐜉𐜊𐜋𐜌𐜍𐜎𐜏𐜐𐜑𐜒𐜓𐜔𐜕𐜖𐜗𐜘𐜙𐜚𐜛𐜜𐜝𐜞𐜟𐜠𐜡𐜢𐜣𐜤𐜥𐜦𐜧𐜨𐜩𐜪𐜫𐜬𐜭𐜮𐜯𐜰𐜱𐜲𐜳𐜴𐜵𐜶𐜷𐜸𐜹𐜺𐜻𐜼𐜽𐜾𐜿𐝀𐝁𐝂𐝃𐝄𐝅𐝆𐝇𐝈𐝉𐝊𐝋𐝌𐝍𐝎𐝏𐝐𐝑𐝒𐝓𐝔𐝕𐝖𐝗𐝘𐝙𐝚𐝛𐝜𐝝𐝞𐝟𐝠𐝡𐝢𐝣𐝤𐝥𐝦𐝧𐝨𐝩𐝪𐝫𐝬𐝭𐝮𐝯𐝰𐝱𐝲𐝳𐝴𐝵𐝶𐝷𐝸𐝹𐝺𐝻𐝼𐝽𐝾𐝿𐞀𐞁𐞂𐞃𐞄𐞅𐞆𐞇𐞈𐞉𐞊𐞋𐞌𐞍𐞎𐞏𐞐𐞑𐞒𐞓𐞔𐞕𐞖𐞗𐞘𐞙𐞚𐞛𐞜𐞝𐞞𐞟𐞠𐞡𐞢𐞣𐞤𐞥𐞦𐞧𐞨𐞩𐞪𐞫𐞬𐞭𐞮𐞯𐞰𐞱𐞲𐞳𐞴𐞵𐞶𐞷𐞸𐞹𐞺𐞻𐞼𐞽𐞾𐞿𐟀𐟁𐟂𐟃𐟄𐟅𐟆𐟇𐟈𐟉𐟊𐟋𐟌𐟍𐟎𐟏𐟐𐟑𐟒𐟓𐟔𐟕𐟖𐟗𐟘𐟙𐟚𐟛𐟜𐟝𐟞𐟟𐟠𐟡𐟢𐟣𐟤𐟥𐟦𐟧𐟨𐟩𐟪𐟫𐟬𐟭𐟮𐟯𐟰𐟱𐟲𐟳𐟴𐟵𐟶𐟷𐟸𐟹𐟺𐟻𐟼𐟽𐟾𐟿𐠀𐠁𐠂𐠃𐠄𐠅𐠆𐠇𐠈𐠉𐠊𐠋𐠌𐠍𐠎𐠏𐠐𐠑𐠒𐠓𐠔𐠕𐠖𐠗𐠘𐠙𐠚𐠛𐠜𐠝𐠞𐠟𐠠𐠡𐠢𐠣𐠤𐠥𐠦𐠧𐠨𐠩𐠪𐠫𐠬𐠭𐠮𐠯𐠰𐠱𐠲𐠳𐠴𐠵𐠶𐠷𐠸𐠹𐠺𐠻𐠼𐠽𐠾𐠿𐡀𐡁𐡂𐡃𐡄𐡅𐡆𐡇𐡈𐡉𐡊𐡋𐡌𐡍𐡎𐡏𐡐𐡑𐡒𐡓𐡔𐡕𐡖𐡗𐡘𐡙𐡚𐡛𐡜𐡝𐡞𐡟𐡠𐡡𐡢𐡣𐡤𐡥𐡦𐡧𐡨𐡩𐡪𐡫𐡬𐡭𐡮𐡯𐡰𐡱𐡲𐡳𐡴𐡵𐡶𐡷𐡸𐡹𐡺𐡻𐡼𐡽𐡾𐡿𐢀𐢁𐢂𐢃𐢄𐢅𐢆𐢇𐢈𐢉𐢊𐢋𐢌𐢍𐢎𐢏𐢐𐢑𐢒𐢓𐢔𐢕𐢖𐢗𐢘𐢙𐢚𐢛𐢜𐢝𐢞𐢟𐢠𐢡𐢢𐢣𐢤𐢥𐢦𐢧𐢨𐢩𐢪𐢫𐢬𐢭𐢮𐢯𐢰𐢱𐢲𐢳𐢴𐢵𐢶𐢷𐢸𐢹𐢺𐢻𐢼𐢽𐢾𐢿𐣀𐣁𐣂𐣃𐣄𐣅𐣆𐣇𐣈𐣉𐣊𐣋𐣌𐣍𐣎𐣏𐣐𐣑𐣒𐣓𐣔𐣕𐣖𐣗𐣘𐣙𐣚𐣛𐣜𐣝𐣞𐣟𐣠𐣡𐣢𐣣𐣤𐣥𐣦𐣧𐣨𐣩𐣪𐣫𐣬𐣭𐣮𐣯𐣰𐣱𐣲𐣳𐣴𐣵𐣶𐣷𐣸𐣹𐣺𐣻𐣼𐣽𐣾𐣿𐤀𐤁𐤂𐤃𐤄𐤅𐤆𐤇𐤈𐤉𐤊𐤋𐤌𐤍𐤎𐤏𐤐𐤑𐤒𐤓𐤔𐤕𐤖𐤗𐤘𐤙𐤚𐤛𐤜𐤝𐤞𐤟𐤠𐤡𐤢𐤣𐤤𐤥𐤦𐤧𐤨𐤩𐤪𐤫𐤬𐤭𐤮𐤯𐤰𐤱𐤲𐤳𐤴𐤵𐤶𐤷𐤸𐤹𐤺𐤻𐤼𐤽𐤾𐤿𐥀𐥁𐥂𐥃𐥄𐥅𐥆𐥇𐥈𐥉𐥊𐥋𐥌𐥍𐥎𐥏𐥐𐥑𐥒𐥓𐥔𐥕𐥖𐥗𐥘𐥙𐥚𐥛𐥜𐥝𐥞𐥟𐥠𐥡𐥢𐥣𐥤𐥥𐥦𐥧𐥨𐥩𐥪𐥫𐥬𐥭𐥮𐥯𐥰𐥱𐥲𐥳𐥴𐥵𐥶𐥷𐥸𐥹𐥺𐥻𐥼𐥽𐥾𐥿𐦀𐦁𐦂𐦃𐦄𐦅𐦆𐦇𐦈𐦉𐦊𐦋𐦌𐦍𐦎𐦏𐦐𐦑𐦒𐦓𐦔𐦕𐦖𐦗𐦘𐦙𐦚𐦛𐦜𐦝𐦞𐦟𐦠𐦡𐦢𐦣𐦤𐦥𐦦𐦧𐦨𐦩𐦪𐦫𐦬𐦭𐦮𐦯𐦰𐦱𐦲𐦳𐦴𐦵𐦶𐦷𐦸𐦹𐦺𐦻𐦼𐦽𐦾𐦿𐧀𐧁𐧂𐧃𐧄𐧅𐧆𐧇𐧈𐧉𐧊𐧋𐧌𐧍𐧎𐧏𐧐𐧑𐧒𐧓𐧔𐧕𐧖𐧗𐧘𐧙𐧚𐧛𐧜𐧝𐧞𐧟𐧠𐧡𐧢𐧣𐧤𐧥𐧦𐧧𐧨𐧩𐧪𐧫𐧬𐧭𐧮𐧯𐧰𐧱𐧲𐧳𐧴𐧵𐧶𐧷𐧸𐧹𐧺𐧻𐧼𐧽𐧾𐧿𐨀𐨁𐨂𐨃𐨄𐨅𐨆𐨇𐨈𐨉𐨊𐨋𐨌𐨍𐨎𐨏𐨐𐨑𐨒𐨓𐨔𐨕𐨖𐨗𐨘𐨙𐨚𐨛𐨜𐨝𐨞𐨟𐨠𐨡𐨢𐨣𐨤𐨥𐨦𐨧𐨨𐨩𐨪𐨫𐨬𐨭𐨮𐨯𐨰𐨱𐨲𐨳𐨴𐨵𐨶𐨷𐨹𐨺𐨸𐨻𐨼𐨽𐨾𐨿𐩀𐩁𐩂𐩃𐩄𐩅𐩆𐩇𐩈𐩉𐩊𐩋𐩌𐩍𐩎𐩏𐩐𐩑𐩒𐩓𐩔𐩕𐩖𐩗𐩘𐩙𐩚𐩛𐩜𐩝𐩞𐩟𐩠𐩡𐩢𐩣𐩤𐩥𐩦𐩧𐩨𐩩𐩪𐩫𐩬𐩭𐩮𐩯𐩰𐩱𐩲𐩳𐩴𐩵𐩶𐩷𐩸𐩹𐩺𐩻𐩼𐩽𐩾𐩿𐪀𐪁𐪂𐪃𐪄𐪅𐪆𐪇𐪈𐪉𐪊𐪋𐪌𐪍𐪎𐪏𐪐𐪑𐪒𐪓𐪔𐪕𐪖𐪗𐪘𐪙𐪚𐪛𐪜𐪝𐪞𐪟𐪠𐪡𐪢𐪣𐪤𐪥𐪦𐪧𐪨𐪩𐪪𐪫𐪬𐪭𐪮𐪯𐪰𐪱𐪲𐪳𐪴𐪵𐪶𐪷𐪸𐪹𐪺𐪻𐪼𐪽𐪾𐪿𐫀𐫁𐫂𐫃𐫄𐫅𐫆𐫇𐫈𐫉𐫊𐫋𐫌𐫍𐫎𐫏𐫐𐫑𐫒𐫓𐫔𐫕𐫖𐫗𐫘𐫙𐫚𐫛𐫜𐫝𐫞𐫟𐫠𐫡𐫢𐫣𐫤𐫦𐫥𐫧𐫨𐫩𐫪𐫫𐫬𐫭𐫮𐫯𐫰𐫱𐫲𐫳𐫴𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺𐫻𐫼𐫽𐫾𐫿𐬀𐬁𐬂𐬃𐬄𐬅𐬆𐬇𐬈𐬉𐬊𐬋𐬌𐬍𐬎𐬏𐬐𐬑𐬒𐬓𐬔𐬕𐬖𐬗𐬘𐬙𐬚𐬛𐬜𐬝𐬞𐬟𐬠𐬡𐬢𐬣𐬤𐬥𐬦𐬧𐬨𐬩𐬪𐬫𐬬𐬭𐬮𐬯𐬰𐬱𐬲𐬳𐬴𐬵𐬶𐬷𐬸𐬹𐬺𐬻𐬼𐬽𐬾𐬿𐭀𐭁𐭂𐭃𐭄𐭅𐭆𐭇𐭈𐭉𐭊𐭋𐭌𐭍𐭎𐭏𐭐𐭑𐭒𐭓𐭔𐭕𐭖𐭗𐭘𐭙𐭚𐭛𐭜𐭝𐭞𐭟𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤𐭥𐭦𐭧𐭨𐭩𐭪𐭫𐭬𐭭𐭮𐭯𐭰𐭱𐭲𐭳𐭴𐭵𐭶𐭷𐭸𐭹𐭺𐭻𐭼𐭽𐭾𐭿𐮀𐮁𐮂𐮃𐮄𐮅𐮆𐮇𐮈𐮉𐮊𐮋𐮌𐮍𐮎𐮏𐮐𐮑𐮒𐮓𐮔𐮕𐮖𐮗𐮘𐮙𐮚𐮛𐮜𐮝𐮞𐮟𐮠𐮡𐮢𐮣𐮤𐮥𐮦𐮧𐮨𐮩𐮪𐮫𐮬𐮭𐮮𐮯𐮰𐮱𐮲𐮳𐮴𐮵𐮶𐮷𐮸𐮹𐮺𐮻𐮼𐮽𐮾𐮿𐯀𐯁𐯂𐯃𐯄𐯅𐯆𐯇𐯈𐯉𐯊𐯋𐯌𐯍𐯎𐯏𐯐𐯑𐯒𐯓𐯔𐯕𐯖𐯗𐯘𐯙𐯚𐯛𐯜𐯝𐯞𐯟𐯠𐯡𐯢𐯣𐯤𐯥𐯦𐯧𐯨𐯩𐯪𐯫𐯬𐯭𐯮𐯯𐯰𐯱𐯲𐯳𐯴𐯵𐯶𐯷𐯸𐯹𐯺𐯻𐯼𐯽𐯾𐯿𐰀𐰁𐰂𐰃𐰄𐰅𐰆𐰇𐰈𐰉𐰊𐰋𐰌𐰍𐰎𐰏𐰐𐰑𐰒𐰓𐰔𐰕𐰖𐰗𐰘𐰙𐰚𐰛𐰜𐰝𐰞𐰟𐰠𐰡𐰢𐰣𐰤𐰥𐰦𐰧𐰨𐰩𐰪𐰫𐰬𐰭𐰮𐰯𐰰𐰱𐰲𐰳𐰴𐰵𐰶𐰷𐰸𐰹𐰺𐰻𐰼𐰽𐰾𐰿𐱀𐱁𐱂𐱃𐱄𐱅𐱆𐱇𐱈𐱉𐱊𐱋𐱌𐱍𐱎𐱏𐱐𐱑𐱒𐱓𐱔𐱕𐱖𐱗𐱘𐱙𐱚𐱛𐱜𐱝𐱞𐱟𐱠𐱡𐱢𐱣𐱤𐱥𐱦𐱧𐱨𐱩𐱪𐱫𐱬𐱭𐱮𐱯𐱰𐱱𐱲𐱳𐱴𐱵𐱶𐱷𐱸𐱹𐱺𐱻𐱼𐱽𐱾𐱿𐲀𐲁𐲂𐲃𐲄𐲅𐲆𐲇𐲈𐲉𐲊𐲋𐲌𐲍𐲎𐲏𐲐𐲑𐲒𐲓𐲔𐲕𐲖𐲗𐲘𐲙𐲚𐲛𐲜𐲝𐲞𐲟𐲠𐲡𐲢𐲣𐲤𐲥𐲦𐲧𐲨𐲩𐲪𐲫𐲬𐲭𐲮𐲯𐲰𐲱𐲲𐲳𐲴𐲵𐲶𐲷𐲸𐲹𐲺𐲻𐲼𐲽𐲾𐲿𐳀𐳁𐳂𐳃𐳄𐳅𐳆𐳇𐳈𐳉𐳊𐳋𐳌𐳍𐳎𐳏𐳐𐳑𐳒𐳓𐳔𐳕𐳖𐳗𐳘𐳙𐳚𐳛𐳜𐳝𐳞𐳟𐳠𐳡𐳢𐳣𐳤𐳥𐳦𐳧𐳨𐳩𐳪𐳫𐳬𐳭𐳮𐳯𐳰𐳱𐳲𐳳𐳴𐳵𐳶𐳷𐳸𐳹𐳺𐳻𐳼𐳽𐳾𐳿𐴀𐴁𐴂𐴃𐴄𐴅𐴆𐴇𐴈𐴉𐴊𐴋𐴌𐴍𐴎𐴏𐴐𐴑𐴒𐴓𐴔𐴕𐴖𐴗𐴘𐴙𐴚𐴛𐴜𐴝𐴞𐴟𐴠𐴡𐴢𐴣𐴤𐴥𐴦𐴧𐴨𐴩𐴪𐴫𐴬𐴭𐴮𐴯𐴰𐴱𐴲𐴳𐴴𐴵𐴶𐴷𐴸𐴹𐴺𐴻𐴼𐴽𐴾𐴿𐵀𐵁𐵂𐵃𐵄𐵅𐵆𐵇𐵈𐵉𐵊𐵋𐵌𐵍𐵎𐵏𐵐𐵑𐵒𐵓𐵔𐵕𐵖𐵗𐵘𐵙𐵚𐵛𐵜𐵝𐵞𐵟𐵠𐵡𐵢𐵣𐵤𐵥𐵦𐵧𐵨𐵩𐵪𐵫𐵬𐵭𐵮𐵯𐵰𐵱𐵲𐵳𐵴𐵵𐵶𐵷𐵸𐵹𐵺𐵻𐵼𐵽𐵾𐵿𐶀𐶁𐶂𐶃𐶄𐶅𐶆𐶇𐶈𐶉𐶊𐶋𐶌𐶍𐶎𐶏𐶐𐶑𐶒𐶓𐶔𐶕𐶖𐶗𐶘𐶙𐶚𐶛𐶜𐶝𐶞𐶟𐶠𐶡𐶢𐶣𐶤𐶥𐶦𐶧𐶨𐶩𐶪𐶫𐶬𐶭𐶮𐶯𐶰𐶱𐶲𐶳𐶴𐶵𐶶𐶷𐶸𐶹𐶺𐶻𐶼𐶽𐶾𐶿𐷀𐷁𐷂𐷃𐷄𐷅𐷆𐷇𐷈𐷉𐷊𐷋𐷌𐷍𐷎𐷏𐷐𐷑𐷒𐷓𐷔𐷕𐷖𐷗𐷘𐷙𐷚𐷛𐷜𐷝𐷞𐷟𐷠𐷡𐷢𐷣𐷤𐷥𐷦𐷧𐷨𐷩𐷪𐷫𐷬𐷭𐷮𐷯𐷰𐷱𐷲𐷳𐷴𐷵𐷶𐷷𐷸𐷹𐷺𐷻𐷼𐷽𐷾𐷿𐸀𐸁𐸂𐸃𐸄𐸅𐸆𐸇𐸈𐸉𐸊𐸋𐸌𐸍𐸎𐸏𐸐𐸑𐸒𐸓𐸔𐸕𐸖𐸗𐸘𐸙𐸚𐸛𐸜𐸝𐸞𐸟𐸠𐸡𐸢𐸣𐸤𐸥𐸦𐸧𐸨𐸩𐸪𐸫𐸬𐸭𐸮𐸯𐸰𐸱𐸲𐸳𐸴𐸵𐸶𐸷𐸸𐸹𐸺𐸻𐸼𐸽𐸾𐸿𐹀𐹁𐹂𐹃𐹄𐹅𐹆𐹇𐹈𐹉𐹊𐹋𐹌𐹍𐹎𐹏𐹐𐹑𐹒𐹓𐹔𐹕𐹖𐹗𐹘𐹙𐹚𐹛𐹜𐹝𐹞𐹟𐹠𐹡𐹢𐹣𐹤𐹥𐹦𐹧𐹨𐹩𐹪𐹫𐹬𐹭𐹮𐹯𐹰𐹱𐹲𐹳𐹴𐹵𐹶𐹷𐹸𐹹𐹺𐹻𐹼𐹽𐹾𐹿𐺀𐺁𐺂𐺃𐺄𐺅𐺆𐺇𐺈𐺉𐺊𐺋𐺌𐺍𐺎𐺏𐺐𐺑𐺒𐺓𐺔𐺕𐺖𐺗𐺘𐺙𐺚𐺛𐺜𐺝𐺞𐺟𐺠𐺡𐺢𐺣𐺤𐺥𐺦𐺧𐺨𐺩𐺪𐺫𐺬𐺭𐺮𐺯𐺰𐺱𐺲𐺳𐺴𐺵𐺶𐺷𐺸𐺹𐺺𐺻𐺼𐺽𐺾𐺿𐻀𐻁𐻂𐻃𐻄𐻅𐻆𐻇𐻈𐻉𐻊𐻋𐻌𐻍𐻎𐻏𐻐𐻑𐻒𐻓𐻔𐻕𐻖𐻗𐻘𐻙𐻚𐻛𐻜𐻝𐻞𐻟𐻠𐻡𐻢𐻣𐻤𐻥𐻦𐻧𐻨𐻩𐻪𐻫𐻬𐻭𐻮𐻯𐻰𐻱𐻲𐻳𐻴𐻵𐻶𐻷𐻸𐻹𐻺𐻻𐻼𐻽𐻾𐻿𐼀𐼁𐼂𐼃𐼄𐼅𐼆𐼇𐼈𐼉𐼊𐼋𐼌𐼍𐼎𐼏𐼐𐼑𐼒𐼓𐼔𐼕𐼖𐼗𐼘𐼙𐼚𐼛𐼜𐼝𐼞𐼟𐼠𐼡𐼢𐼣𐼤𐼥𐼦𐼧𐼨𐼩𐼪𐼫𐼬𐼭𐼮𐼯𐼰𐼱𐼲𐼳𐼴𐼵𐼶𐼷𐼸𐼹𐼺𐼻𐼼𐼽𐼾𐼿𐽀𐽁𐽂𐽃𐽄𐽅𐽆𐽇𐽋𐽍𐽎𐽏𐽐𐽈𐽉𐽊𐽌𐽑𐽒𐽓𐽔𐽕𐽖𐽗𐽘𐽙𐽚𐽛𐽜𐽝𐽞𐽟𐽠𐽡𐽢𐽣𐽤𐽥𐽦𐽧𐽨𐽩𐽪𐽫𐽬𐽭𐽮𐽯𐽰𐽱𐽲𐽳𐽴𐽵𐽶𐽷𐽸𐽹𐽺𐽻𐽼𐽽𐽾𐽿𐾀𐾁𐾃𐾅𐾂𐾄𐾆𐾇𐾈𐾉𐾊𐾋𐾌𐾍𐾎𐾏𐾐𐾑𐾒𐾓𐾔𐾕𐾖𐾗𐾘𐾙𐾚𐾛𐾜𐾝

: Dārayavauš : xšāyaθiya : yaθā : adam : Gaumātam : tyam : magum : avājanam : pa

74 𐎠𐎡𐎢𐎣
𐎠𐎡𐎢𐎣𐎤𐎥𐎦𐎧𐎨𐎩𐎪𐎫𐎬𐎭𐎮𐎯𐎰𐎱𐎲𐎳𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹𐎺𐎻𐎼𐎽𐎾𐎿𐏀𐏁𐏂𐏃𐏄𐏅𐏆𐏇𐏈𐏉𐏊𐏋𐏌𐏍𐏎𐏏𐏐𐏑𐏒𐏓𐏔𐏕𐏖𐏗𐏘𐏙𐏚𐏛𐏜𐏝𐏞𐏟𐏠𐏡𐏢𐏣𐏤𐏥𐏦𐏧𐏨𐏩𐏪𐏫𐏬𐏭𐏮𐏯𐏰𐏱𐏲𐏳𐏴𐏵𐏶𐏷𐏸𐏹𐏺𐏻𐏼𐏽𐏾𐏿𐐀𐐁𐐂𐐃𐐄𐐅𐐆𐐇𐐈𐐉𐐊𐐋𐐌𐐍𐐎𐐏𐐐𐐑𐐒𐐓𐐔𐐕𐐖𐐗𐐘𐐙𐐚𐐛𐐜𐐝𐐞𐐟𐐠𐐡𐐢𐐣𐐤𐐥𐐦𐐧𐐨𐐩𐐪𐐫𐐬𐐭𐐮𐐯𐐰𐐱𐐲𐐳𐐴𐐵𐐶𐐷𐐸𐐹𐐺𐐻𐐼𐐽𐐾𐐿𐑀𐑁𐑂𐑃𐑄𐑅𐑆𐑇𐑈𐑉𐑊𐑋𐑌𐑍𐑎𐑏𐑐𐑑𐑒𐑓𐑔𐑕𐑖𐑗𐑘𐑙𐑚𐑛𐑜𐑝𐑞𐑟𐑠𐑡𐑢𐑣𐑤𐑥𐑦𐑧𐑨𐑩𐑪𐑫𐑬𐑭𐑮𐑯𐑰𐑱𐑲𐑳𐑴𐑵𐑶𐑷𐑸𐑹𐑺𐑻𐑼𐑽𐑾𐑿𐒀𐒁𐒂𐒃𐒄𐒅𐒆𐒇𐒈𐒉𐒊𐒋𐒌𐒍𐒎𐒏𐒐𐒑𐒒𐒓𐒔𐒕𐒖𐒗𐒘𐒙𐒚𐒛𐒜𐒝𐒞𐒟𐒠𐒡𐒢𐒣𐒤𐒥𐒦𐒧𐒨𐒩𐒪𐒫𐒬𐒭𐒮𐒯𐒰𐒱𐒲𐒳𐒴𐒵𐒶𐒷𐒸𐒹𐒺𐒻𐒼𐒽𐒾𐒿𐓀𐓁𐓂𐓃𐓄𐓅𐓆𐓇𐓈𐓉𐓊𐓋𐓌𐓍𐓎𐓏𐓐𐓑𐓒𐓓𐓔𐓕𐓖𐓗𐓘𐓙𐓚𐓛𐓜𐓝𐓞𐓟𐓠𐓡𐓢𐓣𐓤𐓥𐓦𐓧𐓨𐓩𐓪𐓫𐓬𐓭𐓮𐓯𐓰𐓱𐓲𐓳𐓴𐓵𐓶𐓷𐓸𐓹𐓺𐓻𐓼𐓽𐓾𐓿𐔀𐔁𐔂𐔃𐔄𐔅𐔆𐔇𐔈𐔉𐔊𐔋𐔌𐔍𐔎𐔏𐔐𐔑𐔒𐔓𐔔𐔕𐔖𐔗𐔘𐔙𐔚𐔛𐔜𐔝𐔞𐔟𐔠𐔡𐔢𐔣𐔤𐔥𐔦𐔧𐔨𐔩𐔪𐔫𐔬𐔭𐔮𐔯𐔰𐔱𐔲𐔳𐔴𐔵𐔶𐔷𐔸𐔹𐔺𐔻𐔼𐔽𐔾𐔿𐕀𐕁𐕂𐕃𐕄𐕅𐕆𐕇𐕈𐕉𐕊𐕋𐕌𐕍𐕎𐕏𐕐𐕑𐕒𐕓𐕔𐕕𐕖𐕗𐕘𐕙𐕚𐕛𐕜𐕝𐕞𐕟𐕠𐕡𐕢𐕣𐕤𐕥𐕦𐕧𐕨𐕩𐕪𐕫𐕬𐕭𐕮𐕯𐕰𐕱𐕲𐕳𐕴𐕵𐕶𐕷𐕸𐕹𐕺𐕻𐕼𐕽𐕾𐕿𐖀𐖁𐖂𐖃𐖄𐖅𐖆𐖇𐖈𐖉𐖊𐖋𐖌𐖍𐖎𐖏𐖐𐖑𐖒𐖓𐖔𐖕𐖖𐖗𐖘𐖙𐖚𐖛𐖜𐖝𐖞𐖟𐖠𐖡𐖢𐖣𐖤𐖥𐖦𐖧𐖨𐖩𐖪𐖫𐖬𐖭𐖮𐖯𐖰𐖱𐖲𐖳𐖴𐖵𐖶𐖷𐖸𐖹𐖺𐖻𐖼𐖽𐖾𐖿𐗀𐗁𐗂𐗃𐗄𐗅𐗆𐗇𐗈𐗉𐗊𐗋𐗌𐗍𐗎𐗏𐗐𐗑𐗒𐗓𐗔𐗕𐗖𐗗𐗘𐗙𐗚𐗛𐗜𐗝𐗞𐗟𐗠𐗡𐗢𐗣𐗤𐗥𐗦𐗧𐗨𐗩𐗪𐗫𐗬𐗭𐗮𐗯𐗰𐗱𐗲𐗳𐗴𐗵𐗶𐗷𐗸𐗹𐗺𐗻𐗼𐗽𐗾𐗿𐘀𐘁𐘂𐘃𐘄𐘅𐘆𐘇𐘈𐘉𐘊𐘋𐘌𐘍𐘎𐘏𐘐𐘑𐘒𐘓𐘔𐘕𐘖𐘗𐘘𐘙𐘚𐘛𐘜𐘝𐘞𐘟𐘠𐘡𐘢𐘣𐘤𐘥𐘦𐘧𐘨𐘩𐘪𐘫𐘬𐘭𐘮𐘯𐘰𐘱𐘲𐘳𐘴𐘵𐘶𐘷𐘸𐘹𐘺𐘻𐘼𐘽𐘾𐘿𐙀𐙁𐙂𐙃𐙄𐙅𐙆𐙇𐙈𐙉𐙊𐙋𐙌𐙍𐙎𐙏𐙐𐙑𐙒𐙓𐙔𐙕𐙖𐙗𐙘𐙙𐙚𐙛𐙜𐙝𐙞𐙟𐙠𐙡𐙢𐙣𐙤𐙥𐙦𐙧𐙨𐙩𐙪𐙫𐙬𐙭𐙮𐙯𐙰𐙱𐙲𐙳𐙴𐙵𐙶𐙷𐙸𐙹𐙺𐙻𐙼𐙽𐙾𐙿𐚀𐚁𐚂𐚃𐚄𐚅𐚆𐚇𐚈𐚉𐚊𐚋𐚌𐚍𐚎𐚏𐚐𐚑𐚒𐚓𐚔𐚕𐚖𐚗𐚘𐚙𐚚𐚛𐚜𐚝𐚞𐚟𐚠𐚡𐚢𐚣𐚤𐚥𐚦𐚧𐚨𐚩𐚪𐚫𐚬𐚭𐚮𐚯𐚰𐚱𐚲𐚳𐚴𐚵𐚶𐚷𐚸𐚹𐚺𐚻𐚼𐚽𐚾𐚿𐛀𐛁𐛂𐛃𐛄𐛅𐛆𐛇𐛈𐛉𐛊𐛋𐛌𐛍𐛎𐛏𐛐𐛑𐛒𐛓𐛔𐛕𐛖𐛗𐛘𐛙𐛚𐛛𐛜𐛝𐛞𐛟𐛠𐛡𐛢𐛣𐛤𐛥𐛦𐛧𐛨𐛩𐛪𐛫𐛬𐛭𐛮𐛯𐛰𐛱𐛲𐛳𐛴𐛵𐛶𐛷𐛸𐛹𐛺𐛻𐛼𐛽𐛾𐛿𐜀𐜁𐜂𐜃𐜄𐜅𐜆𐜇𐜈𐜉𐜊𐜋𐜌𐜍𐜎𐜏𐜐𐜑𐜒𐜓𐜔𐜕𐜖𐜗𐜘𐜙𐜚𐜛𐜜𐜝𐜞𐜟𐜠𐜡𐜢𐜣𐜤𐜥𐜦𐜧𐜨𐜩𐜪𐜫𐜬𐜭𐜮𐜯𐜰𐜱𐜲𐜳𐜴𐜵𐜶𐜷𐜸𐜹𐜺𐜻𐜼𐜽𐜾𐜿𐝀𐝁𐝂𐝃𐝄𐝅𐝆𐝇𐝈𐝉𐝊𐝋𐝌𐝍𐝎𐝏𐝐𐝑𐝒𐝓𐝔𐝕𐝖𐝗𐝘𐝙𐝚𐝛𐝜𐝝𐝞𐝟𐝠𐝡𐝢𐝣𐝤𐝥𐝦𐝧𐝨𐝩𐝪𐝫𐝬𐝭𐝮𐝯𐝰𐝱𐝲𐝳𐝴𐝵𐝶𐝷𐝸𐝹𐝺𐝻𐝼𐝽𐝾𐝿𐞀𐞁𐞂𐞃𐞄𐞅𐞆𐞇𐞈𐞉𐞊𐞋𐞌𐞍𐞎𐞏𐞐𐞑𐞒𐞓𐞔𐞕𐞖𐞗𐞘𐞙𐞚𐞛𐞜𐞝𐞞𐞟𐞠𐞡𐞢𐞣𐞤𐞥𐞦𐞧𐞨𐞩𐞪𐞫𐞬𐞭𐞮𐞯𐞰𐞱𐞲𐞳𐞴𐞵𐞶𐞷𐞸𐞹𐞺𐞻𐞼𐞽𐞾𐞿𐟀𐟁𐟂𐟃𐟄𐟅𐟆𐟇𐟈𐟉𐟊𐟋𐟌𐟍𐟎𐟏𐟐𐟑𐟒𐟓𐟔𐟕𐟖𐟗𐟘𐟙𐟚𐟛𐟜𐟝𐟞𐟟𐟠𐟡𐟢𐟣𐟤𐟥𐟦𐟧𐟨𐟩𐟪𐟫𐟬𐟭𐟮𐟯𐟰𐟱𐟲𐟳𐟴𐟵𐟶𐟷𐟸𐟹𐟺𐟻𐟼𐟽𐟾𐟿𐠀𐠁𐠂𐠃𐠄𐠅𐠆𐠇𐠈𐠉𐠊𐠋𐠌𐠍𐠎𐠏𐠐𐠑𐠒𐠓𐠔𐠕𐠖𐠗𐠘𐠙𐠚𐠛𐠜𐠝𐠞𐠟𐠠𐠡𐠢𐠣𐠤𐠥𐠦𐠧𐠨𐠩𐠪𐠫𐠬𐠭𐠮𐠯𐠰𐠱𐠲𐠳𐠴𐠵𐠶𐠷𐠸𐠹𐠺𐠻𐠼𐠽𐠾𐠿𐡀𐡁𐡂𐡃𐡄𐡅𐡆𐡇𐡈𐡉𐡊𐡋𐡌𐡍𐡎𐡏𐡐𐡑𐡒𐡓𐡔𐡕𐡖𐡗𐡘𐡙𐡚𐡛𐡜𐡝𐡞𐡟𐡠𐡡𐡢𐡣𐡤𐡥𐡦𐡧𐡨𐡩𐡪𐡫𐡬𐡭𐡮𐡯𐡰𐡱𐡲𐡳𐡴𐡵𐡶𐡷𐡸𐡹𐡺𐡻𐡼𐡽𐡾𐡿𐢀𐢁𐢂𐢃𐢄𐢅𐢆𐢇𐢈𐢉𐢊𐢋𐢌𐢍𐢎𐢏𐢐𐢑𐢒𐢓𐢔𐢕𐢖𐢗𐢘𐢙𐢚𐢛𐢜𐢝𐢞𐢟𐢠𐢡𐢢𐢣𐢤𐢥𐢦𐢧𐢨𐢩𐢪𐢫𐢬𐢭𐢮𐢯𐢰𐢱𐢲𐢳𐢴𐢵𐢶𐢷𐢸𐢹𐢺𐢻𐢼𐢽𐢾𐢿𐣀𐣁𐣂𐣃𐣄𐣅𐣆𐣇𐣈𐣉𐣊𐣋𐣌𐣍𐣎𐣏𐣐𐣑𐣒𐣓𐣔𐣕𐣖𐣗𐣘𐣙𐣚𐣛𐣜𐣝𐣞𐣟𐣠𐣡𐣢𐣣𐣤𐣥𐣦𐣧𐣨𐣩𐣪𐣫𐣬𐣭𐣮𐣯𐣰𐣱𐣲𐣳𐣴𐣵𐣶𐣷𐣸𐣹𐣺𐣻𐣼𐣽𐣾𐣿𐤀𐤁𐤂𐤃𐤄𐤅𐤆𐤇𐤈𐤉𐤊𐤋𐤌𐤍𐤎𐤏𐤐𐤑𐤒𐤓𐤔𐤕𐤖𐤗𐤘𐤙𐤚𐤛𐤜𐤝𐤞𐤟𐤠𐤡𐤢𐤣𐤤𐤥𐤦𐤧𐤨𐤩𐤪𐤫𐤬𐤭𐤮𐤯𐤰𐤱𐤲𐤳𐤴𐤵𐤶𐤷𐤸𐤹𐤺𐤻𐤼𐤽𐤾𐤿𐥀𐥁𐥂𐥃𐥄𐥅𐥆𐥇𐥈𐥉𐥊𐥋𐥌𐥍𐥎𐥏𐥐𐥑𐥒𐥓𐥔𐥕𐥖𐥗𐥘𐥙𐥚𐥛𐥜𐥝𐥞𐥟𐥠𐥡𐥢𐥣𐥤𐥥𐥦𐥧𐥨𐥩𐥪𐥫𐥬𐥭𐥮𐥯𐥰𐥱𐥲𐥳𐥴𐥵𐥶𐥷𐥸𐥹𐥺𐥻𐥼𐥽𐥾𐥿𐦀𐦁𐦂𐦃𐦄𐦅𐦆𐦇𐦈𐦉𐦊𐦋𐦌𐦍𐦎𐦏𐦐𐦑𐦒𐦓𐦔𐦕𐦖𐦗𐦘𐦙𐦚𐦛𐦜𐦝𐦞𐦟𐦠𐦡𐦢𐦣𐦤𐦥𐦦𐦧𐦨𐦩𐦪𐦫𐦬𐦭𐦮𐦯𐦰𐦱𐦲𐦳𐦴𐦵𐦶𐦷𐦸𐦹𐦺𐦻𐦼𐦽𐦾𐦿𐧀𐧁𐧂𐧃𐧄𐧅𐧆𐧇𐧈𐧉𐧊𐧋𐧌𐧍𐧎𐧏𐧐𐧑𐧒𐧓𐧔𐧕𐧖𐧗𐧘𐧙𐧚𐧛𐧜𐧝𐧞𐧟𐧠𐧡𐧢𐧣𐧤𐧥𐧦𐧧𐧨𐧩𐧪𐧫𐧬𐧭𐧮𐧯𐧰𐧱𐧲𐧳𐧴𐧵𐧶𐧷𐧸𐧹𐧺𐧻𐧼𐧽𐧾𐧿𐨀𐨁𐨂𐨃𐨄𐨅𐨆𐨇𐨈𐨉𐨊𐨋𐨌𐨍𐨎𐨏𐨐𐨑𐨒𐨓𐨔𐨕𐨖𐨗𐨘𐨙𐨚𐨛𐨜𐨝𐨞𐨟𐨠𐨡𐨢𐨣𐨤𐨥𐨦𐨧𐨨𐨩𐨪𐨫𐨬𐨭𐨮𐨯𐨰𐨱𐨲𐨳𐨴𐨵𐨶𐨷𐨹𐨺𐨸𐨻𐨼𐨽𐨾𐨿𐩀𐩁𐩂𐩃𐩄𐩅𐩆𐩇𐩈𐩉𐩊𐩋𐩌𐩍𐩎𐩏𐩐𐩑𐩒𐩓𐩔𐩕𐩖𐩗𐩘𐩙𐩚𐩛𐩜𐩝𐩞𐩟𐩠𐩡𐩢𐩣𐩤𐩥𐩦𐩧𐩨𐩩𐩪𐩫𐩬𐩭𐩮𐩯𐩰𐩱𐩲𐩳𐩴𐩵𐩶𐩷𐩸𐩹𐩺𐩻𐩼𐩽𐩾𐩿𐪀𐪁𐪂𐪃𐪄𐪅𐪆𐪇𐪈𐪉𐪊𐪋𐪌𐪍𐪎𐪏𐪐𐪑𐪒𐪓𐪔𐪕𐪖𐪗𐪘𐪙𐪚𐪛𐪜𐪝𐪞𐪟𐪠𐪡𐪢𐪣𐪤𐪥𐪦𐪧𐪨𐪩𐪪𐪫𐪬𐪭𐪮𐪯𐪰𐪱𐪲𐪳𐪴𐪵𐪶𐪷𐪸𐪹𐪺𐪻𐪼𐪽𐪾𐪿𐫀𐫁𐫂𐫃𐫄𐫅𐫆𐫇𐫈𐫉𐫊𐫋𐫌𐫍𐫎𐫏𐫐𐫑𐫒𐫓𐫔𐫕𐫖𐫗𐫘𐫙𐫚𐫛𐫜𐫝𐫞𐫟𐫠𐫡𐫢𐫣𐫤𐫦𐫥𐫧𐫨𐫩𐫪𐫫𐫬𐫭𐫮𐫯𐫰𐫱𐫲𐫳𐫴𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺𐫻𐫼𐫽𐫾𐫿𐬀𐬁𐬂𐬃𐬄𐬅𐬆𐬇𐬈𐬉𐬊𐬋𐬌𐬍𐬎𐬏𐬐𐬑𐬒𐬓𐬔𐬕𐬖𐬗𐬘𐬙𐬚𐬛𐬜𐬝𐬞𐬟𐬠𐬡𐬢𐬣𐬤𐬥𐬦𐬧𐬨𐬩𐬪𐬫𐬬𐬭𐬮𐬯𐬰𐬱𐬲𐬳𐬴𐬵𐬶𐬷𐬸𐬹𐬺𐬻𐬼𐬽𐬾𐬿𐭀𐭁𐭂𐭃𐭄𐭅𐭆𐭇𐭈𐭉𐭊𐭋𐭌𐭍𐭎𐭏𐭐𐭑𐭒𐭓𐭔𐭕𐭖𐭗𐭘𐭙𐭚𐭛𐭜𐭝𐭞𐭟𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤𐭥𐭦𐭧𐭨𐭩𐭪𐭫𐭬𐭭𐭮𐭯𐭰𐭱𐭲𐭳𐭴𐭵𐭶𐭷𐭸𐭹𐭺𐭻𐭼𐭽𐭾𐭿𐮀𐮁𐮂𐮃𐮄𐮅𐮆𐮇𐮈𐮉𐮊𐮋𐮌𐮍𐮎𐮏𐮐𐮑𐮒𐮓𐮔𐮕𐮖𐮗𐮘𐮙𐮚𐮛𐮜𐮝𐮞𐮟𐮠𐮡𐮢𐮣𐮤𐮥𐮦𐮧𐮨𐮩𐮪𐮫𐮬𐮭𐮮𐮯𐮰𐮱𐮲𐮳𐮴𐮵𐮶𐮷𐮸𐮹𐮺𐮻𐮼𐮽𐮾𐮿𐯀𐯁𐯂𐯃𐯄𐯅𐯆𐯇𐯈𐯉𐯊𐯋𐯌𐯍𐯎𐯏𐯐𐯑𐯒𐯓𐯔𐯕𐯖𐯗𐯘𐯙𐯚𐯛𐯜𐯝𐯞𐯟𐯠𐯡𐯢𐯣𐯤𐯥𐯦𐯧𐯨𐯩𐯪𐯫𐯬𐯭𐯮𐯯𐯰𐯱𐯲𐯳𐯴𐯵𐯶𐯷𐯸𐯹𐯺𐯻𐯼𐯽𐯾𐯿𐰀𐰁𐰂𐰃𐰄𐰅𐰆𐰇𐰈𐰉𐰊𐰋𐰌𐰍𐰎𐰏𐰐𐰑𐰒𐰓𐰔𐰕𐰖𐰗𐰘𐰙𐰚𐰛𐰜𐰝𐰞𐰟𐰠𐰡𐰢𐰣𐰤𐰥𐰦𐰧𐰨𐰩𐰪𐰫𐰬𐰭𐰮𐰯𐰰𐰱𐰲𐰳𐰴𐰵𐰶𐰷𐰸𐰹𐰺𐰻𐰼𐰽𐰾𐰿𐱀𐱁𐱂𐱃𐱄𐱅𐱆𐱇𐱈𐱉𐱊𐱋𐱌𐱍𐱎𐱏𐱐𐱑𐱒𐱓𐱔𐱕𐱖𐱗𐱘𐱙𐱚𐱛𐱜𐱝𐱞𐱟𐱠𐱡𐱢𐱣𐱤𐱥𐱦𐱧𐱨𐱩𐱪𐱫𐱬𐱭𐱮𐱯𐱰𐱱𐱲𐱳𐱴𐱵𐱶𐱷𐱸𐱹𐱺𐱻𐱼𐱽𐱾𐱿𐲀𐲁𐲂𐲃𐲄𐲅𐲆𐲇𐲈𐲉𐲊𐲋𐲌𐲍𐲎𐲏𐲐𐲑𐲒𐲓𐲔𐲕𐲖𐲗𐲘𐲙𐲚𐲛𐲜𐲝𐲞𐲟𐲠𐲡𐲢𐲣𐲤𐲥𐲦𐲧𐲨𐲩𐲪𐲫𐲬𐲭𐲮𐲯𐲰𐲱𐲲𐲳𐲴𐲵𐲶𐲷𐲸𐲹𐲺𐲻𐲼𐲽𐲾𐲿𐳀𐳁𐳂𐳃𐳄𐳅𐳆𐳇𐳈𐳉𐳊𐳋𐳌𐳍𐳎𐳏𐳐𐳑𐳒𐳓𐳔𐳕𐳖𐳗𐳘𐳙𐳚𐳛𐳜𐳝𐳞𐳟𐳠𐳡𐳢𐳣𐳤𐳥𐳦𐳧𐳨𐳩𐳪𐳫𐳬𐳭𐳮𐳯𐳰𐳱𐳲𐳳𐳴𐳵𐳶𐳷𐳸𐳹𐳺𐳻𐳼𐳽𐳾𐳿𐴀𐴁𐴂𐴃𐴄𐴅𐴆𐴇𐴈𐴉𐴊𐴋𐴌𐴍𐴎𐴏𐴐𐴑𐴒𐴓𐴔𐴕𐴖𐴗𐴘𐴙𐴚𐴛𐴜𐴝𐴞𐴟𐴠𐴡𐴢𐴣𐴤𐴥𐴦𐴧𐴨𐴩𐴪𐴫𐴬𐴭𐴮𐴯𐴰𐴱𐴲𐴳𐴴𐴵𐴶𐴷𐴸𐴹𐴺𐴻𐴼𐴽𐴾𐴿𐵀𐵁𐵂𐵃𐵄𐵅𐵆𐵇𐵈𐵉𐵊𐵋𐵌𐵍𐵎𐵏𐵐𐵑𐵒𐵓𐵔𐵕𐵖𐵗𐵘𐵙𐵚𐵛𐵜𐵝𐵞𐵟𐵠𐵡𐵢𐵣𐵤𐵥𐵦𐵧𐵨𐵩𐵪𐵫𐵬𐵭𐵮𐵯𐵰𐵱𐵲𐵳𐵴𐵵𐵶𐵷𐵸𐵹𐵺𐵻𐵼𐵽𐵾𐵿𐶀𐶁𐶂𐶃𐶄𐶅𐶆𐶇𐶈𐶉𐶊𐶋𐶌𐶍𐶎𐶏𐶐𐶑𐶒𐶓𐶔𐶕𐶖𐶗𐶘𐶙𐶚𐶛𐶜𐶝𐶞𐶟𐶠𐶡𐶢𐶣𐶤𐶥𐶦𐶧𐶨𐶩𐶪𐶫𐶬𐶭𐶮𐶯𐶰𐶱𐶲𐶳𐶴𐶵𐶶𐶷𐶸𐶹𐶺𐶻𐶼𐶽𐶾𐶿𐷀𐷁𐷂𐷃𐷄𐷅𐷆𐷇𐷈𐷉𐷊𐷋𐷌𐷍𐷎𐷏𐷐𐷑𐷒𐷓𐷔𐷕𐷖𐷗𐷘𐷙𐷚𐷛𐷜𐷝𐷞𐷟𐷠𐷡𐷢𐷣𐷤𐷥𐷦𐷧𐷨𐷩𐷪𐷫𐷬𐷭𐷮𐷯𐷰𐷱𐷲𐷳𐷴𐷵𐷶𐷷𐷸𐷹𐷺𐷻𐷼𐷽𐷾𐷿𐸀𐸁𐸂𐸃𐸄𐸅𐸆𐸇𐸈𐸉𐸊𐸋𐸌𐸍𐸎𐸏𐸐𐸑𐸒𐸓𐸔𐸕𐸖𐸗𐸘𐸙𐸚𐸛𐸜𐸝𐸞𐸟𐸠𐸡𐸢𐸣𐸤𐸥𐸦𐸧𐸨𐸩𐸪𐸫𐸬𐸭𐸮𐸯𐸰𐸱𐸲𐸳𐸴𐸵𐸶𐸷𐸸𐸹𐸺𐸻𐸼𐸽𐸾𐸿𐹀𐹁𐹂𐹃𐹄𐹅𐹆𐹇𐹈𐹉𐹊𐹋𐹌𐹍𐹎𐹏𐹐𐹑𐹒𐹓𐹔𐹕𐹖𐹗𐹘𐹙𐹚𐹛𐹜𐹝𐹞𐹟𐹠𐹡𐹢𐹣𐹤𐹥𐹦𐹧𐹨𐹩𐹪𐹫𐹬𐹭𐹮𐹯𐹰𐹱𐹲𐹳𐹴𐹵𐹶𐹷𐹸𐹹𐹺𐹻𐹼𐹽𐹾𐹿𐺀𐺁𐺂𐺃𐺄𐺅𐺆𐺇𐺈𐺉𐺊𐺋𐺌𐺍𐺎𐺏𐺐𐺑𐺒𐺓𐺔𐺕𐺖𐺗𐺘𐺙𐺚𐺛𐺜𐺝𐺞𐺟𐺠𐺡𐺢𐺣𐺤𐺥𐺦𐺧𐺨𐺩𐺪𐺫𐺬𐺭𐺮𐺯𐺰𐺱𐺲𐺳𐺴𐺵𐺶𐺷𐺸𐺹𐺺𐺻𐺼𐺽𐺾𐺿𐻀𐻁𐻂𐻃𐻄𐻅𐻆𐻇𐻈𐻉𐻊𐻋𐻌𐻍𐻎𐻏𐻐𐻑𐻒𐻓𐻔𐻕𐻖𐻗𐻘𐻙𐻚𐻛𐻜𐻝𐻞𐻟𐻠𐻡𐻢𐻣𐻤𐻥𐻦𐻧𐻨𐻩𐻪𐻫𐻬𐻭𐻮𐻯𐻰𐻱𐻲𐻳𐻴𐻵𐻶𐻷𐻸𐻹𐻺𐻻𐻼𐻽𐻾𐻿𐼀𐼁𐼂𐼃𐼄𐼅𐼆𐼇𐼈𐼉𐼊𐼋𐼌𐼍𐼎𐼏𐼐𐼑𐼒𐼓𐼔𐼕𐼖𐼗𐼘𐼙𐼚𐼛𐼜𐼝𐼞𐼟𐼠𐼡𐼢𐼣𐼤𐼥𐼦𐼧𐼨𐼩𐼪𐼫𐼬𐼭𐼮𐼯𐼰𐼱𐼲𐼳𐼴𐼵𐼶𐼷𐼸𐼹𐼺𐼻𐼼𐼽𐼾𐼿𐽀𐽁𐽂𐽃𐽄𐽅𐽆𐽇𐽋𐽍𐽎𐽏𐽐𐽈𐽉𐽊𐽌𐽑𐽒𐽓𐽔𐽕𐽖𐽗𐽘𐽙𐽚𐽛𐽜𐽝𐽞𐽟𐽠𐽡𐽢𐽣𐽤𐽥𐽦𐽧𐽨𐽩𐽪𐽫𐽬𐽭𐽮𐽯𐽰𐽱𐽲𐽳𐽴𐽵𐽶𐽷𐽸𐽹𐽺𐽻𐽼𐽽𐽾𐽿𐾀𐾁𐾃𐾅𐾂𐾄𐾆𐾇𐾈𐾉𐾊𐾋𐾌𐾍𐾎𐾏𐾐𐾑𐾒𐾓𐾔𐾕

están ao lado do mar⁹, Sardes, Xonia, Media, Armenia, Capadocia, Partia, Draugiana, Aria, Corasmia, Bactria, Sogdiana, Gandara, Escitia, Satagidia, Aracosia, Maka: en total, 23 provincias.

§7. 1.17-20. Di o rei Darío: estas provincias son as que viñeron a min; por graza de Ahuramazda foron os meus servidores; ofrecéronme tributo; o que lles era dito de parte de min, de noite ou de día, aquilo era feito.

§8. 1.20-24. Di o rei Darío: entre estas provincias, o home que era excelente¹⁰, este estimeino ben estimado¹¹, o que era malvado, este castigueino ben castigado; por graza de Ahuramazda estas provincias¹² ían de acordo coas miñas leis; tal e como as cousas lles eran ditas de parte de min, así eran feitas.

§9. 1.24-26. Di o rei Darío: Ahuramazda outorgoume este reino; Ahuramazda prestoume axuda ata que obtiven este reino; por graza de Ahuramazda posúo este reino.

§10. 1.26-35. Di o rei Darío: isto foi o feito por min despois de que me convertín en rei. Un fillo de Cambises, de nome Ciro, da nosa familia, el foi rei aquí. Deste Cambises había un irmán, Esmerdis de nome; era da mesma nai e mesmo pai ca Cambises. Máis tarde Cambises asasinou aquel Esmerdis. Despois de que Cambises asasinou a Esmerdis, non foi coñecido para a xente que Esmerdis fora asasinado¹³. Máis tarde Cambises partiu cara Exipto. Despois de que Cambises partira cara Exipto, tras isto a xente volveuse malvada. Tras isto a Mentira medrou enormemente na provincia, tanto en Persia coma en Media coma nas demais provincias.

⁸ A unión de dous pronomes en enclise é un fenómeno frecuente no persa antigo. (Rawlinson, 1848, p. 198).

⁹ *drayahyā*: caso locativo con *ā* pospositiva (Kent, 1950, p. 47), erroneamente entendido como xenitivo por Rawlinson (1848, p. 198), “the maritime parts of (lit. ‘those which are of the sea,’) Sparta (and) Ionia”, quen tampouco resulta acertado ao afirmar “I imagine *tyiya darayahyā*, to refer particularly to the countries of *Sparda* and *Yuna*”.

¹⁰ É imposible ler completamente esta palabra. Seguín a interpretación de Kent (1950, p. 117), quen reconstrúe *agriya* e o pon en relación (p. 165) co av. *aṛya* “primeiro en calidade” e co sáns. *agriyā* “máis importante”. Rawlinson (1848, p. 199) reconstrúe *agatā* “of the true faith”, destaca a antítese con *arika*, e engade: “the epithets are evidently used in contradistinction to each other, the one in a good, the other in a bad sense, and [...] they probably refer to some religious schism which divided the empire”. Tolman (1908a, 9) apórtanos unha terceira interpretación: “The Bab. translates by *pi-it-ku-du*, *watchful*. I would suggest the supplement *āgar* [tā], nom. ag. of *ā* + **gar*, to wake (YAv. *gar*, Skt. *gr̥*), a *watcher*, *wakeful*, *zealous*.”

¹¹ *ubartam abaram* constitúe unha figura etimolóxica de época indoíraia (o mesmo ocorre con *ufrastam aparsam*). Forston (2011, pp. 240-241) sinálanos algún paralelos no avéstico (Yašt 13.18), *hubarātqm barāt̥* “(who) may hold us well-held” e no védico (Rig Veda 4.50.7), *sūbhṛtam bibhārti* “carries (him) well-carried”. O propósito desta figura (Rawlinson, 1848, p. 199) parece ser o de darlle intensidade á expresión.

¹² Tolman (1908a, p. 9) opina que *tyanā manā dātā* é probablemente un erro de escritura por *tyā manā dātā*.

§11. 1.35-43. Di o rei Darío: máis tarde había un tal home¹⁴, un mago, Gaumata de nome; este sublevouse en Paisiyauvada. Unha montaña de nome Arakadris, dende alí 14 días do duodécimo mes estaban completados¹⁵ cando se sublevou. El mentiu á xente deste xeito: eu son Esmerdis, o fillo de Ciro, irmán de Cambises. Despois, toda a xente se volveu rebelde de Cambises, e marchou contra el, tanto Persia como Media como as demais provincias. El tomou o reino. Estaban completados 9 días do cuarto mes cando tomou o reino. Despois Cambises morreu pola súa propia man¹⁶.

§12. 1.43-48. Di o rei Darío: este reino que Gaumata o mago lle quitou¹⁷ a Cambises, este reino¹⁸ había moito tempo que era da nosa familia. Despois Gaumata o mago quitoullo a Cambises; tomou tanto Persia como Media como as demais provincias, fíxoas a súa posesión¹⁹ e converteuse en rei.

§13. 1.48-61. Di o rei Darío: non había home, nin persa nin medo, nin ninguén da nosa familia, que puidese deixar a aquel Gaumata o mago privado do reino. A xente temíao enormemente²⁰, porque mataría²¹ en gran número á xente que anteriormente coñecía a

¹³ Tolman (1908a, p. 10) dá por válida a lectura *avajata* que xa Rawlinson ofrecera nun principio, e que King e Thompson confirmaron posteriormente, ao concluir que non había no texto cuneiforme ningún espazo entre *v^a* e *j^a*.

¹⁴ Para traducir *I martiya* como “un tal home” tiven en consideración a tradución de Rawlinson (1848, p. 202) e a nota explicativa que ofrece: “I always translate *I martiya*, “a certain man”. It is strictly “one man”, the 1 being the numeral of unity, and the expression appears, I think, to be generally used in a depreciative sense”.

¹⁵ Rawlinson (1848, p. 202) indica que *rauca*, para expresar fechas, sempre se declina en plural (concordando cos numerais precedentes), e que, aínda que poderían xurdir dúbidas acerca de se *raucabiš* é un dativo ou un instrumental, a construción análoga no sánscrito lévanos a afirmar con seguridade que se trata do segundo. Tolman (1908, p.10) pola súa parte, debate acerca de como interpretar este instrumental. Señala que, a pesar de que a hipótese máis aceptada é entendelo como suxeito de *āha* (uso que observamos ocasionalmente en avéstico), cre máis plausible que se trate dun instrumental de asociación dependente de *θakatā* (que deberíamos tomar aquí como loc. sg., non nom. pl.), e aporta a seguinte tradución: “it was in course with 14 days when, etc.”.

¹⁶ Tolman (1893, p. 120) nota que a tradución “morreu pola súa propia man” correspóndese coa pasaxe de Heródoto (III 64-65) na que nos da a coñecer que Cambises morreu por unha ferida da súa propia espada mentres se baixaba do cabalo.

¹⁷ *adīnā* rixe un dobre acusativo de persoa (Kabūjīyam)/ cousa (*aita xšačam*).

¹⁸ Rawlinson (1848, p. 203) opina que *aita xšačam* está repetido simplemente co propósito de dotar o texto de maior claridade.

¹⁹ Rawlinson (1848, p. 203) interpreta *uvāipašiyam akutā* como “he did according to his desire”; Tolman (1893, p. 120): “he acted in accordance with? his own power?”. Ambos fan fincapé no inseguro desta interpretación, e o segundo corríxe posteriormente (1908a, p. 11): “he made it his own possession”. Unha tradución que coincide coa de Kent (1950, p. 120): “he made (them) his own possession”. A diferenza entre ambos estriba en que o un interpreta como complemento directo “poder” (elidido, sobreentenderíase polo contexto) e o outro as “provincias” das que se está a falar na oración inmediatamente anterior.

²⁰ Rawlinson (1848, pp. 204, 205) sinala que *daršam* é un nome verbal, e traduce da seguinte maneira: “The state feared to resist him”. Tolman (1908a, p. 11) interprétao como acusativo: “the people feared his tyranny”. Para King & Thompson (1907, pp. 10-11), *hacā daršam* é unha construction adverbial “exceedingly”, ao igual que para Kent (1950, p. 120) “greatly”. Os primeiros remarcan (1907, p. 167), ademais, que na versión babilonia do texto, da que nos ofrecen a tradución “Many people feared him”, “it is possible that *ma-a-du* in this passage is an adverb, and the phrase should be rendered *the people feared him exceedingly*”.

Esmerdis. Por este motivo²² mataría á xente²³ “non sexa que me coñezan, (que coñezan) que eu non son Esmerdis, o fillo de Ciro”. Ninguén se atrevía a dicir nada acerca de Gaumata o mago, ata que eu cheguei. Despois pedín auxilio a Ahuramazda; Ahuramazda prestoume axuda. Estaban completados 10 días do sétimo mes , entón eu xunto cuns poucos homes asasinei a aquel Gaumata o mago e a aqueles homes que eran os seus principais seguidores . Unha fortificación de nome Sikayauvatiš , un territorio de nome²⁴ Nisa en Media, alí o matei. Quiteille o reino: por graza de Ahuramazda convertinme en rei. Ahuramazda outorgoume o reino.

§14. 1.61-71. Di o rei Darío: o reino que fora arrebatado á nosa familia, este eu púxeno no seu lugar. Eu devolvín este ao seu sitio²⁵. Igual ca antes²⁶, así eu construí os santuarios²⁷ que Gaumata o mago destruíra. Devolvinlle á xente²⁸ os pastos²⁹, o gando, as propiedades³⁰ e as casas³¹ que Gaumata o mago lles quitara. Eu devolvín a xente ao seu lugar, tanto Persia como Media como as demais provincias. Igual ca antes, así eu trouxen de volta o que fora arrebatado. Fixen isto por graza de Ahuramazda: esforceime ata que devolvín ao seu lugar a nosa casa real coma antes. Así me esforcei, por graza de Ahuramazda, para que Gaumata o mago non arrebatara a nosa casa real.

²¹ King & Thompson (1907, p. 11) non reflexan o valor do optativo: “(for) he slew many”.

²² Rawlinson (1848, p. 205): “*awahyarádiya*, “on that account”, refers apparently to the acquaintance which the nation generally possessed of the person of Smerdis”.

²³ Rawlinson (1848, p. 205) sinala que *kāram avājanīyā* está repetido por mera claridade.

²⁴ *Nāmā* é un termo especialmente problemático. Kent (1950, p. 193) suxire que sería un locativo singular con grado alargado, especializado para o feminino pola similitude da súa terminación (o loc. sg. esperable sería *nāma*). Pola súa parte, Tolman (1908a, p. 12) pregúntase se non será simplemente *inscriptio plena* (*n^aam^a*) influenciada polo feminino.

²⁵ Rawlinson (1848, p. 206) ofrece para *gāθavā* a explicación dun instrumental en singular dun tema masculino en -u, que nos levaría a unha raíz co significado de “estar en pé”, usado aquí adverbialmente: “firmly”. Morfoloxicamente a súa interpretación era acertada, pero non o era a identificación da raíz, erro que Kent (1950, p. 183) subsanou, nin tampouco era acertado o uso adverbial do locativo.

²⁶ “*Paruwamachiya* is another very difficult word. I merely suggest the derivation of *pruwa*, “before”, *ma* (ablat.) for *mat*, and the indefinite particle *chiya* [...], the signification being “one before me”, that is, “my ancestor” or “predecessor”. (Rawlinson, 1848, p. 207). Esta lectura foi prontamente descartada, en favor de *paruvamciy*.

²⁷ Tolman (1908a, p. 13) maniféstase en contra da visión destes santuarios como lugares dedicados a deuses estranxeiros.

²⁸ “*kārahyā* [...] appears to be the genitive used for the dative”. (Rawlinson, 1848, p. 207).

²⁹ Termo dubidoso. Algunhas das interpretacións que se levaron a cabo son “the pasture-lands” (King & Thompson, 1907, p. 14), “the revenue” (Tolman, 1908a, p. 13), “the pastures” (Kent, 1950, p. 120).

³⁰ *gaiθāmācā māniyamācā* son dous nomes en acusativo singular unidos pola copulativa enclítica -cā. Non hai certeza con respecto ao seu significado. Algunhas das traducións propostas son “the herds and the dwelling places” (King & Thompson, 1907, p. 14), “the personal property and the estates” (Tolman, 1908a, p. 13), “the herds, the household property” (Kent, 1950, p. 120).

³¹ Tamén acerca deste termo houbo variadas propostas: Gray (Journal of the American Oriental Society, 23, 56) dános a lectura *viθaibišcā*, defendendo que se trataría dun instrumental plural empregado en vez do acusativo, e traduce “and all things” (citado en Tolman 1908a, p. 14). Foy (Zeitschrift der Deutschen Morgenlandischen Gesellschaft, 50, 134), pola súa parte, transcribe *viθbaiša* “peace” (citado en Tolman

§15. 1.71-72. Di o rei Darío: isto³² é o que fixen despois de converterme en rei.

§16. 1.72-81. Di o rei Darío: cando asasinei a Gaumata o mago, despois había un home, Açina de nome, fillo de Upadarma; este rebelouse en Elam³³. Así lle falou á xente³⁴: “Eu son o rei en Elam”. Despois os elamitas volvéronse rebeldes e seguiron a aquel Açiya. Este converteuse en rei en Elam. E un home babilonio, de nome Nidintu-Bel, fillo de Ainaira³⁵, el rebelouse en Babilonia e así mentiu á xente³⁶: “Eu son Nabucodonosor, o fillo de Nabonido”. Despois toda a xente babilonia seguiu a aquel Nidintu-Bel. Babilonia volveuse rebelde. El tomou o reinado en Babilonia.

§17. 1.81-83. Di o rei Darío: despois eu enviei (unha mensaxe) a Elam. Este Açiya foime traído atado; asasineino.

§18. 1.83-90. Di o rei Darío: despois púxenme en camiño a Babilonia, contra aquel Nidintu-Bel que se chamaba a si mesmo³⁷ Nabucodonosor. O exército de Nidintu-Bel tiña³⁸ o Tigris, alí estaba en pé³⁹ e por causa da auga era imposible de vadear a pé. Despois eu coloquei o exército en peles infladas⁴⁰, a outros fíxenos levados por

1908a, p. 14). Non obstante, a proposta máis comunmente aceptada relaciona este termo coa raíz *viθ*- “casa real”.

³² “I suppose *ima*, “this” to refer particularly to the acts described in the last paragraph”. (Rawlinson, 1848, p. 209).

³³ “*Uwajaiya* is the locative used for the genitive [...]. We almost invariably find this substitution of the locative for the genitive”. A interpretación de Rawlinson (1848, p. 209) débese a que considerou que *Ūvjaiy* é un complemento dependente de *kārahya*: “*he arose; to the state of Susiana thus he said*”. Aínda que este uso do locativo polo xenitivo non sería estraño, a maioría dos editores respetan o caso locativo e modifican, en cambio, a puntuación do texto: “*he rose up in Susiana; thus he said to the people*”. (Tolman, 1908a, p. 14).

³⁴ “*Kārahya* is the genitive used for the dative [...]. The dative is under any circumstance, of exceedingly rare employment” (Rawlinson, 1848, p. 209).

³⁵ A pesar de que a versión persa do texto está defectuosa, podemos reconstruír con seguridade os dous caracteres que faltan a través da elamita e da babilonia: *aina[ira]hyā*.

³⁶ “He arose. The state of Babylonia he thus falsely addressed”. (Rawlinson, 1848, p. 209-210). Unha interpretación idéntica á explicada na nota nº 33: *Bābirauv*, en tanto que é considerado complemento dependente de *kāram*, debe ser un locativo que funciona como xenitivo. Ao levar a cabo esta tradución, o autor vése obrigado a explicar por que non se empregou o pronome relativo (como é o caso de *kārahya Bābiruviya*, na liña seguinte), o cal xustifica alegando que non é necesario cando o xenitivo (neste caso o locativo que funciona como tal) precede ao obxecto do verbo. Unha vez máis, a maioría dos tradutores difiren en canto á puntuación: “*he rose up in Babylon; thus he deceived the people*” (Tolman, 1908a, p. 14).

³⁷ Traducir este verbo en voz media paréceme máis apropiado ca darlle o valor pasivo que Rawlinson (1848, p. 211) suxeriu.

³⁸ É imposible saber se *adāraya* está representando *adāraya'* ou *adāraya''*, en tanto que *kāra* é un nome colectivo e podería concordar tanto cun verbo en singular coma en plural.

³⁹ Quizais o que levou a Rawlinson (1848, p. 211) a preguntarse por que a repetición de *t'* (que se decantou por explicar como un erro do lapicida) foi a identificación desta raíz como *aiš-* “apresurarse” (traduce “there they had come”), cando en realidade se trata dun aoristo medio de *sta-* “estar en pé”, **e-si-sth₂-to*.

⁴⁰ Rawlinson (1848, p. 212) conxecturou que, o que era con toda seguridade un locativo singular feminino dun nome da primeira declinación, quizais fose *matakāuva* “elefantes”. King & Thompson (1907, p. 18) confirman a lectura *maškāuvā*. Tolman (1908a, p. 15) explica ao respecto: “It is in Persian a loan word

camellos⁴¹, para outros trouxen⁴² cabalos⁴³. Ahuramazda prestoume axuda; por graza de Ahuramazda crucei o Tigris. Despois aniquilei a aquel exército de Nidintu-Bel grandemente⁴⁴. Dezaseis días do noveno mes estaban completados cando fixemos⁴⁵ batalla.

§19. 1.90-96. Di o rei Darío: despois eu púxenme en camiño a Babilonia. Cando non chegara a Babilonia⁴⁶, unha cidade de nome Zazana, xunto ao Éufrates, alí aquel Nidintu-Bel que se chamaba a si mesmo Nabucodonosor chegou cun exército contra min para facer batalla. Despois fixemos batalla. Ahuramazda prestoume axuda; por graza de Ahuramazda aniquilei grandemente ao exército de Nidintu-Bel. O resto foron tirados á auga⁴⁷; a auga⁴⁸ levounos lonxe. Do décimo mes dous días estaban completados cando fixemos batalla.

(New Pers. mask) and has reference to the manner of crossing the river, which has been in vogue from early times to the present day, i.e. on inflated skins or a raft or bridge supported by such skins”.

⁴¹ Unha primeira lectura *dash(a)bárim* (Rawlinson, 1848, p. 212) foi axiña descartada. Tolman (1908, p. 15) recolle a hipótese de King & Thompson (1907, p. 18) *ušabārim* “borne by oxen” e a de Bartholomae *ušrabārim* “mounted on camels” dando maior credibilidade á segunda, en tanto que a versión elamita fala de “camellos”, e propón como explicación un erro do lapicida. Ambas hipóteses son en realidade a mesma e remontan a un protoiranio **Huštrah*: o grupo **tr* mantense como tal en avéstico e medo, pero evoluciona en cambio a **θr* no persa antigo, para posteriormente dar lugar a unha **ç* que acaba asimilándose á *š* precedente. De feito, o cognado en sánscrito *úštra* significa tanto “boi, búfalo” coma “camello”, o que non fai máis ca apoiar a teoría dun termo primixenio que tiña ambos significados.

⁴² A lectura desta palabra é complicada polos danos que presenta a pedra, pero King & Thompson (1907, p. 18) reconstrúen *frānayam* e comentan: “This reading is probable from the traces on the rock”.

⁴³ King & Thompson (1907, p. 18) corríxen como *asam* “cabalos” a lectura que nun principio proporcionou Rawlinson (1848, p. 212) *asma* “pedra”.

⁴⁴ Aínda que presenta problemas polo mal estado da pedra, King & Thompson (1907, p. 18) afirman: “The reading *[a]vadâ avam kâram* is certain”.

⁴⁵ Rawlinson (1848, p. 213) observa que esta forma *akumā* é empregada sempre que Darío describe unha acción na que loitou en persoa.

⁴⁶ King & Thompson (1907, p. 19) dan por certa a lectura *aθiy bābiru[m yaθā naiy up]āyam*.

⁴⁷ O texto presenta dificultades de transmisión, pero a restitución xeralmente asumida é *aniya āpi[y]ā [āhyat]ā* (Kern, *Deutschen Morgenlandischen Gesellschaft* 23, 239; Rugarli, *il nemico fu gettato nell' acqua*). Bartholomae, quen nun principio suxeriu *ahadatā* (*Arische Forschungen* 1, 61) mostrouse posteriormente partidario da interpretación de Kern. Oppert (*Le peuple—des Mèdes*, 169) propuxo *[a]ha[rat]ā*, lectura recomendada por Gray (*American Journal of Philology* 21, 22). Citado en Tolman, 1908, p. 16).

⁴⁸ Tal e como xa sinaou Rawlinson (1848, p. 214), trátase do nome *āpiš* máis o pronome enclítico de 3ª persoa *-šim*.

Comentario filolóxico

Para elaborar esta sección seguíronse principalmente os manuais de persa antigo de Johnson (1917) e Kent (1950). Empregáronse exemplos procedentes do texto que nos ocupa sempre que foi posible, e en tal caso a súa situación no mesmo atópase debidamente especificada.

Cuestións relativas ao sistema de escritura.

As inscricións en persa antigo está gravadas en diversos materiais duros, principalmente pedra, empregando un silabario como sistema de escritura. Este silabario remóntase ao do antigo acadio, pero, aínda que as teorías son numerosas, non hai seguridade acerca do criterio que se seguiu para empregar os caracteres acadios e dotalos dun novo valor dentro do persa antigo.

Non hai certeza tampouco sobre a data na que se inventou este sistema de escritura, pero parece probable que fose obra de Darío e do seu desexo de deixar recollidos os sucesos que o levaron ao poder. Este silabario conta con 36 símbolos que teñen, ou ben o valor dunha vogal, ou ben dunha consonante máis unha vogal. A estes súmanse 5 ideogramas e unha ligadura de ideograma máis terminación casual, diversos símbolos numéricos e de división de palabras.

Os símbolos vocálicos, e consonánticos con vogal inherente, son os seguintes:

𐎠	<i>a</i>	𐎡	<i>j^a</i>	𐎢	<i>n^a</i>	𐎣	<i>r^a</i>
𐎤	<i>i</i>	𐎥	<i>jⁱ</i>	𐎦	<i>nⁱ</i>	𐎧	<i>r^u</i>
𐎨	<i>u</i>	𐎩	<i>t^a</i>	𐎪	<i>p^a</i>	𐎫	<i>l^a</i>
𐎬	<i>k^a</i>	𐎭	<i>t^u</i>	𐎮	<i>f^a</i>	𐎯	<i>v^a</i>
𐎱	<i>k^u</i>	𐎲	<i>θ^a</i>	𐎳	<i>b^a</i>	𐎴	<i>vⁱ</i>
𐎶	<i>x^a</i>	𐎷	<i>ç^a</i>	𐎸	<i>m^a</i>	𐎹	<i>s^a</i>
𐎺	<i>g^a</i>	𐎻	<i>d^a</i>	𐎼	<i>mⁱ</i>	𐎽	<i>s^a</i>

	g^u		d^i		m^u		z^a
	c^a		d^u		y^a		h^a

Os ideogramas son os seguintes:

$XŠ = xšāyaθiya$

} $DH = dahyāuš$

$BG = бага$

$BU = būmiš$

} $AM = Auramazdā$

$AMmai$

Os divisores de palabras son os seguintes:

Omitíronse os símbolos numéricos por non seren de especial interese para o propósito deste traballo.

Os tres signos vocálicos empréganse para escribir vogais iniciais (non sendo posible facer distinción de cantidade), e para anotar vogais mediais ou finais longas ao engadirse ao símbolo consonántico correspondente (con certas excepcións).

Cando temos un signo consonántico con vogal inherente $a + a$, debemos ler unha vogal longa. Non obstante, $-a$ engádese ás veces en posición final, non para indicar que se trata dunha vogal longa, senón para representar graficamente ese $-a$ final. Isto é o que se chama *inscriptio plena*, e podemos citar como exemplo os xen. sg. dos temas en $-a$ (IE $*-sjo > sáns. -sya$), xeralmente representados como $-hyā$ (i. e. $-hy^a$): *Aršāmahyā* (l. 5), *kārahyā* (l. 38), *aniyahyā* (l. 87). Non obstante, nalgúns casos (especialmente cando se trata dos nomes dos meses) atopamos a *inscriptio defectiva* (i. e. $-hy^a$): *Viyaxnahya* (l. 37), *Garmapadahya* (l. 42), *Āçiyādiyahya* (l. 89), *Anāmakahya* (l. 96).

Ás veces, a enclise é a responsable da variación *-hyā/ -hya: avahyā* (l. 29), pero *avahyarādiy* (ll. 6-7). É frecuente que o *-ā* final sexa escrito *-a* ante enclítica: *avadā* (l. 85), pero *avadašim* (l. 59). Hai algunhas excepcións: *hacāma* (l. 23).

En canto ás consonantes con *i* ou *u* inherentes, van regularmente seguidas do signo vocálico correspondente, non habendo distinción de cantidade: *ku-u-r-u-š* (*Kūrauš*), l. 28; *y-di-i-y* (*yadiy*), l. 38. Non obstante, ás veces este *i* ou *u* omítense: *vi-š-t/a-s-p-h-y-a* (*Vⁱštāspahyā*), ll. 2-3; *vi-θ-m* (*vⁱθam*), l. 71; *n-b-u-ku-d-r-c-r* (*Nabuk^udracara*), l. 84.

Estas mesmas vogais engádense a consonantes con vogal inherente *a* para formar diptongos: *t-u-m-a* (*tauma*), l. 8); *h-r-i-v* (*Haraiva*), l. 16. Pero ás veces a consonante que precede a *i* ou *u* perdeu a vogal inherente, e debemos transliteralala de xeito acorde: *p-u-ç* (*puça*), l. 3; *p-i-t-a* (*pita*), l. 4. Noutros casos temos dúbidas acerca da presenza desta vocal: *c-i-š-p-i-š* (l. 5) pode ser lido *Caišpiš* (gr. Τείσπης) ou *Cišpiš* (elam. *zišpiš*). Este sistema de escritura é necesariamente ambiguo, mais a comparación cos paralelos etimolóxicos doutras linguas e o coñecemento das leis fonéticas (así coma as versións elamita e babilonia, e os equivalentes gregos, nos casos de nomes propios) axúdannos a determinar a forma correcta onde existe esta ambigüidade.

O persa antigo presenta certas peculiaridades gráficas:

-i e *-u* finais refórzanse coa correspondente semivogal *y* e *v*: *θātiy* (sáns. *śásati*), l. 3. *anuv* (sáns. *ánu*), l. 92.

Pola súa parte, as semiconsonantes *y* e *v* escríbense *-iy-* e *-uv-* respectivamente tras consonante: *aniya* (sáns. *anyás*), l. 95; *haruva* (sáns. *sárvas*), ll. 40, 80. O artigo e pronome relativo *tya* é unha excepción: o motivo é a analoxía co nom. sg. masc. e fem., *hya* e *hyā*, no que o *i* non podía ser representado (*h^ai* sempre se empregaba para *hai*, nunca para *hi*; na representación de *hi*, o *i* era omitido).

Ante enclíticas, e en compostos ante un elemento que comeza por consonante *y* e *v* non se escriben: *raucapativā* (l. 20), *patipadam* (l. 62); comparar con *patiyāiša*, (l. 13).

ay e *av* prolongábanse en *aiy* e *auv* en posición medial: *hauvam* por **havam*, < *hauv* + enclítica *-am* (l. 29), *dahyauvā* (l. 34).

As nasais omítense ante oclusivas, e o *n* sempre en posición final: *b-d-k-a* (*baⁿdakā*), l. 19; *a-p-r-i-y-a-y* (*apariyāyaⁿ*), l. 23. Consérvanse ante enclíticas nasais que segundo esta norma se perderían: *g-i-θ-a-m-c-a* (*gaiθām-cā*), l. 65; *x-š-ç-m-š-i-m* (*xšaçam-šim*), l. 59. Na protolingua irania as nasais ante sibilantes reducíronse a unha nasalización da vogal anterior; é imposible dicir se as formas de presente do verbo *θah-* < **kēns-* “dicir” (p. ex., *θātiy*, l. 3; *θahyāmahy*, l. 7) conservan esta nasalización (coma o av. *sqh-*, e o

sáns. śq-) ou se pola contra a perderon totalmente, en tanto que o sistema de escritura do persa antigo, como xa vimos, non permite representala.

Outras consonantes omitidas en posición final son *s* (tras *a*) pasando por un estadio intermedio *h*; e *t*, *d*, *n*, *nt*: *martiya^h* (l. 23), *abara^t* (l. 55).

As consonantes dobres non se representan: *Θataguš* (l. 17), pero bab. *sa-at-ta-gu-ú*, elam. *sa-ad-da-ku-iš*, gr. Σατταγύδαι. Incluso as consonantes dobres procedentes de enclise se simplificaban: *āpiš-šim* > *āpišim* (l. 95).

O *h* non se escribe ante *u*, e parece pouco probable que fose pronunciado: *Auramazdā* (l. 12), av. *ahurō mazdā*, pahl. *ōhrmazd*, pero elam. *u-ra-mas-da*, bab. *u-ra-ma-az-da*, gr. Ὠρομάσδης.

A transliteración de termos que conteñen *r^a* non é sinxela: pode representar tanto *ra*, como *ar*, como o primitivo *r* protoindoiranio que se conservaba no persa antigo. Son os cognados (principalmente do sánscrito e do avéstico) os que nos axudan a decantarnos por unha opción ou por outra. Mais cando é imposible, emprégase a transliteración normalizada *ar*. Cabe mencionar algunhas palabras nas que temos certeza acerca do *r*: *Aršāma* = *ršāma* (l. 3), elam. *ir-ša-ma*; o elamita emprega *ir* ou *ur* para *r*, mentres que *ar* represéntase como *ar*. *uvāmaršiyuš* = *-mṛšiyuš* (l. 43), av. *mərəθyu-*, sáns. *mṛtyú-*; *r* represéntase como *arə* en avéstico, como *r* en sánscrito. *karta* = *kṛta* (l. 28), sáns. *kṛtá-*, av. *kərəta-*.

En canto aos erros de escritura, no texto que nos ocupa non son frecuentes, en tanto que se dan xeralmente nas inscricións tardías (posteriores ás de Xerxes), mais podemos exemplificar os seguintes: omisión de caracteres (*Auramaz(d)ām*), l. 54, e adición de caracteres, case sempre *a* (*avājaniyā* por *avajaniyā*, ll. 51, 52; *patiyābaram* por *patiyabaram*, l. 68), habendo ás veces dobretes (un co carácter *a* e outro sen el) que nos fan dudar se había dúas pronunciacións distintas ou se un deles é un erro de escritura (*Cišpāiš* na l. 5, pero *Cišpāiš* en DBa 8; *uvāipašiyam* na l. 47, pero *uvāipašiyahyā* en DNb 15).

Cuestións relativas á fonética.

Cómpre, previamente a analizar a fonética do persa antigo de xeito pormenorizado, destacar as características máis salientables da mesma en relación co sánscrito, o avéstico, o pahlavi, o persa moderno e algúns outros dialectos.

As linguas indoiránias teñen como rasgo principal a confluencia de *a*, *e* e *o* indoeuropeos en *a*: **meh₂ter-* > sáns. *matar*, pers.a. *matar*, av. *matar*: *hamātā* (l. 30). Aínda que o iranio antigo se atopa moi próximo ao sánscrito, certas características distinguen ambas linguas:

As sonoras aspiradas indoiránias perden a aspiración en iranio: **ṃb^hi* > sáns. *abhi*, pers.a. *abiy* (l. 40, 76, 80, 82, 84). As oclusivas xordas ante consonante evolucionan a aspiradas: **pro* > sáns. *pra*, pers.a. *fra-* (*fraharavam*, l. 17); **tk-e-tro* > sáns. *kṣatrá*; pers.a. *xšaθra* > *xšaçam* (l. 44, 45).

O *s* inicial vólvese *h*, que en persa antigo non se escribe ante *u*: **su* > av. *hu*, sáns. *su*, pers.a. *u*: *ubartam* (ll. 21-22). O *s* medial, pola súa parte, nótase cun *h* en persa antigo (omitido ante *u*) mentres que en avéstico represéntase con *nh*: **h₁uesus* > sáns. *vasu*, pers.a. *-va(h)u*, av. *vanhu*.

É característico do iranio o desenvolvemento de silbantes suaves: **h₂úsuros* **mṛsd^hh₁-é_{h₂}* > sáns. *asuro medhās*, av. *ahurō mazdā*, pers.a. *auramazdā* (ll. 11,12, 14, 18, 22, 24, 25, 26, 54, 55, 60 bis, 68 bis, 70, 87, 88, 94 bis).

O grupo orixinal *(*k̂*-)*sk̂(h)*, representado como *ch* en sánscrito, é notado como *s* en persa antigo: **pr̂k̂-ŝke* > sáns. *pr̂chāmi*, pers.a. *aparsam* (l. 22).

En canto ao avéstico, a estrutura fonética e gramatical é moi similar á do antigo persa. Non obstante, unha diferenza fundamental é a evolución a una vogal de timbre *e* ou *o* a partir dun *a* orixinal, así coma a introdución de ditongos.

a é xeralmente escrito onde no persa antigo atopamos un *a* ante *m* ou *n*: av. *upəməm*, sáns. *upaman*.

Como xa se mencionou anteriormente, **r̂*, que se mantén en sánscrito, dá lugar en avéstico a *ərə*, mentres que en persa antigo atopamos (*a*)*r*: av. *pərəsāmi*, pers.a. *aparsam* (l. 22). sáns. *pr̂chāmi*.

No avéstico tardío, en palabras de máis dunha sílaba, *ya* é substituído por *e*, sendo un exemplo a desinencia de xenitivo *-a-he* (persa antigo *-a-hya*, sáns. *-a-sya*). Regularmente as vogais finais longas (excepto *ō*) abrévianse: av.t. *pita*, sáns. *pitā*, pers.a. *pitā* (ll. 4 bis, 5 bis, 6). Mentres que o dialecto dos Gāthās alongou todas as vogais finais breves, o avéstico tardío tan só a dos monosílabos: sáns. *pra*, pers.a. *fra-*, av.t. *frā-*. Ante *m* final, *i* e *u* nótanse longos en avéstico: sáns. *manyum*, av. *mainyūm*. Outra característica do avéstico é a introdución dunha *i* ou *u* epentética cando a sílaba seguinte contén *e*, *ē*, *i*, *ī*, *y*, *u* ou *v*: av. *bavaiti*, pers.a. *bavātiy*. Ante *r*, introdúcese de xeito regular un *u* epentético: av.t. *haurva*, pers.a. *haruva* (ll. 40, 80).

O avéstico, como regra xeral, omite o aumento, mentres que o persa antigo, con excepción do inxuntivo, manteno: av. *barəm*, pers.a. *abaram* (l. 22), sáns. *abharam*. -as final do sánscrito é escrito como -o en avéstico, como -a en persa antigo: sáns. *putras*, pers.a. *puça*. -ās aparece como *ā* en avéstico, *ā* en persa antigo: sáns. *senāyās*, av. *haēnayā*, pers.a. *haināyā*.

J sánscrito é xeralmente representado por *z* en avéstico, por *d* en persa: **ḡrejos* > av. *zrayah*, pers.m. *daryā*, sáns. *jrāyas*. Estes mesmos sons representan o *h* sánscrito: sáns. *hasta*, av. *zasta*, pers.a. *dasta*.

O grupo *çv* en sánscrito, pola súa parte, aparece en persa antigo como *sp* e *s*, en avéstico como *sp*: **h₁ékus* > sáns. *açva*, pers.a. *aspa*, *asa*, av. *aspa* (no nome propio *Vištāspa*, ll. 2, 4).

O *ṣ* avéstico representa o grupo *rt* do sánscrito e o persa antigo: av. *maçya*, sáns. *martya*, pers.a. *martiya* (ll. 21, 36, 48, 56, 74, 77).

Pola súa banda o pahlavi, en canto a gramática e fonoloxía, está moito máis próximo ao persa moderno ca ao persa antigo: as formas flexivas existen nun número moito máis pequeno ca no persa antigo, non se distingue o xénero, os casos caeron en desuso, -*ān* (< *ānām*, xen. pl. dos temas en -*ā*) emprégase como marca de plural, mentres que as relacións xenitivas e adxectivas márcanse cun *i* (< antigo pronome *hya*). Os casos exprésanse con preposicións, e son comúns as formas verbais compostas.

En canto ao persa moderno, recibiu a influencia do árabe, especialmente na lingua escrita. A mencionada perda do sistema de casos implica o desenvolvemento no plano sintáctico de métodos de expresión dos mesmos. Algunhas diferencias entre o persa antigo e o moderno son as seguintes:

O *a* inicial perdeuse: pers.a. *aθaⁿgaina*, av. *asənga*, pers. m. *sang*. O ditongo *ai* do persa antigo (*ē* en pahlavi) converteuse en persa moderno en *ē*, *ī*, mentres que o antigo ditongo *au* (pahl. *ō*) deu lugar a *ō*, *ū*: pers.a. *naiba*, pahl. *nēv(ak)*, pers.m. *nēv*; pers.a. *raucah* (ll. 20, 38, 42, 56, 89, 96), av. *raocah*, pahl. *rōc*, pers.m. *rōz*. *k*, *t*, *p*, *c* do persa antigo poden aparecer como *g*, *d*, *b*, *z* (especialmente entre vogais): av. *sukurua*, pahl. *sukur*, pers.m. *sugur(nah)*; pers.a. *brātar* (ll. 29, 39), av. *brātar*, pers.m. *birādar*; pers.a. *āp* (l. 86), pahl. *āp*, pers.m. *āb*; pers.a. *raucah* (ll. 38, 42, 56, 89, 96), av. *raocah*, pahl. *rōc*, pers.m. *rōz*.

f e *θ* do persa antigo aparecen como *h*: pers.a. *kaufa* (l. 37), av. *kaofa*, pahl. *kōf(ak)*, pers.m. *kōh*; pers.a. *gāθu*, av. *gātu*, pers.m. *gāh*.

d e *dh* procedentes do sánscrito aparecen como *y*: sáns. *khādati*, pers.m. *xāyad*; sáns. *vadhú*, pers.m. *bayō*.

y a miúdo aparece como *j*: av. *yava*, pers.m. *jav*.

Prodúcese epéntese para evitar que se sucedan dúas consoantes en inicio de palabra: pers. m. *birādar*, pers. m. e av. *brātar*.

Algúns outros dialectos coma o kurdo son moi similares ao persa moderno. Este, non obstante, distínguese por un acurtamento das palabras, como *barā* por *birādar*. O oseta, pola súa parte, é similar en canto á fonética ao armenio, en canto á estrutura, analítico; os seus dez casos constrúense con preposicións. O afgano sufriu unha serie de cambios vocálicos que o fan difícil de recoñecer como lingua irmá do persa; conta con numerosos préstamos do persa antigo, pero tamén do árabe e do indio. O balūcī presenta no sistema consonántico un nivel de desenvolvemento moi similar ao do pahlavi.

Entrando no persa antigo, expoñeremos brevemente as evolucións que deron lugar ao seu sistema vocálico:

Trátase dun sistema que inclúe vogais breves, longas, ditongos breves e ditongos longos: *ā*, *i*, *ū*, *āi*, *āu*.

Como xa se dixo anteriormente, *e*, *o*, *a* indoeuropeos confluíron en *a* en ario, situación que se mantivo na protolingua irania e máis tarde no persa antigo: **h₁ékus* “cabalo” > sáns. *açva*, pers.a. *aspa*, *asa* (no nome propio *Vištāspa*, ll. 2, 4), av. *aspa*, lat. *equus*; **eb^herom* “levaba” > sáns. *ābharam*, pers.a. *abaram* (l. 22), gr. ἔφερον.

Na maioría dos casos (coma os exemplos que citamos) é posible determinar de que vogal indoeuropea procede *a*, posto que podemos recorrer aos cognados doutras linguas que conservan a vogal orixinaria (latín e grego nos exemplos citados). Por suposto as vogais longas orixinarias (vogal + laringal) sofren os mesmos cambios: **meh₂ter-* > sáns. *mātā́*, pers.a. *-mātā* (l. 30), gr. dor. μᾶτηρ; **e-d^heh₁-t* “fixo” > sáns. *ādhāt*, pers.a. *adā*, lat. *fē-cit*.

i e *u* indoeuropeos aparecen no persa antigo sen cambios: indefinido **k^uid-* > sáns. *-cid*, av. *-ciṭ*, pers.a. *-ciy* (ll. 49, 53, 63, 67, 69), gr. *τί*, lat. *quid*; **putlo* “fillo” > sáns. *putrás*, pers.a. *puça* (ll. 3, 28, 39, 53, 74, 78, 79), osc. *puclo*.

En posición final, *-i* ía sempre seguido de *-y^a* e *-u* de *-v^a*.

ī e *ū* tampouco presentan cambios dende o indoeuropeo. Non obstante, debido ás limitacións do sistema de escritura do persa antigo, en moi poucos casos somos capaces

de distinguilos de *ĩ* e *ũ*, a non ser por consideracións etimolóxicas: **b^huHmi-* “terra” > sáns. *bhūmi*, pers.a. *būmi*.

En canto aos ditongos, aínda que xa se fixo referencia aos mesmos brevemente, cómpre ampliar a información e ofrecer algún exemplo:

Os ditongos con *i* (**ei*, **oi*, **ai*) converxeron no protoindoiranio **ai*, que permaneceu no persa antigo sen cambios, pero deu lugar non obstante a *aē* ou *ōi* en avéstico, a *e* en sánscrito: **moi* (dat. pron. 1^a p. sg.) > sáns. *me*, pers.a. *mai*y (ll. 25 bis, 55, 87, 94).

Os ditongos con *u* (**eu*, **ou*, **au*) confluíron no ario **au*, de novo sen cambios no persa antigo, pero que evolucionou ao avéstico *ao* ou *āu*, e ao sánscrito *o*: **leuk-os* “luz, día” > sáns. *rócas*, av. *raočō*, pers.a. *raucah* (ll. 20, 38, 42, 56, 96).

Para rematar cos ditongos, os chamados “longos” non son indoeuropeos, senón que atenden a razóns morfolóxicas: **h₁ej-* “ir” > *āiš* (con aumento); o mesmo que ocorre en *frāišayam* “enviei” (causativo con aumento de **eis-* “apresurarse”).

En canto ás sonantes, xa se comentaron as dificultades que presentan os termos que conteñen *r* protoindoiranio (procedente tanto de *r* coma de *l* indoeuropeo) para ser interpretados. Por outra parte, cando *r* se atopa ante *n*, aparentemente vocaliza en *u*, aínda que este é un fenómeno que só se observa nalgunhas formas do verbo *kar-* “facer”. Podería deberse a unha analoxía con outros verbos con *u* na súa raíz por asimilación a distancia desta vogal do sufixo *-nau*: **k^hrnauti* “el fai” > sáns. *krṇóti*, pers.a. *kunautiy*; formas coma o imperfecto de indicativo *akunavam* (ll. 62, 63, 68, 72, 87) ou o aoristo medio *akutā* (l. 47) son analóxicas.

Cómpre mencionar novamente que *ṃ* e *ṇ*, que se convertiron en *a* en protoindoiranio ante consonantes, manteñen este resultado en persa antigo: **b^hṇd^h-to-* “atado” > sáns. *baddhá*, pers.a. *basta* (l. 82); prefixo negativo **ṇ* > *a* (*a-xšata-*). O mesmo resultado teñen en posición final, que por suposto se escribía *ā* en persa antigo: **h₁nomṇ* > *nāmā* (o primeira *ā* é longo como resultado da lei de Brugmann).

No relativo ás sonantes cabe mencionar, por último, que as tradicionalmente reconstruídas como longas (**ṃ̄*, **ṇ̄*, **l̄*, **r̄*) son en realidade sonantes máis laringal (**ṃ^h*, **ṇ^h*, **l^h*, **r^h*): non **p^hṇ^huom*, senón **p^hṇ^huom* “en primeiro lugar” > *paruvam* (ll. 9, 63, 67, 69).

En canto ao sistema consonántico, destacaremos a continuación os fenómenos principais, comezando polas guturais:

As labiovelares indoeuropeas en protoindoiranio conflúen coas velares puras, que salvo contadas excepcións mantéñense sen cambios no persa antigo: **k^uer-* “facer” > sáns. *kṛ*, av. *kar-*, pers.a. *kar-* (ll. 20, 27, 47, 50, 62, 63, 68, 72, 87, 90, 94); **g^uōus* “vaca, boi” > sáns. *gāu*, av. *gāu*, pers.a. *gau* (nos nomes propios *Satagidia*, l. 17, e *Gaumata*, ll. 36, 44, 46, 49, 54, 57, 64, 65, 70, 73).

Débase ter en conta a palatalización de velares que ten lugar en indoiranio ante **ī̄*, **ī̇* e **ā̇*, procedente esta última de **ē̇*. Deste xeito **k > *c*; **g > *j*; **g^h > *j^h*. Indefinido **k^uid-* > sáns. *-cid*, av. *-ci̇*, pers.a. *-ciy* (ll. 49, 53, 63, 67, 69). **g^{uh}en-* “golpear” > sáns. *han-*, av. *jan-*, pers.a. *jan-* (ll. 89, 95; *ava-* + *jan-* “asasinar” ll. 31, 32, 51, 52, 57, 59, 73, 83). **g^h* e **j^h* arios, cando non actúa a lei de Grassmann, máis frecuentemente evolucionan en sánscrito a *h* que a *g^h* e *j^h* (tal e como se observa no exemplo anterior). Daquela, temos na protolingua indoiraniana dúas series de velares: as puras, e as que sufriron palatalización secundaria.

En canto ás palatais orixinarias, a tendencia é converterse en silbantes en protoindoiranio: así, **k̂ > *ś̂* (*ç* sánscrita): **uėik-* > sáns. *viç-*, pers.a. *viθ-* (ll. 65, 69, 71). **ĝ* pola súa parte deu lugar a **ž̂* en protoindoiranio (> *j* en sánscrito): **ĝeus-* “probar” > sáns. *joṣṭar*, av. *zaoša*.

A evolución das velares protoindoiranias en persa antigo é bastante simple: **k* permanece como tal ante sonantes, pero vólvese fricativa (*x*) ante consonantes: pers.a. *ka* “quen” (ll. 49, 53), sáns. *ka*; pers.a. *xšap* “noite” (l. 20), sáns. *kṣap*. **kh* protoindoiraniana aparece como *x* no persa antigo, coa excepción daqueles casos nos que vai precedida de silbante e seguida de sonante, nos que atopamos *k*: sáns. *sákhā* “amigo”, pers.a. *haxā* (no nome propio *Haxāmaniš* e no. adx. derivado do mesmo, ll. 3, 6, 7).

**g* permanece sen cambios: sáns. *gātu* “lugar”, pers.a. *gāθu* (ll. 62, 66, 69).

gh* perdeu a aspiración: sáns. *gharma* “calor”, pers.a. *garma* (no nome do mes *Garmapada*, l. 42). En contacto con *t* prodúcese un fenómeno particular propio do grupo iranio: oclusiva aspirada sonora + oclusiva xorda evoluciona a oclusiva sonora + oclusiva sonora aspirada: **-gh-to-* > *-g-dho-*. Non obstante, este resultado substitúese por **kt* (evolución analóxica á de *-gt-*): *duruxtam* “falso”.

En canto ao resultado das velares palatalizadas procedentes da protolingua indoiraniana, destacaremos o seguinte:

*c mantívose como tal excepto ante *j*, onde deu lugar a *š*: **k^he* > sáns. -ca, pers.a. -ca (conx. “e”), ll. 65, 66; pero **k^hjeu-* “ir, poñer en movemento” > sáns. *cyávati*, pers.a. *šiyav-* (ll. 84, 91).

j mantívose sen cambios: **g^héh₃-* “vivir” > sáns. *jīvati*, pers.a. *jīvā*.

jh perdeu a aspiración en persa antigo, excepto en posición inicial e tras silbantes ou nasais: **g^hen-* “golpear” > sáns. *han-*, av. *jan-*, pers.a. *jan-* (ll. 89, 95; *ava-* + *jan-* “asasinar” ll. 31, 32, 51, 52, 57, 59, 73, 83); pero **d^hrug^h-* “mentira, engano” > sáns. *druh*, pers.a. *duruj* (ll. 39, 78).

As antigas silbantes protoindoiranias, representando palatais indoeuropeas, sofren unha serie de cambios no persa antigo:

**š* < **ḥ*, que permanece sen cambios en sánscrito (representado graficamente como *ç*) e orixina *s* en avéstico, dá lugar en persa antigo a *θ* ou *s* diante de vogais e da maioría de consonantes. Non obstante, os casos nos que atopamos un *s* parecen ser un resultado da influencia doutros dialectos: **uej^hḥ-os* “asentamento” > sáns. *viç-*, pers.a. *viθ-* (ll. 65, 69, 71). Hai algunha evolución particular: **š* > *š* ante *n*: **uek-na* > pers.a. *vašna* “desexo” (ll. 11, 13, 18, 22, 26, 59, 68, 70, 88, 94). O mesmo ocorre ante *t*: **su-prekto* > pers.a. *ufrašta* “ben castigado” (l. 22). **ḥu* > PAr. **š_u* > sáns. *çv*, av. *sp*, med. *sp*, pers.a. *s*: **h₁ékus* “cabalo” > sáns. *açva*, pers.a. *aspa*, *asa* (no nome propio *Vištāspa*, ll. 2, 4), av. *aspa*. **sḥ* > PAr. **sš* > PIr. **šš* > PIr. > **ss* > pers.a. *s*. Par. *sš* dá lugar en sánscrito a (*c*)*ch*. **pr^hk-sḥe* > sáns. *pr^hchāti* “el pregunta”, av. *pərəsaiti*, pers.a. *parsāmiy* “eu castigo”

**ž* protoindoiranio, procedente de **ḡ*, convértese en persa antigo en *d* ou *z*. Probablemente este *d* se pronunciase coma unha espirante (*ð*). En sánscrito o resultado foi *j*, mentres que en avéstico, *z*: **ḡrejos* “mar” > av. *zrayah*, sáns. *jráyas*, pers.a. *drayah* (l. 15). Os casos nos que o resultado é *z* parecen ter lugar sempre en expresións formulares, probablemente tomadas doutro dialecto, mais cabe destacar que perviven no persa moderno: *xšāyaθiya vazraka* < *ueḡ-r-ka* (l. 1), pers.m. *buzurg*. O dato de que o *d* probablemente se pronunciase como espirante proporciónannolo o babilonio e o elamita: *Mudrāyā* “Exipto” (l. 15), bab. *mi-šir*, elam. *muzzariya*.

**ḥn*, **ḡn*, **ḡ^hn* > PAr. **šn*, **žn*, **ž^hn* > PIr. **šn* en tanto que todas as silbantes sonoras se volven xordas ante *n* en iranio; en posición inicial toma unha *x* protética: **ḡneh₃-* > pers.a. *xšnā-* (ll. 51, 52).

**ḥm*, **ḡm* non resultan en *~~*θm*~~ e *~~*dm*~~, senón en *sm* e *zm* en persa antigo: **h₂ékmōn* > pers.a. *asmānam*.

En canto ás dentais, **t* permaneceu sen cambios en protoindoiranio: **ph₂ter-* > sáns. *pitar*, pers.a. *pitar* “pai”.

O mesmo **d*: **deh₃-* “dar” > sáns. *dā*, pers.a. *dā*. **d^h* tampouco presenta cambios: **d^heh₁-* “poñer” > sáns. *dhā*.

En persa antigo, **t* non cambia ante vogais e ante silbantes, pero ante consonantes convértese nunha fricativa (*θ*): sáns. *pitar*, pers.a. *pitar* (ll. 4 bis, 5 bis, 6); pero av. *uštra*, pers.a. *ušā* “camello” (l. 86). Segundo esta regra, o pronome *tya* debera seguir a evolución ***θya* > ***šiya*, pero probablemente tome esta forma por analoxía co demostrativo *ta*. Explicamos outra excepción a esta norma, *martiya* “home” (av. *mašya*) (ll. 21, 36, 48, 56, 57, 74, 77) baixo a suposición de que *iy* debía de pronunciarse en dúas sílabas separadas.

**tr* ario escribíase en persa antigo como *θ^r*, que se transcribe como *ç* e era aparentemente un son intermedio entre a silbante dental pura *s* e a palatal *š*: sáns. *putra*, pers.a. *puθ^ra* > *puça* (ll. 3, 28, 39, 53, 74, 78, 79).

A xorda aspirada aria (*th*), pola súa parte, volveuse *θ*, excepto precedida de silbante e seguida de sonante, casos nos que deu lugar a unha *t*: sáns. *yátha* “cando”, pers.a. *yaθā* (ll. 31, 91); pero sáns. *sthā* “estar en pé”, pers.a. *stā* (p. ex. en *upastā*, ll. 25, 55, 87, 94). **d* non presenta cambios: > sáns. *dā* “dar”, pers.a. *dā*.

**dh* conflúe coa dental non aspirada: sáns. *bandh-* “atar”, pers.a. *band-* (l. 19, 82).

En canto ás labiais en protoindoiranio, **p* permaneceu sen cambios: **ph₂ter-* > sáns. *pitar*. O mesmo ocorre co **b*: **pibeti* “bebe” > sáns. *pibati*. A sonora aspirada tampouco sofre cambio algún: **b^her-* “levar” > sáns. *bhar-*.

Estes resultados protoindoiranos mantéñense en persa antigo: sáns. *pitar*, pers.a. *pitar* (ll. 4 bis, 5 bis, 6). Hai moi poucas excepcións:

**p* > **f* ante consonantes: **su-prekto* > pers.a. *ufrašta* “ben castigado” (l. 22).

**bh* perde a aspiración: **b^her-* “levar” > sáns. *bhar-*, pers.a. *bar-* (ll. 19, 22, 25, 55, 88, 94).

En canto ás nasais orixinarias, non sufriron cambios na protolingua indoiraniana: **nomn̥* > sáns. *nāma*; **meh₂ter-* > sáns. *matar*. Cabe mencionar que o *n* xa en indoeuropeo se volvera velar ante as correspondentes oclusivas; ocorreu o mesmo, ademais, coa palatalización secundaria aria: **penk^ue* “cinco” > sáns. *pañca*.

Estas nasais arias tamén en persa antigo se conservaron, aínda que debemos facer referencia a algunhas particularidades:

O *n* non se escribía cando ía en posición final nin ante oclusivas: sáns. *abharan*, pers.a. *abaraⁿ* (l. 25, 55, 88, 94); sáns. *bandhá*, pers.a. *baⁿda* “servidor” (l. 19). **dm* protoirano aparece en persa antigo como *m*: *māniyamcā* “propiedades da casa” (l. 65), g.av. *dāmāna*.

**sm* protoindoirano aparece en persa antigo como *m* (tras pasar por *h*): **h₁s-mas-i* “somos” > sáns. *smāsi*, pers.a. *a^hmahy* (l. 11).

Con respecto ás líquidas, conflúen en *r* en indoirano: **peri* “ao redor de” > sáns. *pāri*; **leuk-os* > sáns. *rokaḥ*.

En canto ás líquidas arias en iranio, **l* só ten lugar nalgún préstamo, e **r* mantense sen cambios: sáns. *rokaḥ* > pers.a. *raucaḥ* (ll. 20, 38, 42, 56, 96).

ṛ e *ṣ* permanecen sen cambios na protolingua indoirania: **h₁ṛi-* “ir” > sáns. *ay-*; **h₁ṛékyos* “cabalo” > sáns. *áśva*.

En persa antigo, *ṛ* mantense sen ningún cambio, agás o reforzo *iy* tras consonantes: sáns. *pāri*, pers.a. *pāriy* (ll. 23, 54). *ṣ* sofre o mesmo proceso: sáns. *sárvas*, pers.a. *haruva* (ll. 40, 80).

A evolución das espirantes orixinarias é máis complexa:

**s* permanece sen cambios en protoindoirano excepto cando vai precedido de *i-*, *u-*, *ṛ-*, *r-*, palatal ou velar orixinario, casos nos que se converte en **š*: **septm* > sáns. *sapta*; *stā* “estar en pé”- > impf.i.m. *a^hištata* (l. 85).

Cando **s* vai en posición final tras un *ā* ario e inmediatamente seguido dunha pausa entre frases ou do final dunha delas, vólvese un son *h* suave, indicado cun *ḥ* que en sánscrito chamamos *visarga*. Aínda que non se escribía en persa antigo, indícanos a presenza deste son o feito de que *ā* final permanece como *ā* se vai seguido de *ḥ*, pero nótase como *ā* se é absolutamente final: *martiya^h* (l. 23), sáns. *mártyaḥ* < **mṛtós-ṛiio-s*.

En iranio, **s* ario non sufriu cambios ante **p*, **t*, **k*, pero noutras posicións deu lugar a *h*: pers.a. **spāda* “exército” (no nome propio *Taxmaspāda*); pers.a. *haruva*, sáns. *sárvas* (ll. 40, 80). *h* non se anotaba ante *r* ou *m*: **téuk-mṇ* “familia” > PAr. **táukmā* > PIr. **táuxma* > pers.a. *tau^hma*.

Cuestións relativas á morfoloxía.

Cómpre a continuación facer referencia a cuestións morfolóxicas, comezando pola formación de nomes e adxectivos no persa antigo.

Un tema substantivo ou adxectivo pode constar tan só da raíz (nominal ou verbal), desta máis vogal temática *-a-*, ou desta con sufixo *-ā-*, *-ī-*, *-ū-* ou consonante; cada un destes casos verase con maior detalle a continuación. Cabe primeiro sentar a diferenza entre sufixos primarios (engadidos á raíz verbal) e secundarios (engadidos ao que xa é unha combinación de raíz máis sufixo), posto que a súa función na creación de palabras é fundamental.

Volvendo ás categorías anteriores, temos no persa antigo exemplos de nomes-raíz (algúns deles só teñen lugar en derivados e compostos): *xšap-* “noite” (*xšapavā*, l. 20), *gau-* “vaca” (nos nomes propios *Gaumāta*, ll. 36, 44, 46, 64, 65, 70 e *Ōtagu*, l. 17), *nāv-* “nave” (*nāviyā*, l. 86), *viθ-* “casa” (*vīθbišcā*, l. 65, *vīθam*, ll. 69, 71), etc. Dentro dos temas nominais con *-a-* temática distinguimos varios tipos: *-a-* unido a unha raíz verbal con ablaut: adv. *daršam* “grandemente” (l. 50), *drauga-* “Mentira” (*drauga*, l. 34).

-a- ampliando unha raíz non verbal: *^huvāi-pašiya-* “propio” a *pati-* “señor, amo” (*^huvāipāšiyam*, l. 47), *pada-* ou *pāda-* “paso” a *pad-* “pé” (no nome de mes *Garmapada*, l. 42), *vazra* “gran” a **vazr* “foza” (*vazraka*, l. 1).

-a- en termos sen unha forma nominal ou verbal máis simple aparente: *asa-*, *aspa-* “cabalo” (no nome propio *Vištāspa*, ll. 2, 4), *^huva* “propio” (en compostos coma *^huvāmaršiyu-* “morto pola súa propia man”, l. 43).

Formacións femininas en *-a-*: *didā* “fortificación” (*didā*, l. 58), o préstamo *maškā-* “pel inflada” (*maškāuvā*, l. 86).

Os significados destas formacións son moi variados: abstractos (*kāma-* “desexo”), axentes (*drauga* “o que engana, a Mentira”; *drauga*, l. 34), pasivos (*asa-bāra-* “levado por cabalos”), adxectivos de relación (*Mārgava* “que pertence a Margu”). Tamén o vocalismo da raíz varía: *-a-* (< IE *-e-*, *-o-*, *-a-*), grado cero ou grado alargado.

En canto aos nomes e adxectivos con sufixo *-(i)ia-*, son formacións adxectivas que poden adquirir significado substantivo. O *-a-* temático frecuentemente desaparece ante o sufixo. Conteñen este sufixo: palabras de valor numérico (*aniya* “o un ou o outro”: *aniya*, l. 95; *aniyam*, l. 86; *aniyahyā*, l. 87; *aniyā*, l. 41), étnicos e nomes persoais (*Haxāmanisiya* “aqueménida”: *Haxāmanišiya*, l. 3; *Haxāmanišiyā*, l. 7. *Ka^mbūjiya* “Cambises”: *Ka^mbūjiya*, ll. 28, 30, 31, 32, 33, 43; *Ka^mbūjiyam*, ll. 45, 46; *Ka^mbūjiyahyā*, ll. 29, 30, 39; *Ka^mbūjiyā*, l. 40), femininos que se convierten en abstractos (*nāviyā* “navegabilidade”: *nāviyā*, L. 86).

Os nomes con sufixo *-ta-* son na súa maioría participios (*basta* “atado”, l. 82; *karta* “o feito”, l. 27) e algún superlativo (*maṭhiṣṭa* “o mellor”).

O sufixo *-ka-* está presente en adxectivos que poden asumir significados substantivos. Este sufixo, que pode estar unido directamente ao tema, e tamén aparecer como *-aka-* ou *-ika-*, é case sempre secundario: *bandaka* “servidor”, *vazraka* “gran”.

Os nomes con sufixo *-na-* (ou *-ana-*, *-ina-*, *-mna-*), son de moi diversas características: O sufixo *-na-* primario engádese á raíz e crea nomes que expresan lugar (*āyadana* “santuario”, l. 63), nocións abstratas ou accións (*vaṣṇa* “graza”, ll. 11, 13, 18, 22, 26, 59, 68, 70, 88, 9. *hamarana* “batalla”; *hamaranam*, ll. 90, 93, 94, 96), nocións concretas (*arjana* “decoración”) ou actor adxectivo (*Viyaxna* “mes de cavar”; *Viyaxnaḥa*, l. 37). Este esmo sufixo *-na-* tamén pode ser secundario e formar adxectivos (*parana* “primeiro”; *duvitāparanam*, l. 10, *paranam* l. 51) nomes de persoa (*Āṣina*, ll. 74, 76, 82), e de lugar, con alargamento da vocal anterior (*Varkāna*).

O sufixo *-ra-* é menos frecuente: aparece en *agra*, de onde *agriya* “excelente”, l. 21, e en comparativos coa forma *-(a)ra-*, *-tara-*, *-ṭara-*, como o adverbio *apataram* (máis tarde). O sufixo primario *-tra-* atopámolo en *puṣa* (ll. 3, 28, 39, 53, 74, 78, 79).

O sufixo *-ma-* é primario en nomes como *garma* “calor” (no nome do mes *Garmapada*; *Garmapadahya* l. 42), *taumā* “familia” (*taumā*, l. 8; *taumāyā*, ll. 9, 45, 49; *taumāya*, ll. 28-29). É secundario no ordinal *navama* “noveno” (l. 10).

Aqueles nomes con sufixo *-ua-* son un grupo moi heteroxéneo: *paruva* “primeiro” (adv. *paruvam* “en primeiro lugar”, ll. 9, 63, 67, 69; *haruva* “todo” (*haruvam*, ll. 40, 80).

Se ata agora listamos os sufixos en *-a-*, debemos a continuación falar brevemente dos temas en *-ī-*, *-ū-*, *-r-*, *-n-*, *-s-* e *-vant-*.

Os primeiros podemos dividilos en *-ī-* e *-ī-*, aínda que non se distinguen senón por correspondencias noutras linguas. Son temas en *-ī-*, por exemplo, *Āṣi-* no nome *Āṣina* (ll. 74, 76, 82) e *uṣabāri* “levado por camellos” (*uṣabārim*, l. 86). A maioría dos temas en *-ī-* son nomes de lugares: *Sikaya^huvatī* (*Sikaya^huvatīṣ*, l. 58) ou *Hara^huvatī* (*Hara^huvatīṣ*, l. 17). Tamén atopamos temas con sufixo *-ti-*: *marti* en *uvāmarṣiyu* “morto pola súa propia man” (*uvāmarṣiyuṣ*, l. 43).

Como exemplos de temas en *-ū-* podemos citar *va^hu-* “o ben” no nome propio *Dārayavau-* (*Dārayavauṣ*, ll. 1, 4, 6, 9, 11, etc.), ou *marṣiyu* “morte” no adxectivo *uvāmarṣiyu* “morto pola súa propia man” (*uvāmarṣiyuṣ*, l. 43). Con sufixo *-tu-* atopamos no persa antigo *gāṭhu-* (*gāṭavā*, ll. 62, 66, 69). Con *-iu-*, un tema de raíz incerta, *dahyau-* (*dahyāuṣ*, l. 59; *dahyāvā*, l. 34).

Os temas en *-r-* son de dúas clases: nomes neutros co nom.-ac. en *-r-* substituído por *n* noutras formas casuais (*ueḡ-r-* no pers.a. *vazraka* (l. 11) e nomes co sufixo *-tar-*(*pitar*; *pitā*, ll. 4 bis, 5 bis, 6).

En canto aos temas en *-n*, os máis comúns son aqueles en *-an-* (*aθan-ga* “pedra”), *-tan-* (*arašan* “codo”) e *-man-* (*asman* “ceo”).

Dentro dos nomes e adxectivos en *-s* hai unha gran variedade: temas en *-s-* (*Auramazdāh*: *Auramazdā*, ll. 12, 60), neutros en *-as-* (*drayah* “provincia”: *drayahyā*, l. 15), temas en *-ias-* (*sikayah-* no nome *Sikaya^huvatī*, l. 58), temas en *-is* (*abiciariš* “pasto”, l. 64).

Finalmente, nalgúns adxectivos temos un sufixo *-vant-* procedente ou ben do indoeuropeo **-uent-* ou do grado cero do mesmo, **-uṅt-*: *Sikaya^huvatī*, l. 58.

En canto aos compostos, como primeiro elemento poden ter un adverbio inseparable (*hamarana* “batalla”; *hamaranam*, ll. 90, 93, 94, 96), un adverbio que pode funcionar como preposición (*apadāna*, “palacio”) ou un tema nominal. Como segundo elemento teñen sempre un tema nominal, que pode recibir tamén un sufixo adicional. Os compostos formados por dúas raíces nominais poden mostrar *vriiddhi* na primeira sílaba do primeiro elemento (como *dāranīyakara* “o que traballa o ouro”, pero *daraniya* “ouro”). Con menos frecuencia este fenómeno dáse na segunda parte (*Bāgayādi* “mes de adoración a un deus”; *Bāgayādaiš*, l. 55), e cando se dá en ambas, indica significado pasivo.

Podemos clasificar os compostos formados por dúas raíces nominais da seguinte maneira: substantivos e adxectivos determinativos (dependentes e descritivos), adxectivos posesivos (dependentes e descritivos) e adxectivos participiais. Nos compostos determinativos, o primeiro elemento determina ou limita o segundo. Naqueles que son dependentes, hai relación casual entre eles, podendo estar o primeiro elemento en acusativo (*zūrakara* “que fai o mal”), xenitivo (*ardastāna* “lugar de luz”), instrumental (*uṣabari* “levado por camellos”; *uṣabārim*, l. 86) ou ablativo (*Āθiyābaušna* “liberado da desgraza”). Naqueles que son descritivos, o primeiro elemento modifica ao segundo de maneira adxectiva, ou ben actúa como aposición do mesmo: *A^huramazdāh* “Señor sabio” (*Auramazdā*, ll. 12, 60).

Os adxectivos posesivos, pola súa parte, diferéncianse dos anteriores tan só por un cambio no acento, que se observa en sánscrito, pero que nin sequera é perceptible en persa antigo ou avéstico. Dentro dos compostos posesivos determinativos temos como exemplo nomes de persoas, lugares e meses: *Bāgayādi* “mes de adoración a un deus”

(*Bāgayādaiṣ*, l. 55); *Haxāmanisiya* “que ten mente amiga” (*Haxāmaniṣiya*, l. 3; *Haxāmaniṣiyā*, l. 7).

Nos compostos posesivos descritivos, o primeiro elemento pode ser un modificador adxectivo (*uvāmarṣiyu* “morto pola súa propia man”; *uvāmarṣiyuṣ*, l. 43), unha aposición ao segundo (*Varkazana* “mes dos homes-lobo”) ou pode ocorrer que o segundo sexa un complemento predicativo do primeiro (*Ariyāramna* “que tivo aos arios pacificados”; *Ariyāramna*, l.5, *Ariyāramnahyā*, l. 5).

En canto aos nomes persoais (atendendo só aos que son de orixe irania), a maioría son compostos de dúas raíces nominais que xa se explicaron no apartado anterior. Algúns apodos xurdiron da limitación do composto ao primeiro elemento, ao que podía ou non engadirse un sufixo: *Bardiya* (*Bardiya*, ll. 30, 32, 39, 52; *Bardiyam*, ll. 31 bis, 51). Os nomes dos meses son adxectivos, ou substantivos que funcionan como adxectivos, que modifican a palabra “mes”. O sintagma está sempre en xenitivo. Todos son compostos de dous temas ou un prefixo máis tema, e algúns rematan cun sufixo adxectivo. Con vridhhi na primeira parte: *Θāigarci-*, de etimoloxía incerta; con vridhhi en ambas partes: *Bāgayādi* “mes de adoración a un deus” (*Bāgayādaiṣ*, l. 55); con vridhhi na segunda parte: *Āṣiyādiya* “mes de adoración do lume” (*Āṣiyādiya*, l. 89); quizais co vridhhi no prefixo: *Viyaxna* “mes de cavar” (*Viyaxnahya*, l. 37); sen vridhhi en ningunha parte: *Garmapada* “mes da estación da calor” (*Garmapadahya* l. 42). Por último, cabe dicir que os nomes de lugar son na grande maioría dos casos de etimoloxía perspicua, en tanto que se manteñen aínda que se produzan cambios de poblacions e de linguas. Os xentilicios fórmanse engadindo o sufixo *-ya-*: *Asagarta* > *Asartiya*.

En canto á declinación, o persa antigo presenta temas en *-a-*, *-ā-*, *-i-*, *-ī-*, *-u-*, *-ū-*, *-ah-*, *-āh-*, *-iṣ-*, *-tar-*, *-tār-*, *-an-*, *-man-*, *-van-*, *-vin-*, *-vant-*, *-t-*, *-d-*, *-θ-*, *-s-*.

Tódolos casos do sánscrito e do avéstico se atopan no persa antigo, salvo o dativo, que se perdeu, asumindo o xenitivo as funcións do mesmo. O ablativo non ten forma distintiva, snón que converxeu co instrumental e o locativo, ben por desenvolvemento fonético ou por analoxía. De igual xeito, o acusativo plural volveuse idéntico ao nominativo, excepto nas formas enclíticas dos pronomes, que non teñen nominativo.

A continuación amósase unha táboa comparativa coas desinencias dos temas en *-o*:

		IE	PAr.	Sáns.	Av.	Pers.a.
Singular	Nom.	*-os	*-ah	-ah	-ō	-a ^h
	Voc.	*-e	*-a	-a	-ā/ -a	-ā
	Ac.	*-om	*-am	-am	-əm	-am

	Xen.	*-os(-io)	*-asya	-asya	-ahyā/ - ahe	-ahyā
	Dat.	*-ōī < *- o-eī				
	Abl.	*-ōt < *- o-(h ₁)et	*-ād	-āt	-āt	ā ^t
	Loc.	*-o-ī	*-ai	-e	-ōi/ -e -ay-a	-aiy -ay-ā
	Instr.	*-ō < *-o- h ₁	*-ā	-ena	-ā/ -a	-ā
Plural	Nom.	*-ōs < *- o-es	*-āh/*- āsah	-āh/-āsah	-ā/ -a -āḥhō	-ā ^h -āha ^h
	Voc.	*-ōs < *- o-es				
	Ac.	*-o-ns	*-ān	-ān	-qs	-ā ^h
	Xen.	*-ōm	*-ānām	-ānām	-ānām	-ānām
	Dat.	*o(i)b ^h / *- ōis				
	Abl.	*o(i)b ^h / *- ōis				
	Loc.	*-o ₁ su	*-aišu	-ešu	-aēšu	-āišuv-ā
	Instr.	*-o ₁ s	*-āiš	-āiš	-āiš	-aibiš
	Nom. – Ac. sg. neutro	*-o-m	*-am	-am	-əm	-am
	Nom. – Ac. pl. neutro	*-ā < *-e- h ₂	*-ā	-ā	-ā/ -a	-ā

O nominativo singular segue unha evolución regular; tan só cabe comentar que sabemos que se preservaba a consonante final porque impide que o *ā* sexa escrito con cantidade longa. A evolución do locativo tamén é regular, mais neste caso *a* > *ā* porque non segue ningunha consonante final. Acusativo, xenitivo, locativo e instrumental tamén son completamente regulares. En canto ao locativo, aínda que tamén é regular, cómpre aclarar que a forma *-ay-a* non é máis ca o resultado de engadir un *ā* postpositivo; este engadido só se daba nos nomes comúns; nos nomes de lugar, empregábase a forma regular. Tamén o nominativo plural seguiu a evolución esperada, mais é de explicar que a forma *-āha^h* contén *-as* engadido dende os temas en consonante. O acusativo plural xa na protolingua irania alargou a vogal por analoxía co nominativo: ou ben é regular, con perda do *n*, ou ben estamos ante a forma de nominativo empregada como acusativo por analoxía. O xenitivo sufriu unha remodelación sobre o dos temas en *-n* (de onde

procede a desinencia *-nām* engadida á orixinaria). O locativo plural, igual ca o singular, tamén engade a postposición *-ā*. As formas neutras son regulares.

Na seguinte táboa comparativa móstranse as desinencias dos temas en **-eh₂*, que se tratarán a continuación:

Singular	IE	PAr.	Sáns.	Av.	Pers.a.
Nom.	*-eh ₂	*-ā	-ā	-ā/ -a	-ā
Ac.	*-eh ₂ m	*-ām	-ām	-am	-ām
Xen.	*-eh ₂ as	*-āyās	-āyās	-ayā ^ā	-āyā ^h
Abl.	*-eh ₂ ot	*-āyās	-āyās	-ayāt	-āyā ^h
Loc.	*-eh ₂ i	*-āyā	-āyām	-aya	-āyā
Instr.	*-eh ₂ eh ₁	*-āyā	-ayā	-ayā	-āyā
Plural					
Nom.	*-eh ₂ as	*-ās	-ās	-ā ^ā	-ā ^h
Ac.	*-eh ₂ ns	*-ās	-ās	-ā ^ā	-ā ^h
Xen.	*-eh ₂ om	*-ānām	-ānām	-anam	-ānām
Loc.	*-eh ₂ su	*-āsu	-āsu	-āhu -āhva	-ā ^h uvā

Pódese apreciar como o persa antigo amosa fielmente as desinencias tal e como eran na protolingua aria, con moi poucas modificacións. Non obstante, a imposibilidade de representar certas consonantes finais (visto anteriormente, no apartado de cuestións de escritura) leva a unha idéntica representación de xenitivo, ablativo, locativo e instrumental singular. É imposible dicir se o persa antigo compartía a división do avéstico tardío do xenitivo-ablativo ario **-āyās* en xenitivo **-āyās*, ablativo **-āyāt* por imitación do ablativo en *-āt* dos temas en *-o*. O locativo compartía a adición do *-ā* postpositivo, pero non o *-m* engadido no sánscrito a maiores. As formas de plural tamén son bastante regulares: o xenitivo amosa a remodelación feita sobre os dos temas en *-n* (igual que ocorría co dos temas en *-o*), e o locativo conta co *-ā* postpositivo.

Os temas en *-ī-* e os temas en *-ī-* (que nun principio eran exclusivamente femininos) converxeron en persa antigo nun só paradigma, tendo por nom.sg. *-iš*, ac. *-im*, xen. *-aiš*, abl. *-iyā^h*, loc. *-iyā*, nom. pl. *-iyā^h*. Non sempre é posible determinar se os nomes comúns femininos eran orixinalmente temas en *-ī-* ou en *-ī-*; é necesaria a comparación etimolóxica. Cabe dicir que o xenitivo *-āiš* que temos en *Ciṣpāiš* (l. 5) non é máis ca a inscriptio plena de *-aiš* para evitar a confusión co nominativo.

Os temas en *-ū-* tamén teñen unha evolución transparente: nom. sg. *-uš*, ac. sg. *-um*, xen. sg. e abl. sg. *-auš*, loc. *-auv* ou *-auvā*, nom. pl. e ac. pl. *-āva*, xen. pl. *-ūnām*, loc. pl. *-ušuvā*. O xen. pl. está remodelado sobre o dos temas en *-n*.

O único tema en *-ū* é *tanū-* “corpo”.

dahyau- “provincia” ten nalgunhas das súas formas o ditongo (que se alarga no nominativo como marca do mesmo) en vez do grado cero *-u-*, particularidade que comparte co avéstico. O acusativo ten ditongo longo por analogía co nominativo.

En canto aos temas en consonante, divídense en temas en *-s*, *-r*, *-n*, e oclusiva.

Os primeiros están á súa vez subdivididos do seguinte xeito:

Neutros con sufixo *-os* en nom. – ac. sg. e *-es* no resto das formas: lat. *genus generis*, sáns. *jánas jánasas*.

Un nome pertencente ao caso anterior, cando é o segundo elemento dun composto, ten o nom. sg. en *-ēs* e os demais casos, en *-es-*. O resultado é en ario *-ās*, *-āh* que dá lugar a *-ā^h* en persa antigo: sáns. *cánas* “luz” con vogal longa no nome propio pers.a. *Aspacanā^h*.

Os temas en *-r* son, ou ben:

Nomina agentis cos sufixos IE *-ter-/tor-*, con ablaut, con vocal longa no nom.sg que frecuentemente se estende a outros casos: pers.a. *dauštā* “amigo”.

Palabras de parentesco co sufixo *-ter*, nom. sg. *-tē* ou *-tēr* con recuperación da consonante final, outros casos *-ter-* ou *-tr-*: sáns. *pitar*, pers.a. *pitar* “pai”.

Os temas en *-n* tamén contan con varias clases:

Aqueles cos sufixos arios *-man-*, *-van-*, *-an-* (*a* procedente de *e* ou *o* IE) teñen o nominativo singular en *-mā*, *-vā*, *-ā*: do tema *tauman-* “poder”, nom. sg. *taumā*.

En canto aos temas en oclusiva, incluimos nesta categoría: Raíces en *-t*: **nepōts* “neto” > *napā^t* (con perda da consonante final); raíces en *-nt*: **tunvant* “forte”; temas en *-d*: *pad-* “pé”; temas en *-p*: *ap-* “auga”; temas en *k̂-*: *vas-* “desexo”.

Os adxectivos, pola súa parte, teñen como tipo máis común o seguinte: **-os*, **-om*, **-eh₂* > pers.a. *-a^h*, *-am*, *-ā*. O grado comparativo e o superlativo formábanse cos sufixos **-jes/ -jos* e **-is-to* respectivamente, sufixos que se engadían á raíz: positivo **tau-ma* “forte” > comparativo *tauvīyā*; superlativo *maθišta* “o mellor”. A comparación secundaria (a través de sufixos unidos ao tema do adxectivo en grado positivo) levábase a cabo nas linguas arias a través de *-tara-* e *-tama-* (gr. *-τέρος*, *-τατος*): *fratarā-* “o primeiro” (“o de máis adiante”), *fratama-* “o máis importante”.

En canto aos pronomes, no persa antigo temos os seguintes:

Pronomes persoais: *adam* “eu”, *tuvam* “ti”.

Pronome de 1ª persoa singular:

	IE	Sáns.	Av.	Pers.a.
Nom.	*h ₁ eĝ(-oh ₂ , -h ₂ om)	ahám	azəm	adam
Ac.	*h ₁ me, *h ₁ me	mám, mā	məm	mām
Xen.	*h ₁ méne *h ₁ moĵ	máma, me	mana	manā
Abl.	*h ₁ med	mád	maṭ	-ma
Dat.	*h ₁ méĝ ^h io, *h ₁ móĵ	máyh(m)	mōi	-mai
Loc.	*h ₁ móĵ	máyi	mōi	-mai
Instr.	*h ₁ móĵ	máyā	mōi	-mai

En canto ao nominativo singular, non sabemos se procede de *eĝ^hom ou de *eĝom. Posto que tanto ĝ^h como ĝ dan lugar a *d* en persa antigo, ou ben o persa, igual que o sánscrito, estendeu a palatalizada aspirada ao nominativo por influencia do dativo (*meĝ^hi > sáns. máhy-am, lat. mihi) e polo tanto *eĝhom > adam, ou ben adam < *eĝom igual ca o gr. ἐγώ ou o lat. ego.

O acusativo *mām* presenta a nasal final por influencia da declinación dos nomes. En canto ás formas de plural, o nom. *vayam* procede de *uei- máis un sufixo -om procedente doutros pronomes como *adam* ou *tuvam*. O xenitivo *amāxam* ten como orixe *us-sme, e descoñécese a orixe da aspirada -x-.

En canto ao pronome de 2ª persoa, o nominativo *tuvam* conta coa mesma desinencia -om que xa se mencionou: < *tuH-om. O acusativo *θuvam* procede de *tue + m procedente dos ac. nominais. Finalmente, o xenitivo enclítico -taiy segue a evolución regular dende o IE *toĵ.

Pronomes enclíticos de 3ª persoa: *ši-*, *di-*.

O acusativo *šim* procede de *sī̃, con *š* como resultado regular da silbante ante -i, -u finais. O xenitivo e dativo -šaiy formouse por analoxía cos pronomes de 1ª e 2ª persoa -mai y e -taiy. O ablativo -šat formouse igualmente por analoxía con -ma^l.

Pronome de 3ª persoa en nom. sg.: *hauv*. Ten como orixe *so + *u.

Restos do relativo *io-. É o segundo elemento en *hya hyā tya* . Relativo e artigo *hya hyā tya* . Procede de *syas *syā *tyad, unha amalgama do demostrativo *sa *sā *tad (IE *so *seh₂ *tod) máis o relativo *ias *iā *iad (IE *ios *ieh₂ *iod).

		Masc.	Fem.	Neu.
Sg.	Nom.	hya	hyā	tya
	Ac.	tyam	tyām	tya
	Instr.			tyanā

Du.	Nom.	<i>tyā</i>		
Pl.	Nom.	<i>tyaiy tyai-</i>	<i>tyā tyaiy</i>	<i>tyā</i>
	Ac.	<i>tyaiy</i>	<i>tyā</i>	<i>tyā</i>
	Gen.		<i>tyaišam</i>	

O nominativo singular está representando **hyd^h *hyā *tya^d*. O resto das formas seguen a declinación regular *-o/-a-*, excepto certos casos: a terminación *-na* do instrumental, o nom. pl. *tyaiy* que contén a *-i* pronominal e do mesmo xeito, tamén con *-sōm* pronominal, o xenitivo plural *tyaišam*.

Demostrativo *iyam ima* “este”. Parece que a partir do acusativo *imam*, formado a partir de *im* (acusativo masculino do anafórico **(h₁)e- /*(h₁)i*) + partícula *am*, se elaboraron as demais formacións.

Demostrativo *ava* “ese”. Quizais se remonte a un IE **o_uo*. Consérvase en avéstico, e en sánscrito en xenitivo (*avóṣ*).

Interrogativo-indefinido **k^uo-*, **k^ui-*. Ten lugar no persa antigo esporadicamente: nom. sg. masc. *kašciy* “calquera” (< **k^uos-*, **k^uid-*) ou no ac. sg. n. *cišciy* (**k^uid* + **k^uid*).

Demostrativo *aita* “este”, quizais procedente de **(h₁)e* + **(h₁)i* + **to*.

Adxectivos semi-pronominais *aniya* “outro (de dous)”, **anjo-* > av. *ainya-*, sáns. *anya*; *haruva* “todo”, **solh₂uós* > gr. ὅλος, sáns. *sárva*, av. *haurva*; *hama* “un e o mesmo”, **sem* “un” > **somo* > gr. ὁμός, sáns. *samá*, av. *hama*.

Trátase de adxectivos que poden en certa medida ser usados como pronomes e que, polo tanto, asumen algunhas formas da declinación dos mesmos.

En canto á morfoloxía verbal, o persa amosa os temas de presente (presente e imperfecto), aoristo e perfecto; as voces activa, media e pasiva; os modos indicativo, subxuntivo, optativo, inxuntivo e imperativo; as persoas primeira, segunda e terceira; os números singular, plural e dual; infinitivo (presente) e participio (presente activo e medio, perfecto pasivo e futuro pasivo).

Podemos falar de nove tipos distintos de temas de presente en persa antigo:

Tipo sáns. *ásti*: raíz sen vogal temática, sufixos nin reduplicación. Este tipo de presente leva grado pleno no singular de indicativo activo e no singular de imperativo activo; as demais formas, agás nivelación de paradigma, levan grado cero.

**h₁esmi* > sáns. *ásmi*, pers.a. *a^hmiy* “eu son”

**h₁esti* > sáns. *ásti*, pers.a. *astiy* “el é”

**h₁enti* > sáns. *sánti*, pers.a. *haⁿtiy* “eles son”

Tipo sáns. *dádhāti*: raíz sen vogal temática nin sufixos, con reduplicación. Ablaut igual ca no tipo anterior.

**d^heh₁*- > impf. ind. act. 3ª p. sg. sáns. *ádadhāt*, pers.a. *adadā* “el poñía”.

Tipo sáns. *kṛṇóti*, *krīṇāti*, *vénati*: normalmente levan a raíz en grado cero e un sufixo nasal con alternancia cuantitativa *-neu/-nu-*, ou *-neh₂/-nh₂-*: **kṛ-nau* > sáns. *kṛṇóti*, pers.a. *kunautiy* “el fai”; impf. ind. act. pers.a. *adīnā^t* “el tomou”.

Tipo lat. *iungit*: raíz en grado cero, máis infixos con ablaut *-ne/-n-*: PAr. **mauth* > sáns. pres. *muṅṭhate* “escapa”, pers.a. *amuⁿθa^t* “escapou”.

Tipo sáns. *pr̥cchāti*: este tipo de presente fórmase habitualmente coa raíz en grado cero, aínda que algúns verbos teñen grado pleno, estendido dende outros temas. Ademais, levan o sufixo temático **-skē/-skō-*: **pr̥k-skē-* > sáns. *pr̥cchāmi* “eu pregunto”, pers.a. *parsāmiy* “eu castigo”.

Tipo sáns. *bhávati*, *rudāti*: á raíz engádese a vogal temática *-e/-o-*. Esta leva grado pleno se recae sobre ela o acento, grado cero se recae sobre a vogal temática. **b^her-e-* > sáns. *bhárati* “el leva”, pers.a. *baraⁿtiy* “eles levan”, impf. *abara^t* “el levaba”.

Tipo sáns. *náhyati*, *drúhyati*: trátse de temas de presente con raíz en grado pleno ou cero e sufixo *-je/-jo-* (idéntico ao sufixo pasivo, aínda que, a diferenza del, non vai acentuado). Posiblemente se trate de verbos pasivos que asumiron significados activos (ou medios), acompañados dun desprazamento do acento á sílaba radical: **d^hreug^h*- > sáns. *drúhyati* “el engana”, pers.a. impf. *adurujiya^t* “el enganaba”.

Tipo sáns. *pātáyati*, *patáyati*: causativos formados co sufixo *-éje/-éjo-*. A raíz está en grado *o*. En ario, o sufixo é *-aja-* e a raíz ten *ǎ* ou *ā*. **d^her-* “agarrar con firmeza” > PAr. **dhāraja* > sáns. *dhāráyati*, pers.a. *dārayāmiy*, impf. *adārayat*.

Tipo sáns. *namasyati* “el fai unha reverencia” ou denominativos:

**-je/-jo-* unido á raíz nominal. Este sufixo levaba orixinariamente o acento. Av. *avah* “axuda” > pers.a. *avah-ya* (no impf. *patiy-avahyaiy* “eu pedín axuda”).

En canto á formación dos tempos verbais no persa antigo, debemos comentar o seguinte:

O aoristo (do que temos escasos exemplos) podía ser, ou ben sigmático, ou ben sen sufixo. Podemos exemplificar o primeiro caso con **peik-* > pers.a. *paiθ-* > aor. *niy-apaišam* “eu grabei”. No caso dos aoristos sen sufixo, o singular activo de indicativo leva grado pleno e tódalas demais formas, grado cero: **éd^heh₁t* > sáns. *ádadhāt* > pers.a. *adā^t* “el fixo”.

Só temos unha forma de perfecto testemuñada con certeza, o perfecto de optativo con reduplicación e grado cero na raíz *caxriyat* < **k_{ue}-kr̥-ijeh₁t*.

O presente pasivo formábase por adición do sufixo *-éje-/-éjo-*, que en sánscrito levaba o acento, á raíz en grado pleno: **bar-* > impf. pasivo. 3ª p. sg. e pl. *abariya abariya*ⁿ “era levado/ eran levados”.

En canto á formación dos modos, o indicativo é aquel que presenta menor complexidade: engádense á raíz as desinencias persoais. O imperativo fórmase de idéntica maneira.

O subxuntivo sempre se forma coas desinencias primarias. Non obstante, temos que diferenciar entre tres tipos distintos:

Os verbos atemáticos engaden unha vogal temática que é longa na 1ª persoa e breve na 2ª e na 3ª: **as-* “ser” > sáns. *ásāni ásasi ásati*; pers.a. *ahamiy āhy ahatiy*. É importante facer notar que *ahamiy* ten *ā* por extensión dende as outras formas, e *āhy* é en realidade a contracción de **ahahi*.

Os verbos temáticos alargan a vogal temática: *ō, ē, ē, ō, ē, ō* (1ª, 2ª, 3ª p. sg. e pl. respectivamente). *θāhy* < **θahāhy, xšnāsātiy, bavātiy*.

Finalmente, hai algúns verbos atemáticos que no indicativo se conxugan, en parte, coma temáticos, que forman o subxuntivo coma o tipo anterior: *var-* “cubrir, protexer” > pres. ind. *varnav(a)*, pres. subx. *varnavātaiy*.

O optativo constrúese coas desinencias secundarias. De novo temos que facer unha división entre temáticos e atemáticos: os primeiros engaden á vogal temática *o*, o sufixo **-ih₁*, dando como resultado *oi*: 3ª p.sg. *vi-nāθayaiš*. Os atemáticos engaden o sufixo **-jeh₁* no singular, **-jh₁* no resto; xa en indoeuropeo se converteu en **-ijeh₁* tras dúas consonantes, *-iyā* en persa antigo tras calquera consonante, excepto *h*: *avā-jan-iyā^f*.

Cabe facer referencia brevemente ás desinencias persoais, especialmente ás desinencias activas de presente-aoristo:

1ª p.sg.: nos verbos non temáticos, **-mi* engádese directamente á raíz, como ocorre por exemplo en **h₁es-mi* “son ” > sáns. *ásmi*, av. *ahmi*, pers.a. *amiy*. Nos verbos temáticos, ao engadir a desinencia **-h₂* á vogal temática *o*, o resultado é a cantidade longa da mesma. Non obstante e como irregularidade, na protolingua aria engádese a esta a desinencia *-mi* dos atemáticos, dando como resultado *ā-mi*: sáns. *bhārā-mi*, av. *barāmi*, pers.a. *pari-barāmiy*. A desinencia secundaria *-m* engadíase directamente a vogal temática ou vocalizaba en ario en *-am*, non presentando ningunha particularidade.

2ª p.sg.: a desinencia *-si*, tanto no caso de temáticos coma de atemáticos, engadíase

directamente á raíz. Como peculiaridade do persa antigo, só ten lugar no modo subxuntivo: *kunavāhy*. A desinencia secundaria *-s* só ten lugar en persa antigo no inxuntivo e non se prepresenta graficamente: *ava-rada*.

3ª p.sg.: *-ti* ten como vogal temática *-e-*: **bhereti* > sáns. *bhárati*, pers.a. *ābaratīy*. A desinencia secundaria *-t* non se representa graficamente tras *-ā*: **ebheyet* > sáns. *ābhavat*, pers.a. *abava*.

1ª p. pl.: *-mes/mos* > *masi* en protoindoiranio (con *-i* deíctico engadido). En sánscrito teñen lugar tanto *-mas* coma *-masi*, mais soamente *-masi* en iranio: **h₁s-mes* > sáns. *smás*, *smási*; av. *mahi*; pers.a. *a^hmahy*. A desinencia secundaria *-me/-mo* non presenta irregularidades.

2ª p. pl.: apenas temos exemplos desta desinencia **-th₁e*, de non ser por un par de inxuntivos empregados como imperativos: *paraitā* “ide”.

3ª p. pl.: a desinencia primaria **-nti* engadíase á vogal temática *-o-*: **b^heronti* > sáns. *bháranti*, pers.a. *barⁿtiy*. Unida a unha raíz non temática, tomaba a forma *-énti*: **h₁s-énti* > sáns. *sánti*, pers.a. *haⁿtiy*. A desinencia secundaria *-nt* perdeu a última das súas consonantes en protoindoiranio e, no persa antigo, como xa se viu anteriormente, o *n* final no se representaba graficamente: **eb^heront* > sáns. *ābharan*, pers.a. *abardⁿ*.

O infinitivo de presente activo construíase co sufixo *-tanaiy*: *kar-* “facer” > inf. *cartanaiy*.

Finalmente, o participio de presente pasivo con sufixo *-to-* podía formarse de dúas maneiras:

O sufixo *-to-* levaba acento e polo tanto a raíz verbal ía en grado cero: **kar-* > part. *karta*.

Este sufixo engadido á raíz en grado pleno, como resultado da extensión do vocalismo pleno dende outras formas verbais.

Conclusión.

O texto analizado non só é de gran interese a nivel lingüístico, senón tamén histórico. En tanto que estamos ante unha autobiografía, é de esperar que a verdade histórica sexa en ocasións alterada para unha maior exaltación e gloria do autor dos feitos. Non obstante, a versión oficial, plasmada na rocha de Behistun por orde do propio Darío, está neste caso corroborada por unha grande autoridade no mundo da historiografía, Heródoto, quen nos narra no libro III das súas *Historias*, capítulos 30, 61 e seguintes, os

asasinatos do falso Esmerdis e do rebelde Gaumata o mago, por parte de Cambises e Ciro respectivamente, para devolver o poder á súa familia, de idéntica maneira ao texto que nos ocupa.

Non obstante, o Pai da Historia cóntanos que a xente recibiu de bo grado ao falso Esmerdis como rei, en contradición co texto que acabamos de traducir, que nos dá a entender que non foi benvido, cando menos entre os nobres, posto que destruíu os templos que estes controlaban.

Para rematar, cabe sinalar outro aspecto clave para a comprensión deste texto, e é o feito de que se atopa vertebrado pola relixión. A monarquía (característica de Oriente) baseábase na idea de que o deus escollía a un home como o seu representante (vemos no relevo como Ahuramazda lle entrega a Darío o anel do poder), que exercía como sacerdote en tempos de paz e como líder militar en tempos de guerra. Así, a expansión do imperio persa tiña unha xustificación relixiosa, pois o rei representaba as forzas do ben, e as súas conquistas respaldábanse na eliminación das forzas do mal que obstaculizaban os principios relixiosos do mazdeísmo. Esta mentalidade era por suposto totalmente inaceptable para os gregos, pois, aínda que Zoroastro valoraba a personalidade dos homes, a dignidade dos mesmos consistía en dedicarse totalmente ao deus e a facer prevalecer a súa vontade, mentres que para os gregos o home era totalmente independente da divinidad.

Bibliografía.

Behistun, Persian Text - Livius. (2004).

<https://www.livius.org/sources/content/behistun-persian-text/>. [Consulta: 18/03/2019].

BRANDENSTEIN, W., & MAYRHOFER, M. (1958). *Manual de lingüística indoeuropea*. Madrid: Consejo Superior de Investigaciones científicas.

FORTSON, B. (2011). *Indo-European Language and Culture* (pp. 240, 241). Chicester: Wiley.

JOHNSON, E.L. (1917). *Historical Grammar of the Ancient Persian Language*. Nueva York: American Book Company.

KENT, R. G. (1950). *Old Persian, Grammar, Texts, Lexicon*. New Haven, Connecticut: American Oriental Society.

KING, L. W. & THOMPSON, R. CAMPBELL. (1907). *The Sculptures and Inscription of Darius the Great on the Rock of Behistûn in Persia*. Londres: Longmans.

OLMSTEAD, A. (1938). *Darius and His Behistun Inscription*.
<https://archive.org/details/DariusAndHisBehistunInscription>. [Consulta: 23/11/2018].

RAWLINSON, H. C. (1848). *The Persian Cunneiform Inscription at Behistun, Decyphered and Translated: With a Memoir on Persian Cunneiform Inscriptions in General, and on That of Behistun in Particular*, <https://www.jstor.org/stable/2558121>. [Consulta: 14/11/2018].+

RODRÍGUEZ VALCÁRCEL, J. (1996). *La realeza persa y su estructuración administrativa en la «historia» de Heródoto. Una confrontación entre Oriente y Occidente*, <https://studylib.es/doc/6352933/civilizaci%C3%B3n-persa-origen-hist%C3%B3rico-y-desarrollo-geogr%C3%A1fico>. [Consulta: 14/11/2018].

SALISBURY, E.E. (1849). *On the Identification of the Persian Cuneiform Alphabet*, <https://www.jstor.org/stable/3217605>. [Consulta: 24/10/2018].

TOLMAN, H. C. (1893). *A Guide to the Old Persian Inscriptions*. Nueva York: American Book Company.

TOLMAN, H. C. (1908). *The Behistan Inscription of King Darius*. Nashville, Tennessee: Vanderbilt University.

Apéndices.

Léxico.

ā: adv. como pref. e prep. “a, cara a”. *ā “desde” ou *ō “ao redor”.

aita -: demostr. “este”. déictico *(h₁)e-/*(h₁)i- + demostrativo *tod > sáns. *etá*, av. *aēta*.
aita (nom. sg. neu.): ll. 44, 45.

Ainaira -: subst. “Ainaira”. Elam. *ha-a-na-a-ra*, ac. *a-ni-ri*’.
Ainaraihyā (xen.sg. masc.): l. 77.

aiš-: vb. “apresurarse”. *eis- > sáns. *iš*, av. *aēš*.
fra- + **aišaya** (causativo de *aiš-*): vb. “apresurarse”. sáns. *preṣ-*, av. *fraēš-*.
frāišayam (1ª p. sg. impf. ind. act.): l. 82.

Auramazdāh-: subst. “Ahuramazda”, “señor sabio”. A^h*ura* “deus”, av. *ahura*, sáns. *ásura* < IE *h₂úsuros < *h₂ns- “procrear, xerar” + *Mazda* “sabedoría” < *mṛsd^hh₁-éh₂ < *men- “pensar” + *d^heh₁- “poñer”.
Auramazdā (nom. sg. masc.): ll. 12, 24, 25, 55, 60 87, 94.

- Auramazdām* (ac. ag. masc.): l. 54.
Auramazdāha (xen. sg. masc.): 11, 14, 18, 22, 26, 60, 68, 70, 88, 94.
- agriya-**: adx. “excelente”. PAr. **agr-ija* > av. *ayrya-* “primeiro en calidade”, sáns. *agriyá-agryá* “máis importante, principal”.
agriya (nom. sg. masc.): l. 21.
- ātar-**: subst. “lume”. Av. *ātar- āθr-*, pers.m. *ādar*.
 En *Āçina* e *Āçiyādiya-*.
- atar**: conx. “entre”. **h₁énteros* “o que está dentro”.
 L. 21.
- aθiy** (i.e., *atiy*): prep. “a, cara a”.
 L. 91.
- Aθurā**: subst. “Asiria”, provincia do imperio persa. Etimoloxía non IE.
Aθurā (nom. sg. fem.): l. 16.
- Āçina-**: nom. sg. masc.
 Elam. *ha-iš-ši-na*, ac. *a-ši-na*.
 Podería ser un préstamo elamita, ou ben un hipocorístico coa raíz do persa antigo *āç-* “lume”.
Āçina (nom. sg. masc.): ll. 74, 82.
Āçinam (ac. sg. masc.): l. 76.
- Āçiyādiya-**: subst. “Açiyadiya”, “mes de loar o lume”. *ātar-* “lume” + *yad-* “loar”.
Āçiyādiyahya (xen.sg.masc.): l. 89.
- adam**: pronome persoal “eu”. **eǵ^hom* > gr. *ἐγώ*, lat. *ego*, av. *azəm*, sáns. *ahám*.
adam (nom.sg. masc.): ll. 1, 10, 12, 39, 52, 54 bis, 56, 59, 60, 62, 63, 64, 66, 67, 68 bis, 70, 72, 73, 75, 78, 82, 83, 86, 89, 91, 95.
mām (ac. sg. masc.): **h₁mé + m* > sáns. *mām*, av. *mąm*: ll. 52, 82, 93.
manā (xen. sg. masc.): **h₁méne* > sáns. *māma*, av. *mana*: ll. 4, 9, 12, 13, 18, 19 bis, 23, 27, 60.
-maiy (xen. sg. masc. encl.): **h₁moj* > gr. dat. *μοι*, sáns. *me*, av.t. *mōi*: ll. 15 bis, 55, 87, 94.
-ma (abl. sg. masc. encl.): **h₁med* > sáns. *mád*, av. *maṭ*: ll. 19, 23.
vayam (nom. pl. masc.): **uei-om* > ll. 7, 10.
amāxam (xen. pl. masc.): **ns-sme* > ll. 8, 28, 45, 49, 61, 69, 71.
- Anāmaka-**: subst. “Anamaka”, “mes do deus sen nome = “mes do deus supremo”. Elam.
ḥanāmakaš, ac. *ṭebētu*. Prefixo negativo *a-* + *nāma* + *-ka*.
Anāmakahya (xen.sg.masc.): l. 96.
- aniya-**: adx. “o un ou o outro”. **anjo-* > av. *ainya-*, sáns. *anyá-*.
aniya (nom. sg. masc.): l. 95.
aniyam (ac. sg. masc.): l. 86.
aniyahyā (xen. sg. masc.): l. 87.
aniyā (nom. pl. fem.): l. 41.
aniyā (ac. pl. fem.): ll. 47, 67.
aniyāuvā (loc. pl. fem.): l. 35.
- anuv**: prep. “xunto con, de acordo con”. PAr. **anu* > sáns. *ánu*, av. *anu*.
 L. 92.
 En *anušiya*.
- anušiya-**: subst. “seguidor, aliado”. *anuv* + suf. *-tja-*.
anušiyā (nom. pl. masc.): l. 58.
- āpi-**: subst. “auga”. **h_xap-* > sáns. *āpas*, av. *āp-*, pers.m. *āb*.
āpiš (nom. sg. fem.): l. 95.

āpiyā (loc. sg.fem.): l. 95.

abiš (instr. pl. fem.): l. 86.

abiy: prep. “contra”. **h₂mb^{hi}* “ao redor” > a.a.a. *umbi*, nórd.a. *umb*, ingl.a. *ymbe*, gr. ἀμφί, lat. *ambō*, sáns. *abhí*, g.av. *aibī*, l.av. *aiwi*.
Ll. 40, 76, 80, 82, 84.

abicariš: palabra de forma e significado dúbidosos. Probablemente ac. sg. neu. dun tema en -s. *abi-* (prep. e pref. *a, cara a*) + *car-* (vb. “ir”: **k^{el}*->sáns. *cáрати*, av. *caraiti*).

ay-: vb. “ir”. **h₁ej-* > sáns. *i-*, av. *ay-*, gr. εἶσι, lat. *it*.

āiš (3^a p. sg. impf. ind. act.): l. 93.

upa- + **ay-:** vb. “chegar”.

upāyam (1^a p. sg. impf. ind. act.): l. 92.

pati- + **ay-:** vb. “ir”.

patiyaišā (3^a p. pl. impf. i. a.): ll. 13, 18.

pari + **ay-:** vb. “respetar”.

apariyāyd (3^a p. pl. impf. ind. act.): l. 23.

āyadana- subst. “santuario”. Pref. *ā* + *yad-* “adorar”.

āyadanā (ac. pl. neu.): l. 63.

ar-: vb. “moverse, subir”. **h₃er-* > gr. ὀρνομι, lat. *orior*, av. *ar-*, sáns. *r-*.

arasam (1^a p. sg. impf. ind. act.): l. 54.

Arakadri-: subst. “Arakadri”. Elam. *ḫa-rak-qa-tar-ri-iš*, ac. *a-ra-ka-ad-ri-*?. Etimoloxía incerta.

Arakadriš (nom. sg. masc.): l. 37.

Arabāya: subst. “Arabia”, provincia do imperio persa. Etimoloxía non IE.

Arabāya (nom. sg. masc.): l. 15.

arika-: adx. “malvado”. **asra-* “hostil, inimigo” > g.av. *angra-*, l.av. *ajra*.

arika (nom. sg. masc.): ll. 22, 33.

Ariyāramna- subst. “Ariaramnes”, “que mantén os arios pacificados”. Elam. *ḫar-ri-ja-ra-um-na*, ac. *ar-ja-ra-am-na-*?, gr. Ἀριαράμνης. *Ariya* “ario” (av. *airya-*, sáns. *ārya-* “nobre”) + *ramna* (participio pasivo de *ram-* “estar en paz”, aquí co prefixo *ā*):

Ariya “aliado, compatriota” < **h₂er-* *ǵ*? “cabere, encaixar” + suf. *-(i)ja*.

O prefixo *ā* tampouco ten un orixe claro: ou ben procede de **ā* “a, para” ou de **ō* “en, sobre”.

Ariyāramna (nom. sg. masc.): l. 5.

Ariyāramnahyā (xen. sg. masc.): l. 5.

Armina- subst. “Armenia”, provincia do imperio persa. Etimoloxía non IE.

Armina (nom. sg. masc.): l. 15.

Aršāma- subst. “Arsames”, “que ten a forza dun heroe”. *Arša-* “home, heroe, touro” < **u_{ers}-* “home” (gr. ἄρσην “home”, sáns. *rša-bhá-* “touro”) + *ama* “forza” < **ome-* “moverse con enerxía”.

Aršāma (nom. sg. masc.): l. 4.

Aršāmahyā (xen. sg. masc.): ll. 3, 5.

ava-: pron. demostr. “ese”. **h₂eu-* > av. *ava-*, sáns. (só en xen. dual) *avós*.

avam (ac. ag. masc.): ll. 21, 22, 31, 40, 49, 57, 76, 80, 84, 88.

avahyā (xan. sg. masc.): l. 29.

ava (nom. sg. neu.): l. 20.

ava (ac. sg. neu.): l. 62.

ava-: prefixo “cara abaixo” > g.av. *avā*, l.av. *ava*, sáns. *áva*.

avaθā: adv. Demostrativo *ava-* + suf. *θā*. Frecuentemente co correlativo *yaθā* precedéndoo ou seguíndoo.

(1) “deste xeito”: ll. 24, 38, 63, 67, 70, 75, 78.

(2) “entón”: ll. 42, 56, 90, 96.
avada adv. “alí, entón” (demostr. *ava* + sufixo *-dā*).
Ll. 59, 85, 88, 92.

avadaša: adv. “dende alí, dende entón”. *avada* adv. “alí, entón” (demostr. *ava* + sufixo *-dā*) + sufixo adverbial en ablativo *-ša*.
L. 37.

avahya-: vb. “pedir axuda”. **h₁eyH-* > av. *avahya-*, sáns. *avasya-*.

avahyarādiy: adverbio composto de *avahyā* (xen. sg. masc. do demostrativo *ava-*) + *rādiy* (partícula pospositiva “por esta razón”, ver entrada). Equivalente ao grego τούτου ἕνεκα, τούνεκα e ao latín *huius rei causā*.
Ll. 6, 51.

asa-: subst. “cabalo”. **h₁ék₁mos* > lat. *equos*, gr. ἵππος, sáns. *ásva*, av. *aspa-*.
asam (ac. sg. masc. colectivo): l. 87.

azdā: adv. “coñecido”. Protoindoiranio **adzdhā* > g.av. *azdā* “deste xeito”, pahl. *azd*, sáns. *addhā* “seguramente”.
L. 32.

ah-: vb. “ser”. **h₁es-* > sáns. *as*, av. *ah-*, gr. ἐστί, lat. *est*.
amiy (sáns. *ásmi*, av. *ahmi*, gr. (lesb.) ἔμμι, gr. (át.) εἶμί; 1ª p. sg. pres. ind. act.): ll. 12, 39, 53, 75, 79.
ahmahy (sáns. *smási*, av. *mahi*, gr. (dor.) εἶμέγ; 1ª p. pl. pres. ind. act.): ll. 7, 11.
āham (sáns. *āham*; 1ª p. sg. impf. ind. act.): l. 14.
āha (3ª p. sg. impf. ind. act.): ll. 21, 22, 29, 30, 36, 45, 48, 62, 86.
āha (sáns. *āsan*; 3ª p. pl. impf. ind. act.): ll. 8, 10, 38, 42, 56, 90, 96.
āha (3ª p. pl. impf. ind. med.): ll. 19, 58.

ah-: vb. “tirar” (av. *ah-*, sáns. *as-*).
āhyatā (3ª p. sg. impf. ind. med. con sgdo. pasivo): l. 95.

idā: adv. “aquí”. Pron. anafórico *(*h₁*)e-/*(*h₁*)i- + **dhe-* “poñer”: g.av. *idā*, l.av. *ida*, sáns. *ihá*, gr. adv. en -θε.
L. 29.

ima-: demostr. “isto”. Deíctico *(*h₁*)e-/*(*h₁*)i- + partícula *am* (o tema *ima-* deduciuse falsamente a partir do acusativo *imam* <**h₁i* + *am* de orixe pronominal).
imā (nom. pl. fem.): ll. 13, 18, 23.
imā (ac. pl. fem.): l. 21.
ima (nom. sg. neu.): ll. 27, 72.
ima (ac. sg. neu.): ll. 25 bis, 26, 68.

Ūvja: subst. “Elam”, provincia do imperio persa. Etimoloxía non IE.
Ūvja (nom. sg. masc.): l. 14.
Ūvjam (ac. sg. masc.): l. 82.
Ūvjaiy (loc. sg. masc.): ll. 74, 75, 76, 77.

Ūvjiya: adx. “elamita”.
Ūvjiyā (nom. pl. masc.): l. 75.

utā: conx. “e”. **ute* > gr. hom. ἡ-ύτε, sáns. *utá*, av. *uta*.
Ll. 34 tri, 41 tri, 46 bis, 47, 57, 67, 77, 85.

ud: prep. e pref. “arriba, cara arriba”: **ud-* > sáns. *ud-*, *ud-* ou *us-*, *uz-* ante dentais en iranio, av. *us-*, *uz-*.
ud- + pat-: vb. “sublevarse, rebelarse”.

upā: prep. e pref. “ao lado de”. **upo* > sáns. *úpa*, gr. ὑπό, lat. (*s*)*ub*.

Upadarma-: subst. “Upadarma”, “o que está baixo (que se comporta segundo) a

conduta apropiada”. *Upa + darma-* (sáns. *dhárma-* “conduta apropiada”) < **d^hér-mos*.
Upadarmahyā (xen. sg. masc.): l. 74.

upastā-: subst. “axuda”. *Upa-* + *stā-*.
upastām (ac. sg. fem): ll. 25, 55, 87, 94.

Ufrātu-: subst. “Éufrates”. Elam. *ú-ip-ra-tu-iš*, ac. *purattu*, gr. Εὐφράτης. Etimoloxía incerta.
Ufrātuvā (instr. sg. masc.): l. 92.

ufrasta-: adx. “ben castigado”. **su-* (prefixo “ben”) + **prekto-* (participio de *fraθ-*).
ufrastam (ac. sg. masc.): l. 22.

uvāipašiya-: adx. “propio”, “tendo a un mesmo como señor”. *uvai* (nom. *uva-*) + **paṭja-*
“señor” < **poti-* (lit. *pāts* “propio”, gr. πόσις, lat. *potis*, sáns. *pāti-*, av- *paitiš* “amo,
marido”).
uvāipašiya (ac. sg. neu.): l. 47.

uvādā-: subst. “morada”. *uva:* pron. reflexivo. “se” e adx. “propio” + sufixo *dā*.

uva: pron. reflexivo. “se” e adx. “propio”. **syē* e **syos* > av. *x^va-*, sáns. *sva*, gr. ἐ̄ e ὄς, lat. *sē* e
suos.

uvāmaršiyu-: adx. “morto pola súa propia man”. ^h*uva-* “propio/a” + **mṛtju-* “morte” < **mer-*
“morrer”.
uvāmaršiyuš (nom. sg. masc.): l. 43.

Uvārazmī-: subst. “Corasmia”, provincia do imperio persa. Elam. *ma-ra-iš-mi-iš*, ac. *ḥu-ma-ri-*
iz-ma-, ’, av. *x^hāirizəm*, gr. Χωρασμίη. **su-* prefixo “ben” (Av. *hu*, sáns. *su*, gr. ὕ) + *vara*
(orixe e significado descoñecidos) + **ǵ^hem-* “terra” (pers. a. *zam*, av. *zā*, gr. χαμαί, lit.
zēme, lat. *humus*).
Uvārazmīy (nom. sg. fem.): l. 16.

ušā-: subst. “camello”. IE **ūs-* “uro” > sáns. *úštra*, av. *uštra*.

ušābāri-: adx. “levado por camellos”. *uša-* “camello” + *bāri-* “levado por” (raíz *bar-*).
ušābārim (ac. sg. fem.): l. 86.

ka-: pron. interrog.-indef. **k^hos* “quen” > ingl. *wha-t*, gr. πο-, lat. *quo*, av., sáns. *ka-*.

kaufa-: subst. “montaña”. Av. *kaofa-*, pahl. *kōf*, pers.m. *kōh*. Etimoloxía incerta; non hai
cognados fóra das linguas iranianas.
kaufa (nom. sg. masc.): l. 37.

Katpatuka-: subst. “Capadocia”, provincia do imperio persa. Etimoloxía non IE.
Katpatuka (nom. sg. masc.): l. 15.

kan-: vb. “cavar”. **ken-* > sáns. *khan-*, av. *kan-*.
vi- + **kan-**: vb. “destruír”.
viyakaⁿ (3^a p. sg. impf. ind. act.): l. 64.

kan-: vb. “poñer, colocar”. Etimoloxía incerta.
ava- + **kan-**: vb. “poñer, colocar”.
avākanam (1^a p. sg. impf. i. m.): l. 86.

Ka^mbūjiya-: subst. “Cambises”. Elam. *kan-bu-ši-ja*, ac. *kam-bu-zi-ja*, gr. Καμβύσις. Etimoloxía
incerta.
Kabūjiya (nom. sg. masc.): ll. 28, 30, 31, 32, 33, 43. *Kabūjiyam* (ac. sg. masc.): ll. 45,
46.
Kabūjiyahyā (xen. sg. masc.): ll. 29, 30, 39.
Kabūjiyā (abl. sg. masc.): l. 40.

kamna-: adx. “pequeno, pouco”. Av. *kamna-*. Etimoloxía incerta.
kamnaibiš (instr. pl. masc.): l. 56.

kar-: subst. “facer”. **k^her* > av. *kar-*, sáns. *kṛ*.
akunavam (1^a p. sg. impf. ind. act.): ll. 62, 63, 68, 72, 87.

akumā (1ª p.pl.aor. ind. act.): ll. 90, 94, 96.
akutā (3ª p. sg. aor. ind. med.): l. 47.
akunavayatā (3ª p. pl. impf. ind. pas.): ll. 20, 24.
caxriyā (3ª p. sg. perf. opt.): l. 50.
cartanaiy (inf. de pres. pas.): l. 94.
kartam (nom. sg. neu. part. de pf. pas.): l. 27.

kāra-: subst. “xente, exército”. **ker-* “exército” > lit. *kāras* “guerra”, dialectal “exército”, gót. *harjis* “exército”, al. *heer* “exército”, pers.m. *kari* “guerreiro”, *kār-zār* “campo de batalla”.
kāra (nom. sg. masc.): ll. 33, 40, 50, 79, 85.
kāram (ac. sg. masc.): ll. 51, 52, 66, 78, 86, 88, 95.
kārahya (xen. sg. masc.): ll. 31, 38, 64, 75.
kārā (instr. sg. masc.): l. 93.

Kūru-: subst. “Ciro”. Elam. *ku-raš*, ac. *ku-ra-aš*, gr. Κῦρος. Etimoloxía incerta.
Kūrauš (xen. sg. masc.): 28, 39, 53.

xšaça-: subst. “reinado”. **tk-* “adquirir, posuír” (sáns. *kṣáyati*, av. *xšayēiti*, gr. κτάομαι) + sufixo *-*tro* > IE **tk-e-tróm* > sáns. *kṣatrá-*, a.v. *xšaθra*.
xšaçam (nom. sg. neu.): ll. 44, 45.
xšaçam (ac. sg. neu.): ll. 12, 25 bis, 26, 41, 42, 50, 59, 60, 61, 80.

xšāyaθiya-: subst. “rei” (posiblemente foxe en orixe un adx. “real”). **tk-* “adquirir, posuír” (sáns. *kṣáyati*, av. *xšayēiti*, gr. κτάομαι) + causativo *-*eje-* + infixo **tj* + sufixo adxectivo ario *-(i)ja*.
xšāyaθiya (nom. sg. masc.): ll. 1 bis, 2 bis, 4, 6, 9, 11, 12, 13, 14, 18, 21, 24, 27 bis, 29, 35, 44, 48 bis, 60, 61, 71, 72, 73, 75, 76, 81, 83, 90.
xšāyaθiyā (nom. pl. masc.): ll. 8, 10 bis.
xšāyaθiyānām (xen. pl. masc.): l. 1.

xšap-: subst. “noite”. **k^hséps* > sáns. *kṣap*, hit. *ispanza*, av. *xšap*, pers.m. *šab*.
xšapavā (xen. sg. fem.): l. 20.

xšna-: vb. “saber”. **ǵneh₃-* > gr. γινώσκω, lat. *gnōscō*, ingl. *know*, sáns. *jñā*, av. *xšnā-*.
adānā (3ª p. sg. impf. ind. med.): l. 51.
xšnāsātiy (3ª p. sg. pres. subx. act.): l. 52.

gaiθa-: subst. “gando”. **ǵ^hei-* > av. *gaēθā* “ser vivo, pl. propedades”, pahl. *gēhān* “mundo”.
gaiθamcā (ac.sg.fem.): l. 65.

gaub-: vb. “dicir, chamarse (med.)”. **ǵeuH-* con extensión *-b^(h)-*.
agaubata (3ª p. sg. impf. ind. med.): ll. 84, 93.

Gaumāta-: subst. “Gaumata”. Elam. *kam-ma-ad-da*, ac. *gu-ma-a-tú*. *Gav-* + *mata-* (participio de orixe e significado dubidosos).
Gaumāta (nom. sg. masc.): ll. 36, 44, 46, 64, 65, 70.
Gaumātam (ac. sg. masc.): ll. 49, 54, 57, 73.

gāθu-: subst. “lugar”. **ǵ^hem* > sáns. *gātu-*, av. *gātav-*, pers.m. *gāh*.
gāθavā (loc. sg. masc.): ll. 62, 66, 69.

Gaⁿdara-: subst. “Gandara”, provincia do imperio persa. Etimoloxía non IE.
Gaⁿdara (nom. sg. masc.): l. 16.

garma-: subst. “calor”. **ǵ^her-* “quente” > **ǵ^hormós* “calor” > ingl. *warm*, gr. θερμός, sáns. *gharmá*, av. *garəma*.
En *Garmapada-*.

Garmapada-: subst. “Garmapada”, “mes da estación da calor”. *garma-* “calor” + *pada-* “posición”.
Garmapadahya (xen. sg. masc.): l. 42.

- gav-**: subst. “vaca, gando”. *g^hōus > gr.a. βούς, lat. bōs, ingl. cow, sáns. gauś.
Nos nomes *Θatagu*-e *Gaumāta*-.
- grab-**: vb. “tomar (como posesión)”. *g^hreb^h- > ingl. grab, sáns. grabh-, av. grab.
agarbāyatā (3^a p.sg. impf. ind. med.): ll. 42, 43, 81.
- cā-**: con. encl. “e”. *k^he > gr. -τε, lat. -que, sáns. -ca, g.av. -cā, l.av. -ča.
Ll. 65 tri, 66 tri, 67.
- ciy-**: part. encl. enfática. Nom. ou ac.sg. neu.do interrog.-indef. ci- “que”. *k^hid (gr. τι, lat. quid, sáns. cid, av. čit).
kaś-ciy (nom. sg. masc.): ll. 49, 53.
ciś-ciy (ac. sg. masc.): l. 53.
paruvam-ciy (ac. sg. masc.): ll. 63, 67, 69.
- Cišpi-**: subst. *Teispes*. Elam: *ši-iš-pi-iš*, ac. *ši-iš-pi-iš*, gr. Τείσπης. Etimoloxía descoñecida.
Cišpiš (nom. sg. masc.): l. 5.
Cišpāiš (xen. sg. masc.): l. 5.
- jan-**: vb. “asasinar”. *g^hen- > av. *jan-*, sáns. han-, gr. θείνει, φόνος, lat. *dē-fendit*.
ajanam (1^a p. sg. impf. ind. med.): ll. 89, 95.
ava- + jan-: vb. “asasinar”.
avājanam (1^a p. sg. impf. ind. act.): ll. 57, 59, 72.
avāja (3^a p. sg. impf. ind. act.): l. 31 bis.
avājanīyā (3^a p. sg. pres. opt.): ll. 51, 52.
avajata (nom. sg. masc. part. pf. pas.): l.32.
- tauma-**: subst. “familia”. *teuk- “brote, fillo” + sufixo deverbativo *-m̥ > protoindoiranio *táukmā > protoiranio *táuxma > persa antigo *tauhma*, av. *taoxman* “familia”, sáns. *tokám* “fillo”.
taumā (nom. sg. fem.): l. 8.
taumāyā (xen. sg. fem.): ll. 9, 28, 45, 49.
taumāyā (abl. sg. fem.): l. 61.
- taxš-**: vb. “estar activo”. Cruce entre o protoiranio *taš- (av. *taš-* “cortar, formar”, sáns. *takṣ-* “formar cortando”, gr. τέκτων “construtor”, lat. *texit* “trenza, fía” < *teḱ-s “facér, fabricar” + protoindoiranio *tuakš- (av. *θwaxš-* “estar ocupado, med.”, sáns. *twakṣ-* “crear, traballar” < *tuek-s).
ham- + taxš-: vb. “esforzarse”.
hamataxšaiy (1^a p.sg. impf. i.m.): ll. 68, 70.
- tar-**: vb. “cruzar”. *terh₂- > lat. *trāns*, ingl. *through*, sáns. *tárat* (caus. *tārāyati*), av. *tar-*.
vi- + tar-: vb. “cruzar”, causativo “poñer a través”.
viyatarayāmā (1^a p.pl. impf. ind. med.): l. 87.
- tarsa-**: vb. “temer”. *tres- > gr. τρέει, sáns. *trásati*.
atarsa (impf. ind. act.): l. 50.
- Tigrā-**: subst. “Tigris”. Etimoloxía non IE.
Tigrām (ac. sg. fem.): ll. 85, 88.
- tya-**: pron. rel.e art. def. Neutro de *hya*.
(1) Pron. rel.
tyaiy (nom. pl. masc.): ll. 9, 15, 57.
tyā (nom. pl. fem.): ll. 13, 18.
tya (nom. sg. neu.): ll. 19, 27, 61, 67.
tya (ac. sg. neu.): ll. 44, 72.
tyā (ac. pl. neu.): l. 64, 65.
(2) Art. def.

tyam (ac. sg. masc.): ll. 50, 54, 57, 73, 89, 95.
tyām (ac. sg. fem.): ll. 69, 71.
tya (ac. sg. n.): l. 81.
tyanā (instr. sg. neu.): l. 23.

tya: conx.

“que”: l. 32.

“para que non, non sexa que”: l. 52.

θakatā: part. pf. pas. “completado”. **kēk-* > av. *sak-* “transcorrer (o tempo)”.
θakatā (nom. pl. neu.): ll. 38, 42, 56, 90, 96.

Θatagu-: subst. “Satagidia”, “que ten centos de vacas”, provincia do imperio persa. Elam. *sa-ad-da-ku-iš*, ac. *sa-at-ta-gu-ú*, gr. *Σαταγυδίᾱ*. **kṛto-m* “cen” (Av. *sata*, sáns. *śatám*, gr. ἑκατόν, lat. *centum*, ingl. *hundred*) + **g^hōms* “ganado” (ver *gav-*).
Θataguš (nom. sg. masc.): l. 17.

θah-: vb. “dicir”. **kēns-* > sáns. *śásati*, av. *sqh-* (pres. *saṅha-*), lat. *censet*.
θātiy (3ª p. sg. pres. ind. act.): ll. 3, 6, 8, 11, 12, 17, 20, 24, 26, 35, 43, 48, 61, 71, 72, 81, 83, 90.
aθaha (3ª p. sg. impf. ind. act.): l. 75.
θahyāmahy (1ª p. pl. pres. ind. pas.): l. 7.
aθahya (3ª p. pl. impf. ind. pas.): ll. 20, 23.
θastanaiy (inf. pres. act.): l. 53.

θikā-: subst. “pedra rota”. **kīkeh₂-* > sáns. *sikatā*.
En *Sikayauvati-*.

çay-: vb. “inclinarse”. **klej-* > gr. κλίνει, lat. *in-clīnat*, ingl. *lean*, sáns. *śri-*, av. *sray-*.
ni- + çay-: vb. “recuperar”.
niyaçārayam (1ª p. sg. impf. ind. act.): l. 64.

dā-: vb. “poñer, facer, crear”. **d^heh₁-* > sáns. *dhā*, av. *dā*, gr. τίθημι, lat. *fēcit*.
En *Dārayava^hu-*.

Dārayava^hu-: subst. “Darío”, “o que agarra firme o ben”. **Dāraya* (**d^her-* “agarrar” + causativo **-eje-* + *va^hu* “ben” (**h₁mes-* + **us*; sáns. *vásuṣ*).
Dārayavauš (nom. sg. masc.): ll. 1, 4, 6, 9, 11, 13, 17, 20, 24, 27, 35, 44, 48, 61, 71, 73, 81, 83, 90.

darš-: vb. “atreverse”. **d^hers-* > ingl. *dare*, sáns. *dhṛṣ-ṇóti* “atreverse”, g.av. *dārəš-* “acto de violencia”.
adaršnauš (3ª p. sg. impf. ind. act.): l. 53.
daršam: adv. fosilizado a partir do ac. sg. neu. de *darša*, raíz *darš-*.
L. 50.

dahyu-: subst. “provincia”. Etimoloxía incerta, mais parece estar relacionada co sáns. *dásyu* (estraño, demon) e co av. *dahyu- daiṅhu-* “aldea”.
dahyāuš (nom. sg. fem.): l. 59.
dahyauvā (loc. sg. fem.): l. 34.
dahyāva (nom. pl. fem.): ll. 13, 17, 18, 23, 41.
dahyāva (ac. pl. fem.): ll. 21, 47, 67.
dahyūnām (xen. pl. fem.): l. 2.
dahyūšuvā (loc. pl. fem.): l. 35.

dī-: vb. “privar a alguén de algo”. **g^hej-* > sáns. *jáyati* “subxuga”, av. *zināiti* “fai dano”.
adīnam (1ª p. sg. impf. ind. m.): l. 59.
adīnā (3ª p. sg. impf. ind. act.): ll. 44, 46, 66.
dītam (ac. sg. masc. part. pf. pas.): l. 50.

didā-: subst. “fortificación”. **d^hiḡ^h-os* > gr. τεῖχος, sáns. *dehī*, av. *daēza*.
didā (nom. sg. fem.): l. 58.

duruj-: vb. “mentir, enganar”. **d^hrug^h* - > sáns. *drúhyati* “enganar”, av. *druj-* “mentira” (pres.ind. *družaiti*), *drušš* “principio do mal”, al. *trügen*.
adurujiya (3ª p. sg. impf. ind. act.): ll. 39, 78.

duvitāparanam: adv. “un tras outro”, “en sucesión”. *duvita* (**dui-* “dúas veces”; sáns *dviṣ* + sufixo ordinal *-to) + *paranam* “principalmente”.
L. 10.

drauga: “Mentira”, forza maligna oposta a Ahuramazda. **d^hrouǵ^ho* > sáns. *drógha- droha* “inxuria”, av. *draoga-*, pers.m. *duroy*.
drauga (nom. sg. masc.): l. 34.

drayah-: subst. “mar”. **ǵreijos* > av. *zrayah*, pers.m. *daryā*, sáns. *jráyas*.
drayahya (loc. sg. neu.): l. 15.

naiy: adv. “non”. **ne* + **id* > sáns. *ned*, av. *nōiṭ*, pahl. *ne*.
Ll. 32, 48, 49 tri, 52, 53, 71, 91.

Nadiⁿtabaira-: subst. “Nidintu-Bel”. Elam. *nu-ti-ut-be-ul*, ac. *ni-din-tú-^{illu}bēl*. Etimoloxía incerta.
Elam. *nu-ti-ut-be-ul*, ac. *ni-din-tú-^{illu}bēl*.
Nadiⁿtabaira (nom. sg. masc.): ll. 77, 92.
Nadiⁿtabairam (ac. sg. masc.): 80, 84.
Nadiⁿtabairahyā (xen. sg. masc.): 85, 89, 95.

napāt-: subst. “neto”. **népōt-* > sáns. e av. *napāt*, lat. *nepōs*.
napā (nom. sg. masc.): l. 3.

Nabukudracara-: subst. “Nabucodonosor”. Elam. *nab-ku-tur-ra-sir*, ac. *nabu-kudurri-ušur*.
Etimoloxía non IE.
Nabuk^udracara (nom. sg. masc.): ll. 78, 84, 93.

Nabunaita-: subst. “Nabónido”. Elam. *na-bu-ni-da*, ac. *nabù-na'id*, gr. *Ναβόνητος*.
Nabunaitahyā (xen. sg. masc.): l. 79.

nāman-: subst. “nome”. **h₁nomn-* > sáns. *nāman-*, av. *nāman-*, lat. *nōmen*.
nāmaⁿ (loc. sg. neu. usado con nomes comúns masc. e neu. para denotar especificación): ll. 28, 30, 36, 37, 74, 77, 92.
nāmāⁿ (loc. sg. neu. usado con nomes comúns fem. por similitude na súa terminación): l. 58 bis.

nay-: vb. “conducir, guiar”. **nei-* > av. *nayeiti*, sáns. *náyati*.
anayatā (3ª p. sg. impf. ind. med. con sgdo. pas.): l. 82.

fra- + nay-: vb. “conducir”.
frānayam (1ª p. sg. impf. ind. act.): l. 87.

nāviyā-: subst. “navegabilidade”, “imposibilidade de vadear o río a pé”. *nav-* (< **néh₂us*: lat. *nāvis*, gr. *ναός*, sáns. *nāus*) + suf. -*ija*.
nāviyā (nom. sg. fem.): l. 86.

ni-: conx. e pref. “cara abaixo”. **ni* > sáns. *ni-*, av. *nī*.
En *Nisāya*.

Nisāya-: subst. “Nisaya”. *ni* (prep. e prefixo verbal “abaixo, cara abaixo”) + *sāya* < *kej-*.
Etimoloxía incerta.
Nisāya (nom. sg. masc.): l. 58.

Paišiyā-: subst. “escritura”. **peik-* > gr. *ποικίλος* “colorido”, lat. *pingit* “decora”, PAr. **paiθ-* “grabar, adornar” (av. *paēsa-* “adorno”, sáns. *pīśāti* “adorna”).

Paiṣiyā^huvādā-: subst. “Paishiyauvada”, “morada das escrituras”. Ac. *pi-ṣi-’-ḥu-ma-du*. *Paiṣiyā* “escritura”+ ^h*uvādā* “morada”.

Paiṣiyā^huvādāyā (abl. sg. fem.): l. 36.

pat- “voar”: **peth*₂ > gr. πέτεται, lat. *petit*, sáns. *pát-.ati*, av. *pat-aiti*.

ud- + pat-: vb. “sublevarse, rebelarse”.

udapatatā (3^a p. sg. impf. ind. med.): ll. 36, 38, 74, 78.

patiy-: adv., prep., pref. **poti* “en dirección a” > sáns. *práti*, gr. hom. προτί.

Con -s adverbial, prep. “contra” (o sáns. *ni niṣ*, o gr. ἀμφί ἀμφίς ου ἀπό ἄψ).

patiṣ: l. 93.

pad-: subst. “pé”. **póds* > av., sáns. *pad-*, gr. πόδ-, lat. *ped-*.

pada-: subst. “posición”. Extensión da raíz *pad-* “pé”.

En *Garmapada-*.

parā-: prefixo verbal “cara adiante”. **preh*₂ > sáns. *purá*, av. *parā*.

parana-: adx. “primeiro, principal”. Prep. *para* “máis alá” (av. *parō*, sáns. *purás*, gr. πάρος) + sufixo secundario -*na* de formación de adxectivos.

paranam (ac. sg. neu. fosilizado como adverbio): l. 51.

pari-: prep. e pref. “ao redor; sobre, acerca de (con ac.)”. **péri* > av. *pairi*, gr. περί, lat. *per* “a través de”.

L. 54.

paruva-: adx. “primeiro”. **pr̥H-* “ser o primeiro” + suf. -*ya-* > *paruva* (av. *paurva-*, sáns. *pūrva*).

paruvam (ac. sg. neu.): ll. 63, 67, 69; como adv.: l. 9.

paruviyata: adv. “dende hai tempo” (precedido de *hacā*). PAr. **pr̥H-ya-(i)ṣa-thā* <

**pr̥H-* “ser o primeiro” + suf. -*ya-* > *paruva* (av. *paurva-*, sáns. *pūrva-*) + suf. de formación de adxectivos -(i)ṣa- > **paruviya* (Av. *paouruya-*, sáns. *pūrvyá-*) + sufixo adverbial protoindoiranio **thā* (<*-*tos*).

Ll. 7, 8, 45.

Parθava-: subst. “Partia”, provincia do imperio persa. Etimoloxía non IE.

Parθava (nom. sg. masc.): l. 16.

Pārsa: Elam. *par-sin*, ac. *pa-ar-su*, gr. Πέρσης, Περσίᾱ. Etimoloxía descoñecida.

(1) Adx. “persa”.

Pārsa (nom. sg. masc.): l. 49.

(2) Subst. “Persia”.

Pārsa (nom. sg. masc.): ll. 14, 41.

Pārsam (ac. sg. masc.): ll. 46, 66.

Pārsaiy (loc. sg.): ll. 2, 34.

pasāva: adv. composto “despois”. prep. *pasā* “despois” + ac. sg. neu. de *ava-*.

Ll. 27, 30, 32, 33, 34, 35, 40, 43, 46, 54, 72, 73, 75, 79, 82, 83, 86, 91, 94.

pitar-: subst. “pai”. **ph̥₂tēr* < **peh*₂ “protexer” + **ter* (sufixo axente); av. *pitar-*, sáns. *pitár-*, gr. πατήρ, gót. *fadar*.

pitā (nom. sg. masc.): ll. 4 bis, 5 bis, 6.

puça: subst. “fillo”. **putlo* > protoindoiranio **putrás* > av. *puθra*, sáns. *putrás*.

puça (nom. sg. masc.): ll. 3, 28, 39, 53, 74, 78, 79.

fra-: prefixo “diante”. **pro* > av. *frā*, sáns. *pra*, gr. πρό, lat. *pro*, gót. *fra*.

fratama-: adx. “o máis importante”. *fra-* + suf. superlativo -*tama*.

fratamā (nom. pl. masc.): l. 57.

fraθ-: vb. “preguntar. castigar”. **prek̥-* > sáns. *pras-*, av. *fras-*, lat. *precor*.

aparsam (1^a p. sg. impf. ind. act.): l. 22.

fraharavam: adv. composto de *fra-* + *haravam* (ac. sg. n. de *haruva* con variante ortográfica).
L. 17.

Bāxtri-: subst. “Bactria”, provincia do imperio persa. Etimoloxía non IE.
Bāxtriš (nom. sg. fem.): l. 16.

baga-: subst. “deus”. **b^heh₂g-* “distribuír” > **b^hh₂g-o* “o que distribúe (a fortuna)”.
En *Bāgayādi-*.

Bāgayādi-: subst. “Bagayadi”, “mes da adoración ao deus”. *Baga-* + *yad-* (ambas con *vriiddhi*)
Bāgayādaiš (xen. sg. masc.): l. 55.

bāji-: subst. “tributo”. **b^heh₂g-* “distribuír” > sáns. *bhájati*, av. *bag-*.
bājim (ac. sg. fem.): l. 19.

baⁿd-: vb. “atar”. **b^hend^h-* > sáns. *bandh-*, av. *band-*.
basta (nom. sg. masc. part. pf. pas.): l. 82.

baⁿdaka-: subst. “servidor”. *baⁿd-* + sufixo *-ka*.
badakā (nom. pl. fem.): l. 19.

Bābiru-: subst. “Babilonia”, provincia do imperio persa. Etimoloxía non IE.
Bābiruš (nom. sg. masc.): ll. 14, 80.
Bābirum (ac. sg. masc.): ll. 83, 91 bis.
Bābirauv (loc. sg. masc.): ll. 78, 81.

Bābiruviya-: adx. “Babilonio”. Ver *Bābiru-*.
Bābiruviya (nom. sg. masc.): ll. 77, 79.

bar-: vb. “levar”. **b^her* > av. *baraiti*, sáns. *bhárati*, gr. φέρω, lat. *fero*.
abaram (1^a p. sg. impf. ind. act.): l. 22.
abara (3^a p. sg. impf. ind. act.): ll. 25, 55, 88, 94.
abard^htā (3^a p. pl. impf. ind. med.): l. 19.
pati + ā + bar-: vb. “traer de volta, restaurar”.
patiyābaram (1^a p. sg. impf. i. a.): l. 68.
parā + bar-: vb. “levar”.
parābara (3^a p. sg. impf. ind. act.): ll. 71, 96.
parābartam (nom. sg. neu. part. pf. pas.): ll. 62, 67.
fra- + bar-: vb. “outorgar”.
frābara (3^a p. sg. impf. ind. act.): ll. 12, 25, 60.

Bardiya-: subst. “Esmerdis”, “o elevado”. Elam. *bir-ti-ja*, ac. *bar-zi-ja*, gr. Σμέρδης. **bard-* “estar alto” (<**b^herg^h-*: av. *barəz-* “alto”, *bərazant-* “elevado”, pers. m. *burz* “alto”, sáns. *bṛhánt-* “elevado”, a. a. a. *berg* “montaña”) + sufixo *-ija*.
Bardiya (nom. sg. masc.): ll. 30, 32, 39, 52.

bav-: “converterse en, ser”. **b^heu-* > av. *bavaiti*, sáns. *bhāvati*, gr. φέει, lat. *fuī*, lit. *būti*, ingl. *be*.
abavam (1^a p. sg. impf. ind. act.): ll. 28, 60, 72.
abava (3^a p. sg. impf. ind. act.): ll. 32, 33, 34, 40, 48, 77, 80.
abavaⁿ (3^a p. sg. impf. ind. act.): l. 76.

brātar-: subst. “irmán”. **b^hréh₂tēr* > gr. φρᾶτηρ, lat. *frāter*, sáns. *bhrátar*, av. *brātar*, pers. m. *birādar* (con *anaptixe*).
brātā (nom. sg. masc.): ll. 29, 39.

mā: vb. “medir”. **meh₁* “medir” > av., sáns. *mā-*, lat. *mētiōr*.
ā (prep. “a, ata”) + **mā**: vb. “estender”: vb. “ser noble”.
āmātā (nom. pl. masc. part. pf. pas.) “nobre”: l. 7.

Maka-: subst. “Maka”, provincia do imperio persa. Etimoloxía non IE.
Maka (nom. sg. masc.): l. 17.

magu-: subst. “mago”. Etimoloxía incerta. Posiblemente derivado de **meg^h-* “ser capaz” > **meg^ho* > gr. μάγος, lat. *magus*, ingl. *magician*, sáns. *maghá-*, av. *moghⁿ*.

maguṣ (nom. sg. masc.): ll. 36, 44, 46, 64, 66, 70.

magum (ac. sg. masc.): 50, 54, 57, 73.

mātar-: subst. “nai”: **meh₂tēr*: av. *mātar-*, sáns. *mātár-*, gr. (dor.) μᾶτήρ, lat. *māter*.
En *hamātar-*.

mātya: conx. “non sexa que”. *mā* + conx. *tya*.
L. 52.

Māda-: etimoloxía non IE.

(1) Adx. “medio”.

Māda (nom. sg. masc.): l. 49.

(2) Subst. “Media”, provincia do imperio persa.

Māda (nom. sg. masc.): l. 15.

Mādam (ac. sg. masc.): ll. 47, 66.

Mādaiy (loc. sg. masc.): ll. 34, 59.

māniya-: subst. “propiedades da casa”. Protoindoiranio **dmāna*: extensión da raíz **dom* (sáns. *dāma-*, gr. δόμος, lat. *domus*).
māniyam (ac. sg. neu.): l. 65.

mar-: vb. “morrei”. **mer* > lat. *moritur*, av. (pres.) *mīryeite*, sáns. *mriyáte*.
amariyatā (3ª p. sg. impf. ind.med.): l. 43.

martiya-: subst. “home”. **mṛtós-īio* (< **mer*/**mor* “morrei”) > sáns. *márta*, av. *mərəta*, pers.m. *mard*.
martiya (nom. sg. masc.): ll. 21, 36, 48, 74, 77.
martiyā (nom. pl. masc.): l. 57.
martiyaibiš (instr. pl. masc.): l. 56.

maškā-: subst. “pel (inflada)”. Préstamo semítico (aram. *maškā-*).
maškauva (loc. pl.fem.): l. 86.

māha-: subst. “mes”. **meh₁-* “medir” > *meh₁us* “lúa, mes” > lat. *mēnsis*, gr. μήν, toc *meñe*, sáns. *māsa*, av. *maṇh*.
māhyā (xen. sg. masc.): ll. 37, 42, 56, 89, 96.

miça-: subst. “amigo”. **mi-tró-s* (grado cero da raíz **mej-* “atar”) > sáns. *mitrá-*, av. *miθra-*.
En *hamiçiya-*.

Mudrāya-: subst. “Exipto”, provincia do imperio persa. Etimoloxía non IE.
Mudrāya (nom. sg. masc.): l. 15.
Mudrāyam (ac. sg. masc.): ll. 32, 33.

Yauna-: subst. “Xonia”, provincia do imperio persa. Etimoloxía non IE.
Yauna (nom. sg. masc.): l.15.

yātā: conx. “ata”. Pron. rel. **īo-* + pron. demostr. encl. *-ta*.
Ll. 25, 54, 69.

yaθā: conx. Pron. rel. **īo-* + suf. *-thā* > sáns. *yáthā*, g.av. *yaθā*, l.av. *yaθa*.
(1) “como”: ll. 23, 63, 67, 69.
(2) “cando”: ll. 31, 91.
(3) “despois que”: ll. 27, 33, 72, 73.
(4) “para que”: l. 70.

yad-: vb. “adorar”. **H₂jeh₂g-* (a lei de Lubotsky explicaría a perda da laringal, aínda que si hai contaxio de timbre) ou **H₂iaĝ-*, en tanto que ningunha das linguas fillas presenta o grado alargado esperado por causa da laringal, p. ex. o gr. ἄζομαι).
En *Açiyādiya-*, *āyadana-*, *Bāgayādi-*.

yadiy: conx. “cando” (con indicativo).
Relativo **īod* + deíctico *(*h*)*i-* > sáns. *yádi*, av. *yeidi*.
L. 38.

- yam-**: vb. “alcanzar”. **īm-* > sáns. *yam-*, av. *yam-*.
ā + yam-: vb. “tomar como propio”. **ā* + **īm-* -*skē-*.
āyasatā (3ª p. sg. impf. ind. med.): l. 47.
- raucah-**: subst. “día”. **leuk-os* > sáns. *rócas* “luz”, av. *raočah* “luz”, pahl. *rōc*, pers.m. *rōc*.
raucapativa (ac. sg. neu. + *patiy* + encl. -*vā*): l. 20.
raucabiš (instr. pl. neu.): l. 38, 42, 56, 89, 96.
- rādiy**: partícula pospositiva “por esta razón”. Sáns. *rādh-* “completar”: a pesar das diversas tentativas, non se puido emparellar con certeza con ningunha raíz IE.
 En *avahyarādiy*.
- vardana-**: subst. “cidade”. **ur̥gēno-* (mesma raíz do grego ἔργω “pechar”) > sáns. *vrjána-* “espazo pechado”, av. *vərəzāna-* “comunidade”,
vardanam (nom. sg. neu.): l. 92.
- vasiy**: adv. “enormemente”. **uek-* > g.av. *vasamī* “eu desexo”, gr.cret. *φεκῶν* “querendo”, pahl. *vas*, pers.m. *bas*.
 Ll. 34, 51, 89, 95.
- vašna-**: subst. “desexo”. **uek-* “desexo” + sufixo de formación de adxectivos -*na*.
vašna (instr. sg. masc.): ll. 11, 13, 18, 22, 26, 59, 68, 70, 88, 94.
- vazraka-**: adx. “grande”. **ueg-* “ser forte” (sáns. *vájra*, raio de Indra, símbolo da forza xenerativa, lat. *vigeo* “ser forte”, ingl. *wake* “poñer en movemento”) + sufixo de creación de substantivos **r* + sufixo ario **ka*.
vazraka(nom. sg. masc.): l. 1.
- viθ-**: subst. “casa real”. **uik-* > gr. οἶκος “casa”, lat. *vīcus* “aldea”, sáns. *viś-* “casa, vivenda”, av. *vīs-* “casa señorial”.
viθam (ac. sg. fem.): ll. 69, 71.
viθbišcā (instr. pl. fem.): l. 65.
- Viyaxna-**: subst. “Viyaxna”, “mes de cavar?”. Elam. *mi(ya)kannaš*, ac. *addāru*. *vi* + elemento sen identificar + sufixo -*na*. As inscricións elamitas transcriben máis comunmente *Vīxyana*: *vi* (prefixo “fóra, aparte”; av. *vī*, sáns. *vi*) + *xan-*.
Viyaxnahya (xen. sg. masc.): l. 37.
- Vīštāspa-**: subst. “Histaspes”, “o que ten cabalos preparados”. Elam. *mi-iš-da-aš-ba*, ac. *uš-ta-as-pa*, gr. Ὑστασπης. Av. *višta* (participio de *vāes-* “chegar listo para a acción”, probablemente < **ueg-* “ser forte”; mesma raíz do sáns. *viś-* “entrar”) + *aspa-* “cabalo” < **h₁ékus* (lat. *equus*, gr. ἵππος, protoxerm. **ehwaz*, toc. **yákwē*).
Vīštāspa (nom. sg. masc.): l. 4.
Vīštāspahyā (xen. sg. masc.): ll. 2, 4.
- Sakā-**: subst. “Escitia”, provincia do imperio persa. Derivado de **k^hon-* “can”, quizais no sentido de “gardía de rabaños”.
Sakā (nom. sg. masc.): l. 16.
- Sikayauvati-**: subst. “Sikayauvatis”. **sika-yas-vatī*.
Sikayauvatiš (nom, sg. fem.): l. 58.
- Suguda-**: subst. “Sogdiana”, provincia do imperio persa. Etimoloxía non IE.
Suguda (nom. sg. masc.): l. 16.
- stā-**: vb. “estar en pé”. **steh₂* > sáns. *sthā*, av. *stā*, gr. ἵστημι, lat. *stō*.
dhīstatā (3ª p. sg. impf. ind. act.): l. 85.
ava- + stā-: vb. “recuperar”.
avāstāyam (1ª p. sg. impf. ind. act.): ll. 63, 66, 69.
- Sparda-**: subst. “Sardes”, provincia do imperio persa. Etimoloxía non IE.
Sparda (nom. sg. masc.): l. 15.
- ša- e -ši-**: pron. encl. de 3ª p. **so* **seh₂* **tod*+ *(*h₁*)e-/*(*h₁*)i-. Av. xen.-dat. sg. *hē*, *še*, ac. sg. *hīm*, ac. pl. *hīš*.

- šim* (ac. sg. con antecedente sg. masc.): ll. 50, 59 bis, 83, 96. - *šim* (con antecedente sg. neu.): l. 62.
- šaiy* (xen.-dat. sg. con antecedente masc. sg.): l. 57.
- šām* (xen. pl. con antecedente fem. pl.): ll. 14, 19, 23.
- šiyav-**: vb. “poñerse en camiño, ir”. **kjeu-* > gr. σεῦω, sáns. *cyávati*, g.av. *šyav-*, l.av. *šav-*, pers.m. *savad*.
ašiyavam (1ª p.sg. impf. ind. act.): ll. 84, 91.
ašiyava (3ª p. sg. impf. ind. act.): ll. 33 bis, 41, 80.
*ašiyava*ⁿ (3ª p. pl. impf. ind. act.): l. 76.
- Zraka-**: subst. “Drangiana”, provincia do imperio persa. Etimoloxía non IE.
Zraka (nom. sg. masc.): l. 16.
- Zazāna-**: subst. “Zazana”. Elam. *za-iz-za-an*, ac. *za-za-an-nu*. Etimoloxía non IE.
Zazāna (nom. sg. masc.): l. 92.
- hauv**: pron. “este”. **so* **seh*₂ **tod* + partícula **u* “tamén”.
hauv (nom. sg. masc.): ll. 36, 38, 41, 47 bis, 74, 76, 78, 81, 82, 92.
- hauvam**: pronome de 3ª p. sg. *hauv* + *am* analóxica de *adam*, *tuvam*, etc.
hauvam (nom. sg. masc.): l. 29.
- Haxāmaniš-**: subst. “Aquemenes”, “que ten mente amiga”. Elam. *ha-ak-qa-man-nu-iš*, ac. *a-ḥa-ma-ni-iš-*, gr. Ἀχαμένης. Probablemente **kak-* “póla” (sáns. *sákhā* “amigo”) + *maniš* (grado cero do protoario **mānas* < **ménos* “mente, pensamento”; gr. μένος, sáns. *mānas*, av. *mānah*).
Haxāmaniš (nom. sg. masc.): l. 6.
- Haxāmanišiya-**: adx. “aqueménida”, “que ten mente amiga”. Ver *Haxāmaniš*.
Haxāmanišiya (nom. sg. masc.): l. 3.
Haxāmanišiyā (nom. pl. masc.): l. 7.
- hacā**: preposición “desde”. **sek*^h- “seguir”. Av. *hacā*, sáns. *sácā*.
 Ll. 7, 8, 19, 23, 36, 37, 40, 45, 50, 61.
- hadā**: preposición “con”. **sm-d*^h*e* > sáns. *sahá*, g.av. *hadā*, l.av. *hada*.
 Ll. 56, 93.
- hama-**: pref. inseparable “xunto con”. **sem* “un” > sáns. *sam-*, av. *ham-*. Presenta a forma *ha-* cando procede do grado cero **sm*.
- hamātar-**: adx. “que ten a mesma nai”. *hama-* + *mātar-* (con haploloxía).
hamātā (nom. sg. masc.): l. 30.
- hamapitar-**: adx. “que ten o mesmo pai”. *hama-* + *pitar-*.
hamapitā (nom. sg. masc.): l. 30.
- hamarana-**: subst. “batalla”. *ham-* (prefixo “xunto con”) + *ar-* “ir” + suf. *-na*. sáns. *samāraṇa*, av. *hamarəna*.
hamaranam (ac. sg. neu.): ll. 90, 93, 94, 96.
- hamiçiya-**: subst. e adx. “rebelde”. Prefixo *ham* ou *ha* + *miçā* + sufixo *-iya*.
hamiçiya (nom. sg. masc.): ll. 40, 80.
hamiçiyā (nom. pl. masc.): l. 76.
- Haraiva-**: subst. “Aria”, “a que flúe”, provincia do imperio persa. Elam. *ḥa-ri-ia*, *ḥar-ri-ma*, ac. *a-ri-e-mu*, gr. Ἄρειοι. Derivado de **sreyu-* “fluír” (gr. ῥέω, sáns. *sárati*).
Haraiva (nom. sg. masc.): l. 16.
- Hara^huvati-**: subst. “Aracosia”, “a que ten lagos”, provincia do imperio persa. Elam. *har-ra-u-ma-ti-iš*, ac. *a-ru-ḥa-at-ti*, sáns. *sárasvati*, gr. Ἀραχωσίᾱ. **séles* “lago” + *-unt* (sufixo de formación de adxectivos) + *-ih*₂ (sufixo de feminino).
Hard^huvatiš (nom. sg. fem.): l. 17.

haruva-: adx. “todo”. *solmos > gr. ὅλος, sáns. sárva, av. haurva.
haruva (nom. sg. masc.): ll. 40, 80.

hya: pron. rel. e art. def. *so *seh₂*tod (>*sa *sā *tad) + *ios *ieh₂ *iod (>*ias *iā *iad) >
*syas *syā *tyad > *hya hyā tya*.

(1) Pron. rel.

hya (nom. sg. masc.): ll. 21, 22, 49, 51, 84, 93.

(2) Art. def.

hya (nom. sg. masc.): ll. 39, 44, 46, 53, 64, 65, 70, 79 bis, 85.

hyā (nom. sg. fem.): l. 8.